

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nikola Havránková

Výuka českého jazyka v anglicky mluvících zemích

Olomouc 2021

vedoucí práce: doc. Mgr. Hana Marešová, Ph.D., MBA

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 27. 4. 2021

Podpis:

Děkuji doc. Mgr. Haně Marešové, Ph.D., MBA, za vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat české škole Okénko v Londýně za cenné zkušenosti, které jsem u nich mohla načerpat. A zejména bych chtěla poděkovat Janě Nahodilové za její ochotu.

Obsah

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Povinná školní docházka	10
1.1 Plnění povinné školní docházky v zahraničí.....	11
1.2 Organizace poskytující vzdělávání občanům ČR v zahraničí.....	12
2 Organizace poskytující výuku českého jazyka.....	13
2.1 Velká Británie	13
2.1.1 České školy.....	13
2.1.2 Kurzy českého jazyka.....	19
2.1.3 Vysokoškolské vzdělání	20
2.2 Kanada	22
2.2.1 České školy.....	22
2.2.2 Kurzy českého jazyka.....	24
2.2.3 Vysokoškolské vzdělání	24
2.3 Nový Zéland	25
2.3.1 České školy.....	25
2.4 Austrálie.....	26
2.4.1 České školy.....	26
2.5 Spojené státy americké	28
2.5.1 České školy.....	29
2.5.2 Kurzy českého jazyka.....	34
2.5.3 Vysokoškolské vzdělání	35
2.6 Jiné vzdělávání.....	39
3 Výukové materiály	41
3.1 Žáci mladšího školního věku	41
3.2 Žáci staršího školního věku	43

3.3	Dospělí studenti	44
PRAKTICKÁ ČÁST		46
4	Cíl práce a výzkumné otázky	47
5	Metodologie výzkumného šetření	48
5.1	Výběr zkoumaného souboru	48
5.2	Etické aspekty výzkumu	49
5.3	Výzkumné metody	49
5.3.1	Polostrukturovaný rozhovor	50
5.4	Popis sběru dat a jejich zpracování	51
6	Výsledky výzkumných dat	53
6.1	Organizační oblast	53
6.1.1	Obecně o Okénku	53
6.1.2	Podmínky k přijetí	54
6.1.3	Česká sekce.....	55
6.1.4	Slovenská sekce.....	56
6.1.5	Učitelé.....	57
6.1.6	Děti a rodiče.....	58
6.1.7	Smlouva s MŠMT o poskytování vzdělání v zahraničí.....	59
6.2	Oblast zaměřená na výuku	60
6.2.1	Výuka	60
6.2.2	Výukové materiály	61
6.2.3	Metody výuky.....	63
6.2.4	Mimoškolní aktivity	63
6.2.5	Online výuka	65
6.2.6	Logopedie	65
6.2.7	Výuka dospělých	66
7	Doporučení pro praxi a limity studie.....	67

7.1	Limity studie	67
	SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ.....	69
	SEZNAM ZKRATEK	79
	SEZNAM PŘÍLOH	80

ÚVOD

V několika posledních letech se zvedla vlna zájmu o cestování. Zároveň se rozšířily nabídky pro vyjetí do zahraničí během studia. Všechny tyto příležitosti nám ukazují nové země a život v nich. Proto není neobvyklé, že se někdo rozhodne v cizí zemi zůstat. Najde si partnera a založí rodinu. Ale najednou zjistí, že chce, aby si jeho dítě rozumělo s babičkou a dědečkem. Aby se mohla celá rodina podívat na dovolenou do České republiky a jeho potomek si našel české kamarády. A po vstupu dítěte do školy v cizí zemi, český rodič zjistí, že český jazyk vštěpující mu do hlavy několik let po narození, začíná mizet. České rodinné prostředí vystřídali učitelé a kamarádi s odlišným mateřským jazykem. A dítě již češtinu zapomíná. Tohle je typický příběh většiny českých rodin žijících v zahraničí. Proto existují v zahraničí početné české a slovenské komunity provozující české a slovenské školy, školky, skupiny a kroužky.

Sama autorka působila v jedné z takovýchto škol jeden semestr na pracovní stáži. Učila v České a slovenské škole Okénko CIC v Londýně. Pobyt v ní mnoho zanechal a jelikož chtěla tuto zkušenost využít ještě více, rozhodla se ji zpracovat do své bakalářské práce.

Hlavním cílem práce bylo zmapovat aktuální situaci v oblasti výuky českého jazyka v anglicky mluvících zemích a na základě toho vytvořit přehled a možnosti studia pro zájemce o český jazyk.

Tato práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. V teoretické části v první kapitole mluví o náležitostech povinné školní docházky a s tím spojených práv a povinností rodičů. Druhá obsáhlá kapitola udává výčet českých škol, kurzů českého jazyka, aktivity českých center, ale i studia českého jazyka na vysokoškolské úrovni. Poslední kapitola se zabývá vhodnými výukovými materiály.

V praktické části autorka využívá kvalitativní výzkum a svou zkušenost k vytvoření případové studie České a slovenské školy Okénko CIC v Londýně. Jako cíl práce si zvolila demonstrovat na vybrané české škole způsob realizace výuky českého jazyka v zahraničí. Pro svou případovou studii si zvolila neziskovou organizaci Okénko CIC. Případová studie je rozdělená do dvou oblastí, na organizační oblast a oblast zaměřující se na výuku. Na konci praktické části jsou uvedena doporučení pro praxi a limity výzkumného šetření.

Bakalářská práce se zaměřuje na výuku českého jazyka v anglicky mluvících zemích. Autorka však vybrala pouze čtyři hlavní země, které podrobila výzkumnému šetření – Spojené království Velké Británie a Severního Irska (dále jen Velká Británie), Spojené státy americké, Nový Zéland, Australské společenství (dále jen Austrálie) a Kanadu. Zároveň bude ve své práci

mluvit o neziskové organizaci České a slovenské škole Okénko v Londýně pouze jako o Okénku.

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se autorka věnuje pojmu povinná školní docházka. Popisuje její plnění mimo školy v České republice. Dále se věnuje problematice českých škol v zahraničí, které poskytují srovnatelné vzdělání českým občanům jako školy v České republice. Druhá kapitola přináší komplexní přehled možností výuky českého jazyka pro předškolní, školní děti a dospělé ve čtyřech zemích – Velké Británii, Kanadě, Austrálii, Novém Zélandu a Spojených státech amerických. Poslední kapitola podává přehled výukových materiálů vhodných pro předškolní, školní děti i dospělé. V materiálech jsou zahrnuty učebnice, mobilní aplikace, webové stránky a online cvičení.

1 Povinná školní docházka

V první kapitole autorka vymezuje pojem povinná školní docházka a zároveň popisuje její možnosti plnění. Jedna z jejích možností je povinnou školní docházku plnit v zahraničí. Na tuto oblast se autorka v této kapitole zaměřuje.

Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejdéle však do dovršení 17. roku žáka. Vztahuje se na všechny občany České republiky (dále jen ČR) a na osoby pocházející z Evropské unie, které pobývají na území ČR více jak 90 dnů. Povinná školní docházka začíná prvním dnem po dosažení šestého roku dítěte, pokud mu nebyl udělen odklad. Odklad školní docházky je poskytnut dítěti, které není psychicky ani fyzicky vyzrálé a jeho stav potvrdí školské poradenské zařízení, odborný lékař nebo klinický psycholog. Zároveň o to musí písemně požádat jeho zákonný zástupce. Může se stát, že přijaté dítě se do školy neadaptuje, protože jsou na něj nároky příliš vysoké. Poté ředitel se souhlasem zákonného zástupce odkládá povinnou školní docházku a dítě se vrací zpět do mateřské školy. Povinnou školní docházku jde odložit maximálně do dovršení osmého roku života dítěte. Pokud je dítě narozené v období září až červen daného školního roku, může být přijato již před šestým rokem, v případě, že o tuto možnost zákonný zástupce požádá a dítě je fyzicky a psychicky vyspělé. Zároveň musí toto rozhodnutí a následné přijetí podpořit i školské poradenské zařízení a odborný lékař (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021).

Zápis do základní školy musí proběhnout od prvního do 31. dubna a rodič je povinen k němu své dítě přihlásit. Automaticky by dítě mělo docházet do školy, které patří do jeho spádové oblasti, nejčastěji ve své obci či ve svazku obcí, kde má žák trvalé bydliště. Pokud zákonný zástupce pro své dítě zvolí jinou než spádovou školu, je ředitel povinen tuto skutečnost nahlásit řediteli školy ve spádové oblasti žáka. Obecní úřad připravuje seznam dětí patřících ke spádové škole, který doručí s přiměřeným předstihem do základní školy. V seznamu nalezneme jméno a příjmení žáka, datum narození a místo trvalého bydliště. Pokud se jedná o cizince, bude tam uvedené místo pobytu dítěte (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021).

Povinnou školní docházku si žák může splnit na střední škole, v zahraničí, Evropské škole nebo zahraniční škole na území ČR nebo jiným způsobem poskytujícím plnění povinné školní docházky. Jiné způsoby zahrnují individuální vzdělávání žáka, které probíhá

bez jeho pravidelné účasti ve výuce na základní škole, ale také je to vhodná možnost ke vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením (tamtéž).

1.1 Plnění povinné školní docházky v zahraničí

Dle Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021 může žák plnit povinnou školní docházku ve škole mimo území ČR, ve škole, která je zřízená při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR a Evropské škole. Poslední možností jsou zahraniční školy poskytující výuku na území ČR, jejichž výuka vychází ze zahraničního vzdělávacího programu. Autorka se v této podkapitole bude věnovat pouze plnění povinné školní docházky občanů ČR v zahraničí.

Od roku 2017 může být žák studující ve škole mimo Českou republiku na základě rozhodnutí zákonného zástupce zapsán i v jeho spádové škole nebo jiném školském zařízení zapsaném v rejstříku škol a školských zařízení. Do roku 2017 toto byla povinnost. Zároveň je zákonný zástupce povinen nahlásit řediteli školy odhadovanou dobu plnění školní docházky tímto způsobem. Kromě toho uvádí adresu místa pobytu a adresu příslušné zahraniční školy. To vše musí stihnout do dvou týdnů od příjezdu do nové země pobytu. Ředitel na základě dodaných informací žádá o povolení studia žáka v zahraničí na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Toto povolení platí od podání žádosti po dobu pěti let. Rodiče dětí, na které se vztahuje povinná školní docházka v ČR, jsou povinni její plnění doložit, i když dlouhodobě pobývají v zahraničí. Musí ji doložit buď v zapsané škole nebo přímo MŠMT. Pokud jsou žákovy výsledky doloženy pouze na ministerstvu, nemusí skládat další zkoušky na základní škole v ČR, ale zároveň nemůže dokončit povinnou školní docházku na území ČR. Žák plnící povinnou školní docházku v zahraničí, který je současně zapsán ve škole své spádové oblasti či v jiné škole spadající do rejstříku škol a školských zařízení, může absolvovat zkoušky z vybraných předmětů v zapsané škole na území ČR na základě žádosti zákonného zástupce. Tím průběžně získává i české vzdělání. Výsledky těchto zkoušek však mohou být nahrazeny doloženými výsledky pocházejícími od poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, kteří mají smlouvu s MŠMT. Pokud zákonný zástupce doloží výsledky ze školy poskytující české vzdělání v zahraničí na základě smlouvy a doklad o výsledcích vzdělávání na škole mimo území ČR je žákovi vzdělávání uznáno, protože se považuje za rovnocenné spolu s vysvědčením vydávaným ze školy uvedené v rejstříku škol a školských zařízení. Tyto podmínky však neplatí u žáků ukončující devátý ročník. Ti konají zkoušky z vybraných předmětů na své zapsané nebo spádové škole. Pokud žák tyto zkoušky nesloží, je veden jako

žák, který nezískal základní vzdělání v ČR (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021, srov. MŠMT, 2021).

1.2 Organizace poskytující vzdělávání občanům ČR v zahraničí

V zahraničí můžeme najít několik organizací, tzv. českých škol, které poskytují výuku českého jazyka, popř. dalších předmětů ve svých školách fungujících pro občany ČR nebo krajany, kteří se odstěhovali, ale chtějí si uchovat český jazyk. Tyto organizace mohou uzavřít smlouvu s MŠMT o zajištění vzdělávání občanům České republiky v období plnění povinné školní docházky (MŠMT, 2021).

Smlouvu mohou uzavřít organizace v případě, že splňují určité požadavky. Daná organizace musí být v souladu s kapacitními, personálními a materiálními podmínkami poskytovatele vzdělávání v zahraničí. Obsah, cíle a metody české školy musí odpovídat rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV), a to v rozsahu upraveném ve smlouvě. Zároveň musí dokládat výsledky vyučovaných žáků. MŠMT určí předměty, podmínky pro konání, způsob, obsah a náležitost zkoušek, ale také způsob dokládání povinné školní docházky, aby žáci mohli být zařazeni do správného ročníku v ČR (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021).

V dnešní době má MŠMT uzavřenou smlouvu s dvanácti školami a třináctá škola právě jedná o smlouvě. Patří sem následující školy:

- Česká škola bez hranic Paříž
- Česká škola v Kalifornii
- Česká škola bez hranic Londýn
- Okénko Community Interest Company
- Česká škola bez hranic Rhein-Main
- Česká škola KuBik
- Školský spolek Komenský, Obecná škola, Reálné gymnázium
- ČŠBH Ženeva
- Česká škola Madrid
- Česká škola Řím
- Česká škola bez hranic Curych
- Česká škola v Řezně (MŠMT, 2021).

2 Organizace poskytující výuku českého jazyka

V této kapitole autorka krátce popisuje činnosti jednotlivých organizací zajišťujících výuku českého jazyka jak pro děti, tak pro dospělé. Zaměřuje se na pět anglicky mluvících zemí, tedy na Velkou Británii, Spojené státy americké, Nový Zéland, Austrálii a Kanadu. V rámci uvedených zemí autorka rozdělila organizace, které fungují na bázi českých škol. Pojmem česká škola autorka rozumí organizace poskytující školní, popř. předškolní vzdělávání dětem a žákům z českého jazyka, doplněné o další libovolné předměty a jejich aktivity jsou pravidelné. Dále je rozdělila na organizace poskytující pouze kurzy českého jazyka jak pro děti, tak dospělé. Do poslední skupiny autorka zařadila univerzity poskytující studium českého jazyka prostřednictvím volitelných kurzů nebo jako celý obor na bakalářské, magisterské nebo doktorské úrovni.

2.1 Velká Británie

Ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska má výuka českého jazyka dlouhou tradici a poměrně velké zastoupení. Výuka novodobého českého jazyka se nejdéle vyučuje na známé univerzitě v Oxfordu. Dnes najdeme možnost studovat český jazyk hned na pěti britských univerzitách – na již zmiňované univerzitě v Oxfordu, Sheffieldu, Glasgow, Londýně a Bristolu (Bozděchová, 2017).

Zvýšeným výskytem českých rodáků ve Velké Británii začala růst poptávka po českém vzdělání kvůli udržení jazyka pro děti školou povinné. Začaly vznikat spolky sdružující krajany, které postupně přerůstaly ve školy. Ve Velké Británii funguje Asociace českých a slovenských škol ve Velké Británii, která sdružuje všechny české školy, kterých je celkem 12. Česká škola bez hranic, Londýn a Okénko mají uzavřenou smlouvu o zajištění vzdělávání občanům České republiky v období plnění povinné školní docházky. V této podkapitole autorka nebude zmiňovat Okénko, protože ho popisuje jako případovou studii ve své praktické části.

2.1.1 České školy

Česká škola bez hranic Londýn (Czech School Without Borders)

Česká škola bez hranic (dále jen ČŠBH) je spolek, který směřuje k udržování české komunity a povědomí o české historii a kultuře pro Čechy žijící v zahraničí. Do jeho hlavních činností patří vzdělávání dětí, rozšiřování vzdělávání pedagogů pracujících s českými dětmi, které vyrůstají v zahraničí a tvorba metodických materiálů. Ke spolkům ČŠBH se mohou přidat jen školy, které splňují striktní pravidla. Školy musí nabízet výuku pro předškolní děti

od 18 měsíců. Dále musí poskytovat základní vzdělání dětem od prvního do devátého ročníku v rozsahu požadavků MŠMT. Primárně jsou žáci vzděláváni v oborech český jazyk a literatura, dějepis a zeměpis týkající se České republiky. Dále mohou poskytovat výukové kurzy pro dospělé. Ty školy, které nespĺňují uvedené podmínky, jsou pouze partnerskými školami. Společně poté pracují na veřejných akcích pro české krajany v zahraničí. ČŠBH má pobočky v Bruselu, Curychu, Drážďanech, Mnichově, Paříži, Ženevě, Frankfurtu nad Mohanem a Londýně (Česká škola bez hranic, z. s., 2016)

V roce 2009 vznikla ČŠBH v Londýně pod zakladatelkou Zuzanou Jungmanovou a Ivonou Klemensovou. Poskytuje vzdělání česko-anglickým bilingvním dětem. Pravidelné vzdělávání probíhá v kurzech, které jsou rozděleny na předškolní a školní skupiny. Předškolní skupiny jsou dvě a navštěvují je děti od dvou do pěti let. Školní část stejně jako v ČR začíná první třídou pro děti od šesti let a končí třídou devátou. Rozdílnost oproti ČR tu tvoří tzv. recepce, která je pro děti od pěti do šesti let. Výuka probíhá každou sobotu od 10.30 do 14.00 v londýnské čtvrti Islington. Výuka probíhá podle oficiálních osnov MŠMT ČR, proto Česká škola bez hranic, Londýn patří jako jedna ze dvou českých škol ve Velké Británii mezi poskytovatele vzdělávání občanům ČR v období plnění povinné školní docházky (Česká škola bez hranic, Londýn, 2020).

ČŠBH, Londýn poskytuje i další služby. Udržuje další pobočku české školy v Harpendenu. Výuka probíhá každou středu od 16.00 do 17.45 hod. Žáci také mohou využívat služby logopedky nebo knihovny nabízející české knihy. ČŠBH, Londýn si bere za cíl vychovávat novou česky mluvící generaci žijící ve Velké Británii. Chtějí podpořit schopnost číst české texty a dorozumět se v České republice (Česká škola bez hranic, Londýn, 2020).

ČŠBH, Londýn poskytuje ve spolupráci s Českým centrem Londýn také jazykové kurzy pro dospělé, zatímco jejich děti jsou v české škole. Kurzy jsou výjimečné tím, že se soustředí na studenty, kteří se potřebují dorozumět v rámci rodiny a zároveň chtějí poznat českou kulturu. Kurzy se konají každou sobotu půl roku při minimálním počtu účastníků šesti studentů. Kurzy jsou vhodné pro začátečníky a pokročilé (Česká centra, 2021).

Czech Language Club

Czech Language Club je škola nacházející se v Londýně, kterou založily lektorky českého jazyka působící na různých institucích po Velké Británii. Proto se rozhodly, že své zkušenosti využijí a založí si vlastní školu, kde budou učit dle svých představ. Klub se věnuje výuce českého jazyka dětí ze smíšených rodin a dospělých studentů. Klub poskytuje podporu osobám, které chtějí splnit zkoušku z českého jazyka. Organizují pravidelné nedělní

kroužky, které se zaměřují na výtvarné, hudební a sportovní aktivity. Na webových stránkách organizace jsou rodinám přístupny nejrůznější české i anglické materiály pro výuku dětí v oblasti historie, literatury, hudby a k rozvoji komunikace týkající se České republiky. Dnes však veškeré aktivity a lekce Czech Language Club probíhají online formou (Czech Language Club, 2021).

Comenius School in United Kingdom

Comenius School in United Kingdom (dále jen UK) je neziskovou organizací, která chce posilovat vzdělávání českých dětí žijících na území Velké Británie. Sama škola je zřízena v Leedsu. Dělí se na úterní školu, sobotní školu a Mateřinku. Mateřinka je ranní klub pro rodiče s nejmenšími dětmi od narození do čtyř let. Probíhá každou sobotu od 10.00 do 11.00 hod. Žáci v období školní docházky navštěvují českou školu buď v sobotu, nebo v úterý v Lincoln Green centru. Výuka v Lincoln Green centru probíhá každou sobotu od 10.30 a trvá do 14.00 hod. Samotnou výuku zajišťují čeští pedagogové. Účastní se jí děti od tří do 12 let. Úterní výuka začíná od 15.30 a trvá do 16.45 hod. Výuka začíná českým jazykem, pokračuje dějepisem a zeměpisem. Také je doplněna o výtvarnou výchovu. Účast rodičů na výuce je nepotřebná, proto si rodiče mohou odpočinout a popovídat si s ostatními ve společenské místnosti (Comenius School UK, 2018).

Škola také zřídila České kulturní centrum v Leedsu. České kulturní centrum nabízí pomoc při hledání práce krajanům, pořádá dětské dny nebo lampiónové průvody, dokonce nabízí kurzy angličtiny pro dospělé (Comenius School UK, 2018).

Česká škola a komunita Manchester (Czech School & Community Manchester)

Česká škola a komunita Manchester je charitativní organizací poskytující české vzdělání dětem, žákům a dospělým, kteří žijí v Manchesteru, Lancashiru, Chehiru nebo Merseysidu. Výuka se dělí do předškolních a školních tříd. Předškolní třídy jsou pro děti od jednoho roku do šesti let. Jsou rozděleny do dvou skupin podle věku a schopností dítěte. Také zřizují herní skupinku pro nejmenší. Školní třídy jsou pro děti od šesti do 15 let. Česká škola Manchester přistupuje ke každému dítěti individuálně a snaží se vyhovět potřebám a schopnostem každého dítěte. Jejich osnovy doplňují všeobecné anglické vzdělání o české realie a samotný český jazyk. Jak autorka zmiňovala výše, Česká škola a komunita Manchester nabízí také kurzy českého jazyka pro dospělé. Výuka probíhá zábavnou formou ve skupině maximálně pěti osob. Kromě organizace české výuky zajišťují i společenské a vzdělávací akce pro českou a slovenskou komunitu. Do těchto akcí můžeme zařadit Noc s Andersenem, Čtení

z pohádkových knížek, výtvarnou dílničku, společné večere, maškarní bály, Mikulášské besídky, setkání u grilování nebo turistické výlety po okolí (Czechschoolmanchester.org, 2019).

V dnešní době škola zřizuje výuku podle učebních osnov, které byly schváleny MŠMT ČR. To znamená, že je v procesu uzavření smlouvy s ministerstvem, aby mohli poskytovat základní vzdělání dětem z ČR (Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Czech School Scotland CIC

Czech School Scotland CIC je organizace, která chce u českých dětí žijících ve Skotsku podporovat český jazyk a zájem o českou a skotskou kulturu. Škola má dvě pobočky. Jedna je v Edinburghu a druhá v Glasgow. V Edinburghu probíhá výuka, která je určena pro české a slovenské rodiče a jejich děti do pěti let. Tato skupina se nazývá ČS klub. Pouze pro děti je uskutečňována výuka v České školce, kterou mohou navštěvovat od tří a půl let do šesti. Obě skupiny se setkávají v kostele. Účastníci České školky a ČŠ klubu se setkávají dvakrát do měsíce v sobotu od 14.00 do 16.00 hod. Žáci České školy v Edinburghu se také setkávají každou druhou sobotu v měsíci od 13.45 do 15.45. Výuka české školy probíhá v prostorách skotské školy a je určena pro děti od šesti do 12 let. V Glasgow se setkávají dvě skupiny. První skupina je Český klub pro rodiče s dětmi do šesti let. Česká škola v Glasgow je pro děti od šesti do devíti let. Výuka v Glasgow probíhá jednu neděli v měsíci od 15.00 do 17.00 (Skotsko.co.uk, 2018).

V dnešní době nabízejí online kurzy českého jazyka pro skupiny max. pěti dětí ve věku šesti až devíti let. Kurzy trvají pět týdnů, jsou rozdělené na třiceti minutové lekce jednou týdně. Rodič si může vybrat ze tří druhů výuky – skupinové, kde je kapacita max. pět dětí, tandem, kde učí jedna učitelka a vzdělává se žák s kamarádem, nebo individuální výuku, kde je pouze jeden učitel a jeden žák. Czech School Scotland CIC nabízí výuku jazyků pro dospělé. Nabízí nejen výuku anglického a českého jazyka, ale také francouzského či ruského. Jako každá česká škola i Czech School Scotland CIC pořádá kulturní, společenské akce pro děti i dospělé. Mezi každoroční akce můžeme zařadit Mikulášskou besídku, česko-skotský Halloween, drakiádu nebo skotský masopust (Skotsko.co.uk, 2020).

Czech School Berkshire

Czech School Berkshire je charitativní organizace, která rozvíjí český jazyk u dětí a dospělých mající český jazyk jako druhý jazyk. Jejich cílem je rozvíjet řečové dovednosti dětí v mluveném i písemném projevu. Vzdělávací program české školy se soustředí na rozvoj

komunikace v českém jazyce, rozvoj zeměpisu ČR a nauky o symbolech. Výuka je podpořena prvky z dějepisu, zeměpisu, výchovy k občanství a prvouky. Věří, že základní úlohu pro snadné ovládnutí českého jazyka u dvojjazyčných dětí zaujímají rodiče. Proto je chtějí podpořit při výchově jejich dětí. V dnešní době má škola šest tříd pro děti a skupinu Playgroup. Také poskytuje výuku českého jazyka pro dospělé ve třech úrovních, pro začátečníky, středně pokročilé a pokročilé. Výuka probíhá dvě soboty v měsíci po čtyřech hodinách (Czech school Berkshire, 2021).

Stonožka (Czech and Slovak School Bristol)

Czech and Slovak School Bristol nese české pojmenování Stonožka. Stonožka je charitativní společnost nabízející pravidelné setkávání dětem a jejich rodičům, Českou a slovenskou knihovnu v Bristolu, společné výlety po okolí nebo společenské akce konající se při významných českých a slovenských svátcích jako jsou Velikonoce, Vánoce, Mikuláš, Den dětí. Mezi největší aktivity Stonožky však patří organizace české a slovenské školy, která nabízí výuku českého a slovenského jazyka a jejich reálií. Stonožka se ovšem nezajímá jenom o české a slovenské rodáky, ale také obohacuje britské okolí o českou a slovenskou kulturu a zapojuje se do nejrůznějších projektů na podpory komunity v Bristolu (Stonožka Bristol, 2015).

Do pravidelných aktivit Stonožky můžeme zařadit Páteční malou Stonožku, která se pořádá pro děti předškolního věku a pro jejich příbuzné. Děti si při setkání hrají, zpívají české a slovenské písničky nebo se mohou zúčastnit výtvarných aktivit. Děti se účastní pečení vánočních perníčků nebo přípravy jednoduchých zdravých svačín. K dalším pravidelným aktivitám se řadí Čteme dětem. Rodiče předčítají dětem pohádkové knížky, které pedagogové doplňují o rozvíjecí aktivity sloužící k porozumění textu. V rámci rozvíjecích aktivit děti řeší rébusy, tančí nebo se připravují na samotné čtení a psaní českého jazyka. Po akci Čteme dětem je možnost jak pro děti, tak pro jejich rodiče navštívit knihovnu. Největší pravidelnou aktivitou je Česká a slovenská škola a školka. Škola je rozdělena do dvou sekcí – předškolní vzdělávání a vzdělávání prvního stupně. Vzdělávání prvního stupně je také rozděleno do dvou sekcí, na českou a slovenskou. Česká sekce nabízí vzdělání v českém jazyku a literatuře, českém zeměpisu a výuka je doplněna o předmět člověk a jeho svět. Výuka probíhá podle učebního plánu, který byl vytvořen na základě Rámcového vzdělávacího plánu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího plánu pro základní vzdělávání vydanými MŠMT ČR. Do školky jsou zařazeny děti od tří let věku a do první třídy jsou přijati děti, které dovršily šestý rok života a zároveň mají základní komunikační schopnost v českém jazyce. Setkávání se uskutečňuje dvě soboty v měsíci do 10.00 do 13.00 hod (Stonožka Bristol, 2015).

Czech and Slovak Club UK CIC

Czech and Slovak Club je komunita krajanů žijících ve Velké Británii, kteří pořádají kulturní, společenské a vzdělávací akce. Do jejich cílů patří snaha udržovat český jazyk a nabízet vzdělání pro děti, kteří mají zájem o český a slovenský jazyk. Český a slovenský klub zřizuje české školy ve třech britských městech, a to v Oxfordu, Birminghamu a Nottinghamu (Czskclub, 2021).

V Birminghamu klub provozuje českou mateřskou školu a slovenskou mateřskou školu poskytující doplňkové vzdělání ve slovenském jazyce. Česká mateřská škola neboli Playgroup je pro děti od tří let. Výuka v mateřské škole se věnuje učení českého jazyka hrou, ale také doplňuje znalosti o české tradice a kulturu. K mimoškolním aktivitám pro děti radí workshopy na různá témata pro děti, sportovní dny, dny oslavující významné svátky (Mikuláš, Velikonoce atd.) a kurzy lidových tanců. Český a slovenský klub v Birminghamu provozuje i vzdělávací aktivity pro dospělé. Radí se tam jazykové a taneční kurzy. Výuka probíhá každou sobotu od 11.00 do 14.00 hod. Výuka lidových tanců pro děti a pro dospělé probíhá jednou za dva týdny (Czskclub, 2021).

V Oxfordu Český a slovenský klub zřizuje čtyři slovenské třídy a tři české třídy pro děti ve věku čtyř až dvanácti let. Pro děti do čtyř let klub organizuje herní skupinu, kde si děti mohou pohrát s hračkami, zazpívat písničky a rodiče si mohou popovídat. Do tříd jsou děti rozdělovány dle věku a jejich znalostí českého jazyka. Výuka probíhá každé dva týdny o sobotách od 14.00 do 16.00 hod. Klub v Oxfordu pořádá i jazykové kurzy pro dospělé. V Nottinghamu je zřizována česká škola a mateřská škola na stejném principu jako v Oxfordu a Birminghamu (Czskclub, 2021).

Velehrad London

Velehrad London je registrovaná charitativní organizace poskytující vzdělávací a pastorační pomoc migrantům z České republiky a Slovenska. Velehrad pořádá nedělní školičku pro české děti od dvou a půl let do sedmi. Výuka probíhá pomocí her, zábavných aktivit, písniček a pohádek. Je kladen důraz na české interakce mezi dětmi, rodiči a učiteli. Do výuky se zařazují české reálie, se kterými se děti ve Velké Británii nesetkají. Jsou to reálie jako české pohádky a pohádkové postavy, zeměpis či lidové říkanky. Cílem Velehradu London je posílit a upevnit u dětí český jazyk. Chtějí vytvořit příjemné prostředí, kde se rodiny mohou scházet a prohlubovat svou českou identitu (Velehrad London, 2021).

International School of London

Trochu na okraji stojí International School of London, protože se nejedná o českou školu, ale o mezinárodní, která nabízí výuku v nejrůznějších jazycích se zaměřením na mateřský jazyk dítěte. Škola nabízí výuku českého jazyka pro děti od tří do 19 let v rámci programu International Baccalaureate, dále nabízí výuku na úrovni základního, středoškolského a diplomového učebního programu. Škola je soukromá a její poplatky za studium začínají na 20 000 £ za rok pro nejmenší děti (Česká centra, 2021, srov. International School of London, 2020).

2.1.2 Kurzy českého jazyka

Compas

Compas je charitativní organizace se sídlem v Peterboroughu. Organizace Compas se od zatím zmíněných organizací poskytující české vzdělávání liší. Compas primárně poskytuje poradenské služby migrantům v oblasti sociálního začlenění a rozvíjí kompetence pro porozumění britské společnosti. Kromě těchto aktivit poskytuje Compas i vzdělávací aktivity, které zahrnují i studium českého a slovenského jazyka (Compas, 2021).

Compas spravuje školu jménem Orion, která poskytuje vzdělávací workshopy, kurzy či lekce pro děti od tří do 18 let. Jejich aktivity se soustřeďují do čtyř oblastí – kulturní obohacení, počítačové lekce, pohybové aktivity a klub mládeže. Děti mají možnost využít i služby české a slovenské knihovny, která je zřízená organizací Compas. Kurzy českého a slovenského jazyka jsou pořádány ve formě sobotní školy. Všechny lekce jsou poskytovány zdarma. K mimoškolním aktivitám pořádaných organizací Compas patří Mikulášská akce, oslavy Velikonoc, Vánoc atd. V dnešní době pořádá třikrát týdně online setkání nad domácími úkoly probíhající každé pondělí, středu a pátek od 11.00 do 13.00 hod. (Compas, 2021, srov. Česká centra, 2021).

Česká a slovenská společnost v Surrey

Česká a slovenská společnost v Surrey je sdružení mladých česko-anglických rodin s dětmi, které chtějí u dětí udržet český jazyk a rozvíjet české tradice a kulturu v jejich životě. Setkávání probíhá 1x měsíčně a děti se učí písničky, říkanky a hry. Společnost pořádá výlety a od září plánuje učit děti vlastivědu (Facebook, 2021),

České centrum Londýn (Czech Centre London)

České centrum v Londýně organizuje kurzy českého jazyka pro začátečníky, mírně pokročilé, středně pokročilé a pokročilé. Kurz probíhá ve třech trimestrech buď po dvanácti, jedenácti nebo deseti dvouhodinových lekcích konajících se jednou týdně od 18.30 do 20.30. Skupiny na kurzech jsou malé, od osmi do 14 studentů, což podporuje cíl kurzů, který říká, že chtějí pomoci studentům zapojit je do běžné komunikace a chtějí tak zapojit všechny účastníky. Lektor účastníkům pomůže zhodnotit jejich stávající úroveň jazyka a doporučí jim vhodný kurz. Nově nabízí České centrum i online kurzy z domova (Česká centra, 2021).

London Language Studio

London Language Studio nabízí výuku mnoha cizích jazyků, mezi kterými je i český jazyk. Studio je jedinečné tím, že nabízí soukromé lekce, které jsou připraveny na míru studentovi, jeho zkušenostem a znalostem jazyka. Kurzy jsou vhodné pro začátečníky i pokročilé. Další zajímavostí u této společnosti je možnost ubytování v Praze, kde si zadarmo procvičíte jazyk v rodinném prostředí (London Language Studio Limited, 2017).

2.1.3 Vysokoškolské vzdělání

Univerzita v Oxfordu (University of Oxford)

Nejstarší univerzita ve Velké Británii v Oxfordu nabízí na Fakultě středověkých a moderních jazyků studium českého jazyka společně se slovenským. Český jazyk je možné studovat v kombinaci s druhým jazykem (např. francouzština, italština, ruština atd.), nebo nejazykovým programem jako je historie či filozofie. Není možné studovat český jazyk jako jednooborové studium (University of Oxford, 2021).

Studium vede ke komplexní znalosti českého jazyka. Postupuje od základního porozumění a používání české gramatiky až k samotnému překladu českých textů. Ke gramatickému modulu je připojen i modul literatury. Vedle těchto kurzů studenti navštěvují také týdenní přednáškový kurz, který českou literaturu zasadí do širších souvislostí českých dějin od středověku do konce dvacátého století. Studenti se účastní tří hodin intenzivního učení českého jazyka týdně. K doplnění studia slouží minimální půlroční výjezdy do České republiky nebo Slovenska. Studenti tam mohou cestovat, pracovat nebo studovat. Český a slovenský jazyk jde studovat i v rámci vysokoškolského nebo doktorského studia (University of Oxford, 2021).

Univerzita v Sheffieldu (University of Sheffield)

Na Univerzitě v Sheffieldu, na Katedře ruských a slovanských jazyků je možnost studovat český jazyk. Obor je vhodný i pro zájemce s minimálními zkušenostmi. Výuka zahrnuje znalosti z českých reálií, kultury a historie České země. Součástí výuky je i psaní textu v českém jazyce a život v ČR po dobu jednoho roku. Univerzita v Sheffieldu spolupracuje s Univerzitou Karlovou a Masarykovou univerzitou v Brně, kde mají studenti možnost studovat. Český jazyk se studuje jako dvouoborový program s dalším jazykem jako je např. portugalština, španělština, němčina, francouzština, holandština, lucemburština nebo italština. Český jazyk je možné také studovat s nejazykovým předmětem jako jsou dějiny, řízení podniku, ekonomika, politika, filozofie nebo hudba a další. Výuka je zajištěna rodilými mluvčími (The University of Sheffield, 2021).

Univerzita v Glasgow (University of Glasgow)

Jediné místo ve Skotsku, kde je možné studovat český jazyk, je Univerzita v Glasgow, konkrétně Katedra moderních jazyků a kultury. Studium je koncipováno rychlejší formou, to znamená, že studenti získávají více poznatků za kratší dobu. Studium zahrnuje problematiku gramatiky, konverzační lekce s rodilými mluvčími a možnost vycestovat na měsíční pobyt do České republiky v rámci letní školy. Ve druhém roce studia studenti studují českou literaturu a nadále jsou podporováni v rozvoji komunikačních schopností, i v psané podobě. Podle zaměření svých zájmů, mohou navštěvovat semináře zaměřené na českou literaturu, kulturu nebo kinematografii (University of Glasgow, 2021).

Univerzita v Bristolu (University of Bristol)

I Univerzita v Bristolu nabízí studium českého jazyka na Fakultě moderních jazyků, Katedře ruštiny a češtiny. Studium českého jazyka je možné nakombinovat se studiem jiného evropského jazyka nebo i s nejazykovou kombinací jako je historie nebo hudba. Výuka probíhá v malých skupinkách s rodilými mluvčími. V rámci studia se studenti věnují české historii, vývoji české společnosti a čtení původních textů. Samotný kurz českého jazyka trvá tři hodiny jednou týdně. Zároveň je možnost zvolit si český jazyk jako volitelný předmět pro studenty z jiných oborů. Studenti se mohou zúčastnit i českých filmových večerů pořádaných v Multimedia Centre nebo Czech Café, neformálního setkávání studentů v kavárně, kde diskutují o různých tématech (University of Bristol, 2021, srov. FF UK, 2021).

University College London

Na University College London (dále jen UCL) na Katedře slovanských a východoevropských studií lze studovat český jazyk v rámci vysokoškolského i postgraduálního studia. UCL se od ostatních univerzit liší mnohem větším výběrem jazyků do dvouoborové kombinace. Zájemci o studium si mohou vybrat ze tří vysokoškolských oborů. První studijní program je zaměřen na český jazyk se slovenštinou a východoevropská studia. Druhý program je ruština a východoevropský jazyk. V posledním možném programu si studenti mohou vybírat z rumunštiny, bulharštiny, jidiš, slovenštiny, hebrejštiny, polštiny a dalších jazyků jako druhého jazyka k českému. UCL také nabízí krátké kurzy českého jazyka pro zájemce. Kurzy jsou pro začátečníky, mírně pokročilé, středně pokročilé, pokročilé a extra pokročilé. Probíhají jednou týdně v rámci dvou hodin ve třech semestrech (UCL, 2021).

2.2 Kanada

V Kanadě existuje o poznání méně škol poskytujících české vzdělání než ve Velké Británii. Přesto tu najdeme pět českých škol, které jsou aktivní. Na konci podkapitoly o českých školách autorka zmiňuje další organizace poskytující výuku českého jazyka, ovšem jejich webové stránky neposkytují dostatek informací a kontaktní osoby nereagují, proto je nezařadila do úplného seznamu kvůli jejich neověření. Také v Montrealu funguje česká škola, ale mateřský jazyk dětí z této školy je primárně francouzský, proto je zde autorka nezařadila. Kurzy pro dospělé poskytuje jedna organizace. Český jazyk na vysokoškolské úrovni jde studovat na dvou univerzitách, a to na Univerzitě v Torontu jako samostatný program a dále na Univerzitě v Manitobě jako součást středoevropských a východoevropských studií.

2.2.1 České školy

Česká škola v Calgary (Calgary Czech School)

Česká škola v Calgary vznikla v roce 2015. Poskytuje výuku ve třech třídách podle jazykové úrovně a věku. První třída je pro děti od narození do pěti let věku. Tato třída je pojmenována jako Kulihrášek a probíhá každou sobotu od 9.30 do 11.30. Výuka zahrnuje hraní si, zpívání českých písní, kreslení. Při všech aktivitách si nejmenší děti rozvíjí českou slovní zásobu. Ke svému členství v Kulihrášku děti dostávají každý měsíc český časopis. Další třída je pro starší děti od šesti do 18 let konající se každou sobotu od 9.30 do 11.30. Výuka je složena z českého jazyka a jeho gramatiky, zeměpisu a dějepisu. Celá výuka probíhá pouze v českém jazyce a je doplněna o hry a písničky. Poslední skupina je pro dospělé nad 18 let, která probíhá každý čtvrtek od 18.00 do 20.00. I dnes Česká škola v Calgary vyučuje kontaktně, pouze lekce

pro dospělé se přemístily do online prostoru. Novinkou jsou tzv. PD days, které probíhají mimo pravidelnou výuku. Při PD days se žáci intenzivně věnují rozvoji mluvené komunikace (Calgary Czech School, 2021).

Kromě samotné výuky českého jazyka nabízí Česká škola v Calgary i služby knihovny, která je otevřená každou sobotu v době výuky, letní tábory a různé společenské akce pro děti i dospělé. K hlavním akcím patří Noc s Andersenem, filmové večery pro dospělé, oslavy dušiček nebo Mikulášská besídka. Letní tábory jsou pořádány již od roku 2016. Tábory přibližují dětem určité české reálie podle vybraného tématu (Calgary Czech School, 2021).

Česká škola v Edmontonu (Czech School Edmonton)

Česká škola v Edmontonu nabízí výuku českého jazyka, poznávání české komunity, jejich tradic a kulturního bohatství. Organizuje dvě vyučovací skupiny. První skupina je pro malé děti ve věku tří až čtyř let, druhá skupina je pro děti od pěti let do osmi. Jejich žáčky jsou převážně děti, které s českým jazykem začínají, a proto začínají od základů. Učí se barvy, počasí, části těla atd. Nabízí i služby knihovny, která je největší českou knihovnou v Albertě (Czech School in Edmonton, 2021, srov. Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Česká škola v Ottawě (Czech school of Ottawa)

Ottawa Carleton District Board nabízí program mezinárodních jazyků, kdy spolupracuje s několika komunitami na poskytování jazykových kurzů. V rámci programu základních mezinárodních a domorodých jazyků se vyučuje český jazyk od roku 2019 každou sobotu od 9.30 do 12.00. V rámci programu je poskytována výuka mladším dětem rozdělených do dvou tříd a třída pro středoškoláky, která je otevřena i pro dospělé. Středoškoláci z výše uvedené školy si mohou český jazyk zvolit jako volitelný známkový předmět (Intrado Corporation, 2021, srov. Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Česká doplňovací škola Masarykova ústavu Toronto

Masarykův památkový ústav je nezisková organizace poskytující pomoc a vzdělání českým a slovenským krajanům už od roku 1945. Provozuje Českou doplňovací školu, kde dobrovolníci učí děti českému jazyku a reáliím. Soustředí se na rozvoj poslechu, čtení, psaní a samotné komunikace. Třídy jsou zřízeny pouze pro děti od pěti do 12 let. Probíhají každou sobotu od 10.00 do 12.00 hod. Ve škole vyučují celkem tři učitelky, z toho jedna učitelka vede online hodiny. Kontaktní výuka probíhá v 918 Bathurst, které je komunitním centrem s prostory pro různé organizace a dobrovolníky. Při Masarykově památkovém ústavu

funguje také knihovna uchováající největší sbírku českých a slovenských knih v Kanadě. Ta je otevřena každou středu od 16.00 do 18.00 hod. (918 Bathurst, srov. Masaryk Town, 2021).

Farnost sv. Václava

Farnost sv. Václava se nachází v Torontu a kromě mši v českém jazyce poskytuje i českou školu pro děti v hale kostela každou sobotu od 9.00 do 11.00 hod. Kromě sobotní školy pořádá i společenské akce pro celé rodiny, kam můžeme zařadit např. masopust, taneční zábavy, Maškarní bál nebo Mikulášskou besídku (Cechoslovaci, 2021, srov. Katolik, 2021).

2.2.2 Kurzy českého jazyka

Beseda Montreal

Beseda Montreal je České a slovenské kulturní a folklorní centrum v Kanadě. K jeho pravidelným aktivitám patří kurzy společenských tanců, nácvik českých a slovenských folklorních tanců, nácvik pěveckých, hudebních a divadelních souborů, taneční party a v neposlední řadě i kurzy českého a slovenského jazyka. Kurzy českého jazyka jsou vhodné pro mládež i dospělé, pro začátečníky i pokročilé. Kurzy se konají každou středu. Pro začátečníky od 19.00 do 20.30 a pro pokročilé od 20.30 do 22.00 hod. (Beseda Montreal, 2021).

Autorka dále našla zmínky o třech spolcích či dobrovolnících poskytující výuku českého jazyka pro děti. Bohužel informace o nich jsou neúplné či nejspíše staré. Pro uzavření celku výuky českého jazyka v Kanadě je zde však dokládá.

Kanadská česko-slovenská podpůrná jednota (Canadian Czech-Slovak Benevolent Association) ve Winnipegu zajišťuje školu češtiny pod vedením Heleny Stelšovské. Česká škola probíhá každý čtvrtek od 19.00 do 20.45. Podle dalších informací tuto stejnou školu zajišťuje i paní Sutková, jejíž škola probíhá každé úterý. Na Cornell Junior Public School by měla probíhat výuka českého jazyka v sobotu dopoledne (Cechoslovaci, 2021, srov. Czech Slovak Benevolent Assoc, 2021).

Ve městě Montreal při Českém a slovenském sdružení v Kanadě nabízí Radka Vašut předškolní vzdělávání pro děti v českém jazyce (MZČR, 2021).

2.2.3 Vysokoškolské vzdělání

Univerzita v Torontu (University of Toronto)

Výuka českého jazyka na vysokoškolské úrovni probíhá na Katedře slovanských jazyků a literatury na Univerzitě v Torontu. Český jazyk je zde spojen se slovenským a mohou ho studovat zájemci s minimálními znalostmi slovanských jazyků. Student si může zvolit, zda bude český jazyk studovat jako hlavní nebo vedlejší obor. Studium českého jazyka se skládá ze základní a poté pokročilé češtiny, výuky české a slovenské kinematografie a kultury nebo literárních období. V roce 2020/2021 se otevřely tři kurzy pro dospělé zájemce, a to roční kurz základního českého jazyka, kurz české a slovenské kultury v rámci podzimního semestru a v jarním semestru se otevřel kurz slovanských jazyků prostřednictvím tvůrčího psaní (Masaryk Town, 2021, srov. Faculty of Arts and Science, University of Toronto, 2020).

Univerzita v Manitobě (University of Manitoba)

Na univerzitě v Manitobě, na Katedře německých a slovanských jazyků je možnost studovat středoevropská a východoevropská studia, která zahrnují studium kultury, ekonomiky, historie, jazyka, politologie, výtvarného umění a náboženství středoevropských a východoevropských zemí mezi které patří i Česká republika (University of Manitoba, 2020).

2.3 Nový Zéland

Na Novém Zélandu je nabídka výuky českého jazyka nejmenší. Najdeme zde tři české školy rozmístěné po celém Zélandu.

2.3.1 České školy

Český a slovenský klub Taurunga (Czech and Slovak Club Taurunga)

Český a slovenský klub Taurunga je nezisková společnost sdružující osoby z České republiky a Slovenska z australské oblasti Bay of Plenty a Wakaito, mezi jejíž hlavní aktivity patří Česká škola pro děti s českým nebo slovenským původem a Česká školka. V České školce chtějí vytvořit bezpečné prostředí pro poznávání kultury a českých vrstevníků. Lekce v České školce probíhají každou neděli od 10.00 do 12.00 za aktivního zapojení rodičů pro děti od narození do šesti let. Děti se ve školce věnují zpívání, umění, tělesným cvičením a hraní si (Czech and Slovak Club, Taurunga, 2021).

Česká škola je pro děti od pěti let. Cílem České školy je uvědomění si české kultury a dědictví, schopnost číst, psát a mluvit českým jazykem. Škola probíhá každou neděli od 10.00 do 12.00 hod. Na začátku každé lekce si děti rozšiřují svou slovní zásobu pomocí deníčků a učí se gramatiku. Také si vedou čtenářské deníky, kam si zapisují přečtené české knihy. České

knihy si mohou půjčit v knihovně, kterou Český a slovenský klub Taurunga spravuje. Také organizují akce jako je pálení čarodějnic, Mikuláš, Velikonoční oslavy zahrnující zdobení kraslic a pečení mazanců (Czech and Slovak Club Taurunga, 2018).

Česká škola v Aucklandu (Czech school Auckland)

Účelem České školy v Aucklandu bylo vytvořit místo pro učení se českého jazyka z důvodu potřeby dorozumění se s českou rodinou a kamarády pocházejícími ze stejné země. Snaží se učit děti české kultuře a komunikaci v českém jazyce. Zaměřují se na témata z běžného života, aby byly děti schopny komunikovat v běžných situacích (CS Club Auckland, 2013).

Český a slovenský klub ve Wellingtonu (Czech and Slovak Club in Wellington)

Český a slovenský klub ve Wellingtonu je komunita Čechů, Slováků a Moraváků scházejících se na různých jednorázových i pravidelných akcích, které slouží k udržení české a slovenské sounáležitosti. Každý druhý pátek od 16.30 do 18.00 se scházejí rodiny s dětmi, které nemluví česky, ale jazyku rozumí. Na setkáních se snaží u dětí rozvíjet aktivní komunikaci. Zároveň poskytují rady rodičům, jak se svými dětmi komunikovat a udržet český jazyk. Klub nabízí také služby knihovny s dětskými knihami, společenské akce oslavující Vánoce, Velikonoce, Mikuláše či slavnosti k založení Československé republiky (Csclubnz, 2021).

2.4 Austrálie

V Austrálii najdeme šest činných škol, které poskytují výuku českého jazyka.

2.4.1 České školy

Česká škola Adelaide (Czech school Adelaide)

Česká škola Adelaide byla založena nejprve jako literární kroužek, jejíž členové se scházeli jednou měsíčně v knihovně Československého klubu. Dnes školu provozuje Československý klub a děti se při setkáních jednou za čtrnáct dní učí porozumět českému textu a vyjádřit své myšlenky v českém jazyce, učí se číst a psát. K atraktivitě výuky pomáhá vložení českých písní a workshopů probíhajících v přírodě nebo klubu. Výuka je rozdělena na dvě věkové skupiny, na předškoláky a školáky. Mateřinka je pro předškoláky od narození do čtyř let, kteří nemluví česky. První školní skupina je pro děti od pěti do sedmi a pro děti, které neumí číst česky. Druhá školní skupina je pro děti nad sedm let. Lekce probíhají každý pátek od 17.15.

Škola pořádá i kurzy pro dospělé, které se konají každou středu od 18.30 hod. (Czech School Adelaide, 2021).

Česká škola v Brisbane (Czech School Brisbane)

Česká škola v Brisbane je charitativní organizace, která poskytuje výuku českého jazyka, zároveň u dětí prohlubuje znalosti české kultury a tradic. Pravidelně pořádá tábory, kde jsou vítány celé rodiny za účelem procvičení českého jazyka a prohloubení soudržnosti české komunity. Také pořádají společenské akce, kam radíme divadelní představení, společná setkávání a workshopy. Škola nabízí výuku dětem do šesti let a starším dětem od šesti do 15 let (ACNC Charity Register, 2021).

Česká škola Canberra (Czech School Canberra)

Česká škola Canberra je zřizována asociací Beseda již od roku 2018. Výuka je rozdělena do čtyř tříd. První třída jménem Předškoláci je pro nejmenší od narození do tří let. Výuka probíhá každou sobotu od 11.30 do 12.30. Děti jsou rozvíjeny pomocí hudební, umělecké a pohybové výchovy, při které posilují i českou slovní zásobu. Další třída je pro mladší školáky od pěti do devíti let probíhající ve stejný den a čas jako Předškoláci. Třída Starších školáků v ČJ je určena pro děti od 10 do 13 let. Výuka probíhá od 11.30 do 13.00 hod. Žáci jsou vzděláváni pomocí projektových technik, kde si cvičí komunikaci v českém jazyce. Poslední třídou jsou Starší žáci v AJ pro děti od 12 do 16 let. Výuka probíhá česko-anglicky každou sobotu od 13.00 do 14.30 hod. Žáci se učí českou mluvenou a psanou formu řeči a rozvíjí si slovní zásobu. Česká škola Canberra poskytuje také kurzy pro dospělé. Jsou rozděleny do čtyř úrovní – začátečníci, mírně pokročilí, středně pokročilí a velmi pokročilý. Kurzy jsou koncipovány do osmi lekcí pro studenty starší 16 let (Beseda, The Czechoslovak-Australian Association of Canberra and Region, Inc, 2021).

Česká škola Melbourne (Czech School of Melbourne)

Česká škola v Melbourne je nezisková organizace poskytující kurzy českého jazyka a kultury pro širokou veřejnost. Jejich cílem je udržovat české tradice a kulturu i v Austrálii. Rodiče si mohou vybrat mezi šesti programy poskytující české vzdělání pořádající se každou sobotu. Předškolní výuka je pro děti od čtyř do pěti let konající se od 9.45 do 12 hod. Výuka je propojena s dramatickou výchovou, zpěvem a prvoukou. Třída Začínajících čtenářů je pro děti od pěti do sedmi let a probíhá ve stejný čas. Výuka je naplněna rozšiřováním slovní zásoby, prvoukou, dramatizací a nácvikem čtení z českých čítanek. Začátečníci od šesti do třinácti let

se vyučují interaktivními metodami založenými na zpěvu a dramatizaci. Další třída je zaměřena čistě na školní výuku pro děti od sedmi do 12 let od 9.30 do 12.30. Poskytuje výuku českého jazyka, matematiky, prvouky a hudební výchovu. Rodiče mají možnost zapsat své děti od šesti let do jednodenní intenzivní výuky probíhající jednou měsíčně. Posledním programem jsou sobotní zpívanky, které tu jsou pro děti od jednoho roku do 13 let. Program zahrnuje říkadla, rytmizaci, hraní na hudební nástroje a zpívání za aktivní účasti rodičů. Kromě výuky poskytuje i společenské akce jako je Noc s Andersenem nebo provoz knihovny. Škola poskytuje i výuku českého jazyka pro dospělé ve společných nebo soukromých lekcích v pondělí a středu večer (Czech School of Melbourne, 2021).

Česká a slovenská škola v Sydney (Czech and Slovak School in Sydney)

Česká a slovenská škola v Sydney poskytuje sobotní výuku v české, slovenské sekci a sekci pro dospělé. Česká sekce se rozděluje do čtyř tříd. Třída pro nejmenší děti od 10.00 do 12.00 se nazývá Preschool CZ. Další třídy – Kindergarten & Year 1, Year 2 & Year 3, Year 4 & Year 6 probíhají od 9.00 do 12.00 hod. Kurzy pro dospělé probíhají podle úrovně studenta na začátečnický, středně pokročilý a pokročilý po 90minutových blocích od 8.30:00 do 13.00. Vyučující jsou plně kvalifikovanými českými a slovenskými zaměstnanci. Kromě výuky zajišťují i jiné školní akce jako je Den vědy nebo školy v přírodě (Czech and Slovak school in Sydney, 2021).

Česká a slovenská asociace v Západní Austrálii (Czech & Slovak Association in Western Australia, Inc.)

Česká slovenská asociace v Západní Austrálii provozuje Českou školu v Perthu. Škola má tři třídy, které jsou rozděleny podle věku a schopnosti číst – předškoláci, začínající čtenáři a čtenáři. Děti jsou ve věku tří až 12 let. Výuka probíhá v sobotní dopoledne od 9.30 do 12.00. Děti se zaměřují na rozšiřování slovní zásoby a psaní (Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

2.5 Spojené státy americké

Ve Spojených státech amerických nacházíme 19 českých škol zřízených samostatně nebo zřízené českou enklávou. Samostatné kurzy českého jazyka pro děti i dospělé poskytují dvě organizace a jedna soukromá osoba. Možnost studia českého jazyka na vysokoškolské úrovni je ve Spojených státech amerických velká. 22 univerzit zmiňuje možnost kurzů českého

jazyka na katedrách slovanských, východoevropských či moderních jazyků. Na sedmi univerzitách jde studovat český jazyk jako samostatný program.

2.5.1 České školy

Česká škola T. G. Masaryka – Boston (Czech School T. G. Masaryk)

Česká a slovenská asociace zajišťuje provoz České školy T. G. Masaryka v Bostonu. Výuka pro žáky od pěti do 15 let probíhá každou druhou sobotu od 13.15 do 15.00 hod. Škola se snaží ke každému žákovi přistupovat individuálně a podle jejich potřeb jsou rozděleni do čtyř vyučovacích skupin. Někteří se učí češtinu jen rekreačně, jiní kvůli zkouškám v ČR. Výuka je doplněna o české reálie a historii (Czech and Slovak Association, Inc. Boston, 2021, srov. Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Czech and Slovak School Twin Cities, Minnesota

Český a slovenský sokol v Minnesotě zřizuje Českou a slovenskou školu Twin Cities, kde se děti učí českému jazyku. Výuka je doplněna o zpěv, divadelní hry, hudbu a tvoření. Kromě výuky nabízí kurzy lidových tanců, společenské oslavy Velikonoc, Mikuláše, letní víkendy u jezera nebo účast na benefičních akcích. V dnešní době se rodiče učí s dětmi doma samostatně, pouze nejstarší děti mají online setkání. Zároveň škola pořádá zajímavá online setkání s literárními autory (Czech and Slovak Sokol, Minnesota, 2021, srov. Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Český a slovenský sokol v Minnesotě nabízí i jazykové kurzy pro dospělé. Třída se otevírá při minimálně šesti studentech. Kurzy jsou rozděleny do čtyř tříd, pro úplné začátečníky, mírně pokročilé, středně pokročilé a pokročilé. Odehrávají se online hodinu a půl v pondělním, úterním a středečním podvečeru (Czech and Slovak Sokol, Minnesota, 2021).

T. G. Masaryk Czech School Chicago

Česká škola T. G. Masaryka v Chicagu nabízí třídy českého jazyka pro děti, které již mluví českým jazykem, ale také pro děti, které si český jazyk osvojují jako cizí jazyk. Výuka probíhá v sobotu ráno pro děti, které již mluví česky od 10.00 do 13.00 hod. Je rozdělena do tří tříd pro děti od sedmi let, pro děti od osmi do desíti a třetí třída je pro děti od 11 do 15 let. Další výuka pokračuje v sobotu odpoledne, je rozdělena do dvou tříd. Výuka probíhá od 14.00 do 16.00 pro děti od osmi do 10 let. Ve stejném čase probíhá výuka češtiny jako cizího jazyk pro zájemce od šesti do 13 let. Škola nabízí i kurzy pro dospělé a seniory. Senioři se scházejí v Jan Neruda Club. Ostatní kurzy jsou pro začátečníky, ale i mírně pokročilé a pokročilé. Kurzy

se odehrávají v pondělí a úterý navečer. Děti z České školy T. G. Masaryka od předškoláků po školáky do 12 let se mohou účastnit speciálního letního programu. Je to 40hodinový kurz českého jazyka na Karlově univerzitě v Praze. Výuka probíhá dvakrát týdně po pěti hodinách od 10.00 do 15.00 hod. (Czech School Chicago, 2021).

United Moravian Society

United Moravian Society pořádá výuku v českých třídách pro děti od čtyř let. Také pořádají taneční třídy od nejmenších dětí ve věku čtyř let až po dospělé (United Moravian Societies, 2017).

Česká škola kardinála Berana při kostele sv. Cyrila a Metoděje

Česká škola provozuje dvě třídy. Každá třída má jednu hodinu náboženství, poté hodinu českého jazyka a na poslední – třetí hodinu jsou obě třídy spojeny. Třetí hodina je zaplněna výtvarnou výchovou, zeměpisem, dějepisem, přípravou divadla atd. Dnes školu navštěvují děti od devíti do 13 let (Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Česká a slovenská škola – Americký Sokol, Washington, DC (Czech and Slovak School – American Sokol, Washington, DC)

Výuka v české škole zahrnuje nácvik komunikace a čtení v českém jazyce, jeho gramatiku, historii, české tradice a folklór. Třídy jsou rozděleny na předškoláky od dvou do čtyř let a školáky od pěti do 14 let. Výuka probíhá každý pátek od 18.40 do 20.00 hod. na České ambasádě. V létě se mohou děti zúčastnit kempu konajícího se v Modrých skalách. Kromě prohloubení českého cítění a českého jazyka kemp zahrnuje i sportovní aktivity jako je lezení, plavání nebo ježdění na kánoích (American Sokol Washington, DC, 2021)

Česká škola v Seattlu (Czech School of Seattle)

Českou školu v Seattlu provozuje Centre for Czech Education and Culture. Snaží se dětem přiblížit české dědictví, kulturu, historii a samotný jazyk. Děti jsou rozděleny do tří tříd podle věku. Třída pro děti předškolního věku od tří a půl let se soustředí na základy slovní zásoby, výslovnost českých písmen, básničky a minimální české realie. Druhá třída jménem Mluvíme hezky česky je pro děti od pěti a více let. Zde děti již umí číst a psát, vyplňují pracovní listy a křížovky. Výuka je doplněna o vlastivědu a českou kulturu. Poslední třída jménem Gramatika je pro děti od osmi do 10 let. Tato třída je uzpůsobena dětem, které si chtějí udržet český jazyk. V ostatních třídách se míchají jak aktivní uživatelé českého jazyka, tak pasivní.

Výuka probíhá hodinu a půl v sobotu dopoledne. V dnešní situaci se výuka zkrátila na 40 minut a přesunula se na ZOOM. Kromě výuky poskytují i mimoškolní akce jako jsou Velikonoce v parku nebo Mikulášská besídka (Czech School Seattle, 2021, srov. Reakce českých škol v zahraničí, 2021).

Česká škola v Portlandu (Czech School of Portland)

Česká škola v Portlandu poskytuje výuku dětem od tří let po děti do 13 let. Výuka je rozdělena do sedmi tříd. První třída je pro předškoláky od tří do pěti, první a druhá třída je pro děti nad šest let. Obě třídy se ve školním roce 2020/2021 neotevřely. Třetí třída je pro děti ve věku devíti let, čtvrtá třída je pro děti ve věku deseti let, pátá je pro děti ve věku 10 a 11 let. Polední třída je šestá a sedmá dohromady pro děti od 11 do 13 let. Výuka probíhá jednou týdně online formou. Vyučování se soustředí na gramatiku, která odpovídá výuce v ČR, také používají schválené učebnice od MŠMT ČR. Česká škola v Portlandu mimo jiné připravuje žáky na české zkoušky v ČR (Czech School of Portland, 2020).

Česká škola v Kalifornii (Czech School of California)

Česká škola v Kalifornii poskytuje vzdělání v českém jazyce, historii, zeměpisu a kultuře pro děti i dospělé. Předškolní výuka se dělí do dvou tříd, na Sluníčka a Broučky. Výuka ve Sluníčkách je poskytována dětem od 18 měsíců do tří let jednou týdně hodinu a půl. Třída Broučků funguje jako tzv. mateřská škola pro děti od tří do šesti let po tři hodiny jednou týdně. Výuka v obou třídách je stavěna na Montessori prvcích, děti si rozvíjí své kognitivní dovednosti a slovní zásobu. Vyučovací skupina pro školní děti se jmenuje Myšáci školáci a je pro děti, které již mluví česky, ale potřebují si zlepšit své dovednosti ve čtení a psaní. Výuka je rozdělena do dvou tříd, první až třetí a čtvrtou až pátou. Tyto stupně odpovídají jednotlivým třídám v ČR. Dále zřizují třídu Jazyk pro děti, která je pro děti nemluvící českým jazykem. Kurzy pro dospělé jsou koncipovány jako výuka češtiny jako druhého jazyka pro začátečníky i pokročilé. Česká škola v Kalifornii má uzavřenou smlouvu s MŠMT ČR, která je opravňuje k vydávání vysvědčení, které jsou rovnocenná těm z ČR. Kromě poskytování české výuky pořádají i společenské akce jako je Dětský den, hledání velikonočních vajíček, talentové show nebo divadelní představení (Czech School of California, 2013).

Česká škola Západní pobřeží (Czech School West Coast)

Cílem české školy je vychovat budoucí generaci Čechů žijících v Americe tak, aby dokázaly přispět ke vzájemnému porozumění národů. Chtějí je naučit mluvit, zpívat,

psát a číst v českém jazyce, přispět k jejich povědomí o české historii a kultuře. Škola provozuje dvě třídy, pro děti od pěti do sedmi let a třídu pro děti ve věku osmi až 12 let. Výuka probíhá jednu hodinu týdně v sobotu. Děti se mohou zúčastnit i českého mezinárodního tábora, který se uskutečňuje každé léto (CSWS, 2021).

Česká škola San Diego (Czech School San Diego)

Česká škola San Diego nabízí výuku dětem z vícejazyčných rodin za účelem udržení české sounáležitosti. Výuka České školy San Diego probíhá na dvou rozdílných místech – Rancho Santa Fe a El Cajon. Třída Češtiny pro nejmenší jako jediná probíhá pouze v Rancho Santa Fe každý čtvrtek od 17.00 do 18.30 hod. pro děti od dvou do čtyř let. Je provázena literárními, hudebními a výtvarnými aktivitami za doprovodu rodičů. Ostatní výukové třídy se konají na obou výše uvedených místech. Předškoláci od čtyř do šesti let se připravují na školní výuku, je kladen důraz na verbální stránku komunikace, která se upevňuje hravou formou. Výuka trvá hodinu a půl. Školákům od šesti do osmi let se již do výuky zařazuje občanská výchova a prvouka. Upevňuje se gramatika a spisovný jazyk. Výuka trvá dvě hodiny. Výuka češtiny jako cizího jazyka pro dospělé probíhá v El Cajon a Rancho Bernardo hodinu a půl a je přizpůsobena předchozím zkušenostem studentů. Žákům české školy je nabízena i možnost zúčastnit se divadelních představeních nebo hudebních koncertů (Czech School San Diego, 2021).

Česká škola v Pittsburghu (Czech School of Pittsburgh)

Český a slovenský svět provozuje Českou školu v Pittsburghu sdružující děti od 18 měsíců do 18 let, které mají zájem o český jazyk a chtějí poznat českou kulturu a tradice. Výuka probíhá od 10.00 do 12.15 hod. Kromě výuky také pořádají i společenské akce jako je Masopust, piknik nebo Vánoční party (Český a slovenský svět, 2021).

Czech and Slovak School for Greater Philadelphia

Comenium je nezisková organizace zaměřená na výchovu Čechů a Slováků žijících v Americe, která zřizuje Czech and Slovak School for Greater Philadelphia. Výuka zahrnuje pravidla gramatiky jazyka, čtení s porozuměním, aktivní komunikaci a psaní. Do výuky jsou také zařazeny prvky historie, geografie a české kultury. Výuka probíhá každou sobotu od 14.30 do 16.30. Škola poskytuje vzdělání dětem od 18 měsíců (Comenium, 2021).

Česká škola v Astorii (Czech School of Astoria)

Úkolem Českého a slovenského jazykového centra je vzdělávat českou komunitu o jazyku, kultuře a zvyklostech ČR. Nabízí Dětský jazykový program pro děti od šesti do 18 let. Podle jazykových zkušeností jsou děti rozděleny do skupin, kde probíhá výuka českého jazyka jako primárního nebo druhého jazyka. Výuka probíhá v pátek ve večerních hodinách a v sobotu v hodinách dopoledních i odpoledních. Výuka trvá dvě a půl hodiny. Kromě dětského programu také nabízí kurz i pro dospělé účastníky, který je rozdělen na začátečníky a středně pokročilé. Kurz trvá 90 minut od 14:30 (Bohemian Benevolent Society, 2013).

Česká škola Los Angeles (Czech school of Los Angeles)

Česká škola v Los Angeles se zaměřuje na komunikativní stránku řeči. Kurzy pro děti a mládež probíhají v rámci čtyř tříd. Třída pro nejmenší děti od tří do čtyř let se nazývá Broučci. Probíhá každou sobotu od 9.45 do 10.45. Třída Večerníčků pro děti od pěti do šesti let probíhá ve stejný čas. Děti v obou třídách se vzdělávají pomocí říkanek, písniček, pohádek, výtvarných aktivit a pohybu. Každou sobotu od 11.00 do 12.30 probíhá výuka třídy Čtyřlístků a Robinsonů. Čtyřlístek je třída pro pokročilé děti ve věku šesti až osmi let ovládající čtení a psaní. Třída Robinsonů je pro děti a mládež od osmi do 12 let. Tato třída je pro nejpokročilejší dětské uživatele českého jazyka, kteří si ho chtějí udržet. Děti se kromě jazyka a jeho gramatiky s komunikací učí také českým reáliím, dějepisu a zeměpisu. Škola nabízí jazykové kurzy pro dospělé po 90minutových lekcích (Czech School of Los Angeles, 2021).

Česká a slovenská škola v Atlantě (Czech and Slovak School of Atlanta)

Česká sekce poskytuje výuku ve dvou třídách – Žabičky a Sluníčka. V Žabičkách je kladen důraz na učení hrou pro děti od tří do pěti let. Ve třídě Sluníček studují děti od devíti do čtrnácti let. Děti se učí pomocí pracovních listů, příběhů, knih a hudby. Kromě českého jazyka se zajímají i o českou kulturu a osobnosti. K mimoškolním akcím pořádaným českou školou můžeme zařadit tancovačku, filmové večery nebo vánoční recitály (Czech Slovak School Atlanta, 2021).

Česká škola v Dallasu (Czech school of Dallas)

Česká škola v Dallasu poskytuje víkendové jazykové kurzy dětem od roku a půl do 15 let. Při své výuce přihlíží k jednotlivým potřebám studentů (Sokol Dallas, 2021).

Česká a slovenská škola v Severní Karolíně (Czech and Slovak School North Carolina)

Česká a slovenská škola v Severní Karolině je nezisková organizace poskytující české a slovenské vzdělání v jazyce, geografii a kultuře. Škola organizuje tři kurzy pro děti, v Durhamu, Charlotte a v online prostoru. Dnes fungují pouze online třídy. Nabízí dva sobotní programy – Školu a Neškolu. Neškola je pro děti od tří do sedmi let a trvá 60 minut. Škola trvá 30 min a je pro žáky od pěti do deseti let. Zde se děti již zaměřují na psaní a čtení. Také poskytují online lekce pro dospělé – začátečníky a pokročilé. Lekce trvají 60 minut (Czech and Slovak School of North Carolina, 2018).

Česká a slovenská jazyková škola pro děti (The Czech and Slovak Language School for Children)

Jazykovou školu zřizuje Asociace českého a slovenského dědictví v Marylandu. Dnešní výuka probíhá online v pátečních odpoledních hodinách. I dospělí se zájmem o český jazyk se mohou zúčastnit sobotní výuky ve třech kurzech – začátečníci, mírně pokročilí a pokročilí. Kromě české výuky pořádají tzv. Family Fun Night, které se konají nepravidelně během roku a zahrnují karneval, pálení čarodějnic, Mikulášskou oslavu nebo piknik (CSHA, Maryland, 2021).

2.5.2 Kurzy českého jazyka

Sokol Spirit

Sokol Spirit v Brookfieldu kromě společenských akcí a kurzů nabízí i kurzy českého jazyka pro dospělé. Kurzy se dělí do dvou sekcí – na základy českého jazyka a na středně pokročilé mluvčí. Kurz základní češtiny probíhá v pondělí ráno od 10.00 do 11.30 a kurz pro středně pokročilé mluvčí probíhá ve středu večer od 19.00 do 20.30. Spolu s kurzy českého jazyka Sokol Spirit také pořádá české filmové večery s klasickými filmy každý třetí pátek v měsíci od 19.00 hodin (Sokol Spirit, 2021).

České centrum New York

České centrum v New Yorku nabízí kurzy českého jazyka. Kurzy probíhají jednou týdně po dobu osmi týdnů v 90minutových blocích (Česká centra, 2021).

ACCC – Anna Cook Czech Comunication

Anna Cook nabízí soukromé lekce českého jazyka ve Wisconsinu. Lekce probíhají podle předchozí domluvy 60 minut v 10týdenním bloku. Lekce je zájemcům uzpůsobena

na míru. Anna Cook rozděluje český jazyk pro cestování nebo práci, či pro dítě jako rozvoj jeho bilingvismu nebo kvůli studiu v ČR. Anna Cook také nabízí setkávání se nad obědy a prohlubování svých komunikačních dovedností ve skupině (Anna Cook Czech Communication, 2021).

2.5.3 Vysokoškolské vzdělání

Kalifornská univerzita Berkeley (University of California at Berkeley)

Na Univerzitě v Berkeley na Katedře slovanských jazyků a literatury je možnost studovat český jazyk v rámci skupiny východoevropských jazyků a jejich kultur. Lze si zvolit, zda máte zájem studovat východoevropské jazyky jako hlavní nebo vedlejší obor v bakalářském i magisterském studiu. V rámci tohoto studia je možné zvolit si kurzy českého jazyka od základů po pokročilé až po kurz čtení v českém jazyce (Slavic Languages and Literatures, University of California, Berkeley, 2021).

Veřejná škola v Austinu, Texas (The University of Texas at Austin)

Katedra slovanských a euroasijských jazyků nabízí magisterský program z ruských, východoevropských a euroasijských studií, jejíž studenti mají znalost historie, jazyka, společnosti a vývoje výše zmíněných oblastí. Zároveň si student vybírá specializaci jednoho jazyka. Zde je možnost vybrat si český jazyk. Studenti absolvují několik českých kurzů, ve kterých si budou osvojovat českou gramatiku, poslech, mluvení a čtení (Department of Slavic and Eurasian Studies, 2021).

Chicagská univerzita (University of Chicago)

Katedra slovanských jazyků a literatur nabízí vzdělávání v českém jazyce na univerzitní úrovni. Zájemci o studium českého jazyka nejprve musí vystudovat bakalářské studium, poté navazující magisterské studium v oblasti ruské, polské, české a balkánské a podle zájmu mohou pokračovat i na doktorské studium (The University of Chicago, 2021).

Brownova univerzita (Brown University)

Brownova univerzita nabízí bakalářské i magisterské studium ruských, českých a polských jazyků a jejich kultur. Studium je doplněno o možnost ročního či semestrálního výjezdu do zahraničí studované země. Český jazyk se studenti konkrétně učí ve dvou

nabízených kurzech postupujících od základů českého jazyka až po nácvik souvislého čtení textů (Brown University, 2021).

Kolumbijská univerzita v New Yorku (Columbia University in the City of New York)

Na Kolumbijské univerzitě na Katedře slovanských jazyků mohou zájemci studovat slovanské jazyky jak v bakalářském, tak i magisterském studiu. Mezi polskými, ukrajinskými a jižními slovanskými jazyky si mohou zvolit i kurzy českého jazyka zaměřující se čistě na český jazyk a gramatiku nebo na srovnávací českou literaturu (Columbia University, 2021).

Univerzita Yale (Yale University)

Katedra slovanských jazyků na Univerzitě Yale nabízí primární obor ruské literatury, kultury a filmu. V rámci nabízeného programu si studenti mohou zvolit kurzy českého jazyka pro začátečníky a pokročilé, ale také přednášky zabývající se Milošem Formanem a jeho filmy. Na Katedře slovanských jazyků je možnost studovat bakalářské i magisterské studium (Yale University, 2021).

Harvardova univerzita (Harvard University)

Katedra slovanských jazyků a literatury nabízí jazykové kurzy českého jazyka ve třech úrovních – začátečníci, středně pokročilí a pokročilí (Harvard, 2021)

Corenellova univerzita (Cornell University)

Cornellova univerzita je spolu s Univerzitou Yale a Kolumbijskou univerzitou součástí „Shared Course Iniciativy“ poskytující jazykové kurzy v nejrůznějších jazycích. Kurzy a přednášky pocházejí z těchto tří univerzit, které si je mezi sebou sdílí. Studenti se účastní kontaktně, ale vyučující je připojen online. Mezi těmito kurzy se nachází i kurz českého jazyka (Cornell University, 2021).

Univerzita v Bloomingtonu, Indiana (Indiana University Bloomington)

Na Katedře slovanských a východoevropských jazyků je možno studovat program slovanských jazyků v hlavní i vedlejší variantě. Obě tyto varianty nabízí české kurzy zaměřující se na literaturu a její anglický překlad. Všechny programy obsahují i studium ruského jazyka (Indiana University, Bloomington, 2021).

Stanfordská univerzita (Stanford University)

Speciální jazykový program na Stanfordu nabízí výuku méně známých jazyků, mezi kterými se nachází i český jazyk. Kurzy jsou výhodné tím, že jsou vyučovány po menších skupinkách a výuka je tak individuální. Český jazyk je otevřen pouze pro první ročník. Ale i tady studenti již získávají jazykové dovednosti v gramatice, čtení, psaní, poslechu a dalších domén (Stanford University, 2021).

Univerzita Illinois v Urbana Champaign (University of Illinois at Urbana – Champaign)

Zájemci o studium na Univerzitě v Illinois na Katedře slovanských literatur a jazyků si mohou zvolit hlavní nebo vedlejší obor slovanských studií zaměřujících se na kulturní gramotnost a komunikační dovednosti. Zájemci si mohou vybrat program českého jazyka a literatury, který je rozdělen do tří kurzů zaměřujících se na základy češtiny a později i plynulé čtení (University of Illinois, Urbana – Champaign, 2021).

Michiganská univerzita (University of Michigan)

Katedra slovanských studií a literatury v Michiganu nabízí program českého jazyka jako hlavní i vedlejší obor. Zájemci se učí gramatiku jazyka, čtení, psaní, poslech, ale také se dozvídají o české literatuře, filmech a divadle. Kromě pouhé výuky českého jazyka se studenti věnují i kurzům orientovaných na středoevropské jazyky a jejich kulturu. I postgraduální studium se zaměřuje na jeden slovanský jazyk, a proto i zde si zájemce může vybrat český jazyk (University of Michigan, 2021).

Univerzita v Chapel Hil, Severní Karolína (University of North Carolina at Chapel Hill)

Katedra germánských a slovanských jazyků a literatur nabízí jazykové kurzy pro začátečníky, středně pokročilé i pokročilé. Přednášky se netýkají jen jazyka, ale také kultury, lingvistiky, filmu, filozofie a literatury. Zájemci si mohou vybrat mezi hlavním a vedlejším oborem ve Středoevropských studiích zahrnující i kurzy českého jazyka (The University of North Carolina at Chapel Hill, 2021).

Univerzita v Lincolnu, Nebraska (University of Nebraska-Lincoln)

Katedra moderních jazyků a literatury nabízí bakalářský vedlejší program českého jazyka. Studenti tohoto programu mají možnost zapojit se do Českého Komenského klubu podporující rozvoj české komunity a jejich kultury (University of Nebraska, Lincoln, 2021.)

Univerzita v Kansasu (University of Kansas)

Katedra slovanských a euroasijských jazyků a literatury nabízí jazykové, kulturní, literární a lingvistické kurzy ze slovanských jazyků. Nabídka českého jazyka není stálá, ale spíše příležitostná. Kurzy českého jazyka se zaměřují na jazyk pro začátečníky, pokročilé, ale také i na čtení v českém jazyce a představení české kultury (The University of Kansas, 2021).

Univerzita v Kalifornii Los Angeles (University of California Los Angeles)

Katedra slovanských, východoevropských a euroasijských jazyků na Univerzitě v Kalifornii, Los Angeles nabízí program český jazyk. Zájemci se učí o umění ovlivňující a vznikající v českých zemích v minulosti i přítomnosti. Zájemce si může vybrat z šesti kurzů, které nabízí český jazyk pro začátečníky až pro pokročilé (The Department of Slavic, East European & Eurasian Languages & Cultures is part of the Humanities Division within UCLA College, 2021).

Pensylvánská univerzita (University of Pennsylvania)

Katedra ruských a východoevropských studií nabízí na Pensylvánské univerzitě vedlejší obor ve Středoevropských jazycích. Kromě jidiš, polštiny, chorvatštiny, bosensštiny, srbštiny mohou zájemci studovat i český jazyk, konkrétně kurz základní češtiny. Studenti si volí kromě jazykových kurzů i kurzy týkající se historie, kultury, společnosti, politiky atd. Kurzy českého jazyka jsou nabízeny pouze v programu bakalářském (University of Pennsylvania, 2021).

Washingtonská univerzita (University of Washington)

Zájemci o studium na Washingtonské univerzitě mohou studovat kurzy českého jazyka spolu se slovenštinou, které jsou nabízeny v programu Slovanské jazyky a literatura v bakalářském, magisterském i doktorském stupni. Studenti se postupně učí český jazyk a jeho gramatiku, ale také poznávají literaturu. Výuka je zajištěna Katedrou slovanských jazyků a literatur (University of Washington, 2021).

Univerzita v New Yorku (New York University)

Katedra ruských a slovanských jazyků na Univerzitě v New Yorku nabízí bakalářský program v ruském nebo českém jazyce ve volbě hlavního nebo vedlejšího oboru. V kurzech českého jazyka studenti postupují od základů až se stanou pokročilými mluvčími. Také nabízí

možnost vycestovat do Prahy a zúčastnit se jazykového kurzu, který se poté započítává do studia (New York University, 2021).

Univerzita v Madisonu, Wisconsin (University of Wisconsin, Madison)

Katedra slovanských jazyků a literatury na Univerzitě v Madisonu je specifická tím, že nabízí pouze doktorský studijní program, ve kterém se můžete zaměřit na studium českého jazyka v rámci programu Slovanských jazyků a literatur. Chtějí, aby si studenti udrželi aktivní znalost jazyka – čtení, psaní, komunikace, poslech (University of Wisconsin – Madison, 2021).

Univerzita v Colombusu, Ohio (Ohio State University)

Katedra slovanských a východoevropských jazyků a kultur poskytuje program Slovanských a východoevropských jazyků ve vedlejších oboru. Studenti se mohou zaměřit na konkrétní zemi nebo si rozvíjet znalosti všech zahrnutých zemí. Program zahrnuje i výuku českého jazyka na kurzech ve dvou úrovních – začátečníci I., II. a pokročilí I., II. Program Slovanských a východoevropských jazyků je možné studovat jak v bakalářském provedení, tak i v magisterském (Ohio State University, 2021).

Univerzita v Princetonu (Princeton university)

Katedra Slovanských jazyků na Princetonu se zaměřuje především na studium ruského jazyka. Zájemci si při studiu ruského jazyka mohou zvolit i kurzy dalších slovanských jazyků, mimo jiné i českého jazyka. Kurzy jsou celkem čtyři a začíná se od základů až po kurzy pro pokročilé. Kurzy českého jazyka jsou poskytovány pouze na bakalářském studiu (The Trustees of Princeton University, 2021).

2.6 Jiné vzdělávání

V této kapitole jsou analyzovány tři další organizace poskytující výuku českého jazyka online kdekoli na světě, protože probíhají pouze online formou. I tady je zprostředkujícím jazykem mimo jiné i jazyk anglický.

Listen and Learn

Listen and Learn je nadnárodní společnost, která poskytuje kurzy nejrůznějších jazyků po celém světě. Ve Velké Británii si můžete vybrat výuku českého jazyka kontaktně. Zájemci si mohou vybrat mezi několika variantami – jeden na jednoho (individuální kurz), menší

skupina známých a skupinová výuka. Dále je možné studovat český jazyk z pohledu pracovního využití nebo základního. Druhá varianta jak s Listen and Learn studovat český jazyk, je online. Je možnost vybrat si mezi individuálním kurzem, kde je jeden na jednoho nebo studováním ve skupině. Online variantu můžete studovat kdekoliv na světě (Listen and Learn, 2021).

Krajánek ve světě

Spolek Krajánek vznikl na podporu českého jazyka v zahraničí. Jejich pilotní projekt Krajánek ve světě – výuka vznikl ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy a Jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy. Jde o první ročník distanční výuky pro české děti žijících v zahraničí na úrovni první a druhé třídy. Projekt odstartoval ve školním roce 2020/2021. Projekt je zaměřen na děti, které nemají přístup do kontaktních českých škol z důvodu místa bydliště nebo škola nepokrývá jejich požadavky (Krajánek ve světě, 2021).

Česká škola ve světě

Česká škola ve světě je uskupení tří učitelek poskytující interaktivní online výuku pro děti do čtyř let. Školu mohou díky online prostředí navštěvovat děti odkudkoliv. Rozvrh je tvořen dítěti na míru. Češtinu pro cizince nabízejí ve dvou kurzech, pro jednotlivce i skupiny. Výuka je jednou týdně po 60 minut. Počet dětí ve skupině jsou max. 4 děti. Výuka splňuje požadavky MŠMT pro plnění povinné školní docházky v ČR (CZSVS, 2021).

3 Výukové materiály

Ke kvalitní výuce českého jazyka v zahraničí kromě zajímavého, důsledného a milého učitele jsou důležité i používané materiály. Autorka základní ukázkou materiálů rozdělila do tří podkapitol, kde konkrétně vyjmenovává a popisuje daný materiál. V podkapitolách jsou analyzovány klasické učebnice, časopisy a knihy, mobilní aplikace a v neposlední řadě webové stránky s tipy na výuku pro předškolní, školní děti a dospělé.

V první části jsou analyzovány webové stránky, které tvoří velkou inspiraci a studnici nápadů a materiálů pro kterékoliv studenty. První je *Inkluzivní škola*, která se zabývá vyučováním češtiny jako druhého jazyka. Na stránkách jsou uvedeny seznamy doporučené literatury, ale i možnost stažení materiálů a pracovních listů zdarma. Materiály je možné také vyhledávat podle určitých témat. Na stránkách je k nalezení i spousta tipů do výuky jak pro děti, tak pro dospělé. Inkluzivní škola poskytuje také metodickou podporu a workshopy, semináře a kurzy. Druhá webová stránka je spravována *Asociací učitelů češtiny jako druhého jazyka*. Na těchto stránkách je možné vyhledat diplomové práce týkající se tématu češtiny jako druhého jazyka, ale také nalézt články, učebnice, metodické materiály a odkazy na zajímavé události (Meta, o. p. s., 2021, srov. Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, z. s., 2020).

3.1 Žáci mladšího školního věku

Pracovní sešit *Nečtu, nepíšu, učím se česky* je vhodný pro nečtenáře, ale i pro čtenáře začínající v první a druhé třídě. Děti procházejí tématy jako je počasí, jídlo, oblečení, zvířata, školní pomůcky, činnosti, lidské tělo, dům nebo město. Učebnice *Domino – Český jazyk pro malé cizince 1* ukazuje, jak vyučovat češtinu hravou formou. Učebnice je vhodná pro první třídy až třídy páté. Celý soubor obsahuje učebnici a pracovní sešit pro děti, metodickou příručku pro učitele a CD se zvukovými nahrávkami (Meta, o. p. s., 2021).

Souborné materiály *Hezky česky* od Jany Táborkové obsahují listy s tematicky uspořádanými lekcemi a metodickými pokyny. Pracovní listy jsou vhodné jak pro děti na prvním stupni, tak i na druhém. Každá lekce obsahuje obrázkový slovník, který je možné využít i u nečtenářů. Další interaktivní pomůckou jsou *Karty písmen* od pedagožky Karly Kubíčkové. Karty jsou vhodné k seznámení dětí s abecedou, jejím psaním a základními frázemi. Veškeré materiály jsou zdarma dostupné na webu Inkluzivní školy (Meta, o. p. s., 2021).

Na rozvoj čtení je vhodná i mobilní aplikace *Včelka* umožňující dětem zlepšit se ve čtení. Jednotlivá cvičení jsou seřazena podle obtížnosti. Mohou ji využívat jak rodiče, tak učitelé ve výuce. Dítě může projít vstupní diagnostikou, která stanoví jeho čtenářské dovednosti a jednotlivá cvičení mu upraví na míru. Aplikace *Včelka* je na sedm dní zdarma, poté je zpoplatněna 140 Kč za měsíc. Ovšem některé školy, které jsou registrované, nabízejí delší bezplatné využívání (Rozečti.se, 2021).

Alík.cz je webová stránka pro všechny děti, které rozumí česky. Na této stránce si mohou děti učit se český jazyk zábavnou formou procvičovat jednotlivé jazykové prvky. Mohou si vybrat mezi klasickými počítačovými hry jako je tetris, šibenice nebo sudoku, nástěnkami, vtipy nebo se mohou zúčastnit kreativních soutěží. Pro děti učící se český jazyk v zahraničí jsou nejvíce užitečné Alíkoviny. Jsou to noviny pro děti, na kterých se podílejí i samotné děti. Nabízejí zprávy ze světa, z ČR, ale také obsahují příběhy a komiksy k přečtení. *Alík* spravuje i mobilní aplikaci *Hravé učení* vhodnou pro nejmenší děti do pěti let. Děti se učí slovní zásobě z nejrůznějších témat jako jsou zvířata, roční období, barvy, čísla, písmenka nebo hygiena. Dalším takovým dětským webem je *Rexo*. Děti na něm najdou nabídku pohádek, her, nápadů na tvoření, omalovánky, komiksů a spousty dalšího (Alík.cz, 2021, srov. Frogfoot, s.r.o., 2021).

Czech School Scotland CIC vytváří výuková videa pro děti. Zatím jich na svém youtube kanále *Čeština online pro děti v zahraničí* mají pouze pět. Video popisují používání pádů a vyjmenovaných slov po B a pro nejmenší děti obsahuje video se slovní zásobou o oblečení (Youtube, 2021).

I českou historii lze dětem přiblížit hravou formou. K tomu může pomoci Česká televize svým pořadem *Dějiny českého národa*. Děti nejdříve zhlédnou krátký seriál, a poté si mohou zahrát hru, vyluštit křížovku nebo se otestovat pomocí kvízu. Další možností, jak oživit výuku vlastivědy je webová stránka *Můj stát* pojednávající o státních symbolech interaktivní formou pro děti (www.bilingvni-vychova.cz, 2021)

Kromě českých časopisů, které i děti v zahraničí mohou číst, vzniká časopis *Krajánek* pro multilingvní děti od pěti do 12 let žijící v zahraničí. Texty se snaží u dětí rozvíjet porozumění, logické uvažování, představivost a slovní zásobu. V časopise děti najdou hádanky, ekologické okénko, hry, úkoly, tvoření, ale také střípky z české historie a rozdíl mezi Českou republikou a jinými zeměmi (Krajánek ve světě, 2021).

Vzdělávací organizace *V lavici* nabízí didaktické pomůcky z českého jazyka, zeměpisu, matematiky a logopedie. Tvoří pracovní sešity, ale i přehledové karty vyjmenovaných slov a gramatiky českého jazyka. Vhodnou pomůckou nejen pro logopedii je *Logico Piccolo*. *Logico Piccolo* představuje učení hrou, rozvoj koncentrace, pozornosti a trpělivosti. Do tabulky se

zasune jedna karta a dítě plní úkoly posunováním barevných knoflíků. Každé dítě pracuje svým tempem (Nakladatelství Mutabene, 2021, srov. V lavici, 2021).

3.2 Žáci staršího školního věku

Pro děti staršího školního věku až po dospělé jsou učebnice *Česky prosím I, II, III*. Součástí knihy je i pracovní sešit. Tato učebnice nepoužívá žádný zprostředkovávající jazyk. Je proto pro všechny studenty bez ohledu na jejich mateřský jazyk. Kniha rozvíjí poslech, čtení, psaní, ale zároveň je doplněna o sociokulturní aspekty České republiky vycházející z běžných situací a zkušeností autorky s výukou češtiny jako cizího jazyka. Kniha vychází ze společného evropského referenčního rámce pro jazyky a první učebnice odpovídá certifikátu na úrovni A1. Druhý díl odpovídá úrovni A2 a třetí B1. V této sérii je možné využívat i učebnici *Česky, prosím Začněte* sloužící pro studenty, kteří nemají zkušenost s žádným cizím jazykem. Dále je vhodná pro osoby se specifickými poruchami učení. Kniha je zamýšlena jako doplňková učebnice k dalším základním učebnicím českého jazyka pro cizince (Karolinum, 2021).

Poslední učebnicí, kterou autorka zmíní je *Levou zadní: Čeština jako druhý jazyk*. Tato učebnice je specifická svou zaměřeností pro mládež od 14 do 18 let. Učebnice bude mít v budoucnu tři díly, v současnosti je vydaný pouze první, ve kterém se zaměřují na život dospívajících, seznamuje je s českými reáliemi a podporuje rozvoj čtení, psaní, mluvení a poslech. K učebnici je vytvořen i pracovní sešit, který se soustředí na rozvoj gramatiky a slovní zásobu. K celému setu je možné využívat ještě mobilní aplikaci *Čeština levou zadní* sloužící k procvičení gramatiky a slovní zásoby z prvního dílu učebnice, ale také k procvičení běžných komunikačních situací. Organizace Meta vyvinula další mobilní aplikaci jménem *Čeština jako cizí jazyk* vhodný pro děti i dospělé, kteří jsou úplní začátečníci. Studenti si díky ní mohou procvičovat psaní, čtení, výslovnost a poslech v tématech volný čas, škola, lidské tělo, pomůcky, seznamování, ve třídě. Aplikace je pouze v českém jazyce (Meta, o. p. s., 2021).

Časopis *ABC* neboli *Ábíčko* je tradiční český časopis pro děti. Děti žijící v zahraničí mohou využít jejich webové stránky, kde jsou zajímavé články o přírodě, technologiích, videohrách atd. *Rádio Junior* je různorodá webová platforma pro děti jak mladšího, tak staršího věku. Naleznete tam audio pohádky a příběhy, hry, rozhovory se zajímavými osobnostmi, kvízy a mnoho dalšího z nejrůznějších odvětví, aby si každé dítě našlo to, co ho zajímá (Český rozhlas, 2021, srov. (Czech News Center, 2021).

Webová stránka *Umíme česky* je plná gramatických jevů, které si děti mohou procvičit prostřednictvím výkladu, her, rozborů a doplňovaček pro děti školou povinné. Českou

gramatiku si mohou procvičovat i v mobilní aplikaci *Česká gramatika*, kde si děti stanoví vlastní učební plán a vyplňují testy, kde se nacházejí nejčastější chyby. Zároveň aplikace vytváří průběžné hodnocení. Tato aplikace je vhodná i pro dospělé. Další možností online cvičení je i *Umíme fakta/České dějiny*, kde si děti mohou interaktivní formou projít základní české dějiny (CZSVS, 2021).

3.3 Dospělí studenti

Oblíbenými publikacemi jsou učebnice *Česky krok za krokem* od Lídy Holé. Tyto učebnice je možné využít i pro děti. Učebnice má dva díly a ke každému dílu je vytvořena jak učebnice, tak pracovní sešit. Díl 1 je určen pro zájemce o český jazyk na úrovni A1 a A2. Druhý díl je pro zájemce, kteří chtějí dosáhnout úrovně B1. Ke každému dílu je zdarma ke stažení učitelův manuál a audionahrávky. Stejná autorka vytvořila i další řadu učebnic pod názvem *Čeština Express* jako tzv. čtyřdílnou sérii češtiny pro přežití. Od úrovně A1 je provede až k úrovni A2. Učebnice může doplnit i karta jménem *Česká gramatika v kostce*, kde jsou sepsány základní gramatické a lexikální jevy pro začátečníky a středně pokročilé. Webové stránky *Czech Step by Step* obsahují i online materiály. Naleznete tam články vyjadřující se k problematice výuky češtiny jako cizího jazyka, ale také krátké české zprávy, online cvičení a slovní banky. Boccou Kestřánková a kol. v nakladatelství Edika vydala učebnici *Čeština pro cizince A1 a A2, B1, B2: učebnice a cvičebnice*. Učebnice se věnuje rozvoji čtení, psaní, poslechu a zejména správné výslovnosti. Zároveň v ní student najde české reálie. Cvičebnice slouží k upevnění naučeného učiva. Učebnice jsou vhodné taky pro studenty, kteří se chtějí systematicky připravit na zkoušky pořádané Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky (CzechStepbyStep, 2021, srov. Albatrosmedia, a. s., 2014).

Na webu Inkluzivní školy nalezneme bezpočet vhodných učebnic pro dospělé, autorka tu jako poslední učebnici zmíní *Čeština pro život* od Aleny Nekovářové. Tato učebnice je spíše konverzační příručkou nabízející běžné situace, u kterých si student může procvičovat poslech a výslovnost. Studium je vhodné rozšířit o české texty. K tomu může pomoci *Česká čítanka s adaptovanými texty a cvičeními ke studiu češtiny jako cizího jazyka*. Čítanka obsahuje texty od českých klasických autorů, které jsou upraveny pro studenty na úrovni A2. Na jednotlivé texty navazují gramatická cvičení. Tuto čítanku je také možné využít u studentů staršího školního věku (Meta, o. p. s., 2021).

Katedra českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty na Univerzitě Palackého v Olomouci vytvořila několik videí s běžnými životními situacemi pro konverzaci v českém

jazyce. Video jsou rozdělena do osmi témat – představování, pozdravy, základní obraty, v restauraci, kde, kudy, kam – směry a orientace, doprava, v knihovně, léky, zranění a záliby, rodina, počasí. Jazyková škola Study Czech v Brně vydává elektronický časopis *Ahoj* pro všechny studenty českého jazyka. Časopis obsahuje aktuální reportáže a články, které jsou rozděleny do tří úrovní podle obtížnosti textu. Přináší informace o českých zvycích, svátcích, tradicích, ale i významných osobnostech a životě v ČR. Nově je možné zakoupit i učitelskou verzi obsahující učitelský manuál, jak využít časopis *Ahoj* na maximum (Kcjl.upol, 2021, srov. StudyCzech, 2016).

Výuka českého jazyka je také důležitou otázkou pro samotné rodiče žijící v zahraničí. Pro ně je tu webová stránka *Mluvím taky česky*, kterou spravuje Češka Anna Paap vdaná za Němce žijící v Mnichově se dvěma malými dětmi. Její stránka je rozdělena do dvou částí. První částí je blog. Na blogu najdete spoustu článků s praktickými tipy na výuku, život s cizincem a situacemi z toho vznikajícími. Např. se dočtete, jak řešit situaci, když je partner proti výuce češtiny, co dělat, když samotné dítě odmítá český jazyk nebo jak začít s bilingvní výchovou. V druhé části Anna Paap nabízí materiály. Materiály jsou rozděleny pro předškoláky, 1. stupeň, 2. stupeň a knihy. V každé složce naleznete hry vycházející z české gramatiky, které hravou formou odporují její rozvoj. Hry je možné zařadit jak do výuky, tak do domácího prostředí. Zajímavou kategorií jsou tematické materiály. Tematické materiály obsahují témata ze Sametové revoluce, Vánoc a adventu, podzimu, nemocí a doktorů. Ke každému tématu jsou zdarma ke stažení pracovní listy v PDF. Anna také vytvořila e-book *Jazykové hry na cestu* obsahující 180 jazykových her pro děti od věku dvou let. E-book je zpoplatněný za 250 Kč (Mluvím taky česky, 2021).

PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část je tvořena kvalitativním výzkumem s cílem popsat neziskovou organizaci Českou a slovenskou školu Okénko CIC v Londýně po její organizační stránce a stránce zaměřené na výuku a ukázat tak, jak funguje výuka českého jazyka na konkrétní organizaci v anglicky mluvící zemi. K výzkumnému šetření využila metodu zúčastněného pozorování a polostrukturovaného rozhovoru. Své výsledky předkládá v designu případové studie. Na konci praktické části naleznete doporučení pro praxi a limity studie.

4 Cíl práce a výzkumné otázky

Pro analýzu případové studie byl stanoven základní výzkumný cíl, a to analýza aktuálního způsobu výuky českého jazyka na konkrétním příkladu v anglicky mluvící zemi.

Hlavní výzkumná otázka zněla:

Jak funguje nezisková organizace Okénko působící v Londýně?

K výše vymezenému cíli výzkumného šetření autorka vymezila dvě tematické oblasti, zaměřené na:

- Organizační oblast – vedení školy, personál, nabízené aktivity, spolupráce s MŠMT
- Oblast zaměřená na výuku – využívané materiály, zásady školy, vzdělání učitelů

K výše uvedenému cíli a jednotlivým tematickým oblastem autorka vymezila jednotlivé výzkumné otázky:

Organizační oblast

1. Jak se rodiče podílejí na českém vzdělávání svých dětí v rámci spolupráce se školou?
2. Jak se může nezisková organizace stát platným poskytovatelem českého vzdělání v zahraničí?
3. Jak Okénko spolupracuje se stážisty z českých univerzit?
4. Kdo výuku zajišťuje?
5. Jaké mimoškolní činnosti Okénko nabízí?

Oblast zaměřená na výuku

6. Jak jsou sestaveny třídy pro výuku?
7. Jak probíhá výuka v neziskové organizaci Okénko?
8. Jaké materiály Okénko využívá k výuce?
9. Jaké metody výuky převažují?

5 Metodologie výzkumného šetření

Dle Švaříčka a Šed'ové (2014) je případová studie jeden z možných designů, jak vysvětlit složité sociální jevy v pedagogickém výzkumu. V historii se můžeme setkat s častým používáním případových studií, které se střídalo s obdobím, kdy se tato metoda nepoužívala. V počátcích byly případové studie pořizovány na zakázku a výsledky pomohly k rozvoji konkrétního klienta nebo léčby. Až později, začátkem 20. století začala být případová studie užitečná i pro teorii jednotlivých disciplín. Když se v pedagogických vědách rozmohlo kvantitativní šetření, používání případových studií začalo upadat. Dokonce nebylo považováno za relevantní strategii, jelikož její závěry byly obecné a nedaly se použít do vědy.

Podle Hendla (2016) jde v případové studii o detailní popis jednoho nebo více jevů. Sbíráme velké množství dat od jedinců, abychom lépe pochopili provázanost a strukturu celého problému. Případovou studii můžeme rozlišit na osobní případovou studii, studii komunity, studii sociálních skupin, studium organizací a institucí a zkoumání programů, událostí, rolí a vztahů. Do studia organizací a institucí se řadí školy, odborové organizace a firmy. Může se v nich zkoumat určitý progres, vzorec chování nebo zavedení určitého způsobu řízení.

5.1 Výběr zkoumaného souboru

I když případová studie používá stejné metody jako jsou používány v kvantitativních výzkumech, analýza získaných dat spadá pod výzkum kvalitativní. Proto volba daného případu nemůže být náhodná ale předem promyšlená. Daný případ musí mít vlastnosti a kritéria, které chce výzkumník sledovat či popsat. Klíčovým hlediskem pro volbu případu je stanovení si výzkumných otázek. I zde musíme svůj výběr zdůvodnit (Švaříček, Šed'ová, 2014).

Pro své výzkumné šetření si autorka zvolila typ případové studie organizace, konkrétně neziskovou organizaci Českou a slovenskou školu Okénko CIC hned z několika důvodů. Prvním důvodem je, že Okénko nebylo popsáno zatím v žádné bakalářské ani diplomové práci, na rozdíl od Českých škol bez hranic, které jsou známými poskytovateli českého vzdělávání v zahraničí. Autorka se proto zaměřila na odlišnou možnost českého vzdělávání v zahraničí, zejména v Londýně, které je obecně lákavou destinací. Druhým důvodem je působení samotné autorky v Okénku po dobu pěti měsíců jako stážistky na pozici učitelky. Měla jedinečnou možnost zúčastnit se chodu celé organizace, pomáhat s mimoškolními aktivitami a akcemi a v neposlední řadě učit děti, pro které není český jazyk jazykem mateřským.

Pro výzkumné šetření a nalezení zkoumaného souboru byla zvolena následující kritéria:

- česká škola v anglicky mluvící zemi

- možnost spolupráce ve škole v roce 2019-2021
- souhlas s účastí na výzkumném šetření

5.2 Etické aspekty výzkumu

Mezi základní etické aspekty se řadí tzv. informovaný souhlas, který je nutné předložit účastníkům výzkumného šetření. Z něho je patrné, že účastník danému výzkumu rozumí a je si vědom rizik a s nimi spojenými výhodami i nevýhodami plynoucích z jeho účasti na výzkumném šetření (Miovský, 2006). S tímto etickým aspektem se autorka setkala ve formě ústního souhlasu všech osob, které zmiňuje ve své práci. Mohla tak ponechat ve svém výzkumném šetření reálná jména.

5.3 Výzkumné metody

Dle Hendla (2016): „*Výběr metody pro sběr dat se zakládá na požadovaném typu informace i na tom, od koho ji budeme získávat a za jakých okolností se tak bude dít.*“

Pro svou případovou studii si autorka zvolila dvě následující metody. První a hlavní metodou bylo zúčastněné pozorování. Druhou metodou byl polostrukturovaný rozhovor. K těmto metodám přidala ještě analýzu písemných dokumentů školy, kam se zahrnují výukové materiály a učební plány.

„*Zúčastněné pozorování můžeme definovat jako dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování probíhajících aktivit přímo ve zkoumaném terénu s cílem objevit a reprezentovat sociální život a proces,*“ definuje Švaříček a Šedřová (2014, s. 143). Účelem je zachytit a deskriptivně popsat naše pozorování. Zúčastněné pozorování má výhodu v tom, že jsme schopni pochopit celý kontext situace. Badatel se tedy sociálních situací a aktivit účastní (Švaříček, Šedřová, 2014).

Autorka provedla z velké části zúčastněné pozorování, což znamená, že se pohybovala v prostoru pozorovaných jevů do té míry, až se stala samotným aktérem. Miovský (2006) tvrdí, že díky zúčastněnému pozorování dochází mezi pozorovatelem a účastníky výzkumného šetření ke vzájemným interakcím. Díky blízkému působení a sociálním schopnostem pozorovatele může dojít k velmi kvalitnímu vhledu do situace. Jelikož autorka sama působila jako jeden ze zaměstnanců české školy, měla jedinečnou možnost poznat chod celé organizace a její vizi.

Autorka se při pozorování zaměřovala na následující aspekty:

- Chod organizace a její vedení

- Česká komunita kolem Okénka
- Výukové materiály
- Zásady při vzdělávání
- Spolupráce rodičů při vzdělávání
- Postoj dětí k českému vzdělávání

5.3.1 Polostrukturovaný rozhovor

Kromě zúčastněného pozorování autorka použila další metodu, a to polostrukturovaný rozhovor. Dle Gavory (2000) je u takového typu rozhovoru určen obsah samotného rozhovoru s několika základními otázkami. Ostatní otázky vznikají v průběhu samotného rozhovoru.

Rozhovor probíhal s ředitelkou Okénka Janou Nahodilovou přes WhatsApp dne 25. 3. 2021. Rozhovor sloužil k doplnění případové studie o témata, která autorka nevy pozorovala či se od jejího působení v organizaci změnila. Rozhovor také přináší důležitou část a to popis, jak výuka probíhá při pandemii Covid-19.

Autorka otázky rozdělila do dvou oblastí, na které rozdělila i svou praktickou část. Otázkami v rozhovoru autorka rozvíjí cíl i výzkumné otázky své bakalářské práce. Rozhovor byl doplněn i o otázky nepřipravené, které byly položeny na základě předchozích odpovědí respondentky.

Tematická oblast: Organizační

- *Na začátek bych se chtěla zeptat, jaká je definice tzv. termu?*
- *Kdy jste školu založili?*
- *Kolik je ve škole učitelů a asistentů pedagoga?*
- *Jsou tvořeni převážně z rodičů nebo rodinných příslušníků dětí, co tam chodí?*
- *Jak dlouho již spolupracujete s univerzitami a přijímáte stážisty?*
- *Máte daný počet kolik stážistů chcete přijmout?*
- *Proč nemáte druhý stupeň? Je to kvůli nezájmu starších dětí, nebo protože nedorostly mladší děti?*
- *Chodí starší děti stále do školy nebo je odliv?*
- *Jaké mimoškolní aktivity nabízíte?*
- *S kým spolupracujete na ostatních českých akcích mimo školu?*

- *Co jste museli udělat pro to, abyste se stali poskytovatelem vzdělání, které je uznané i v ČR? Jaký to byl proces?*
- *Co konkrétně se změnilo přijetím smlouvy od MŠMT? Musí dělat učitelé něco jinak než doted' nebo navíc?*
- *Jak probíhá spolupráce se školou, která je vaším garantem?*

Tematická oblast: Zaměření na výuku

- *Jsou učitelé průběžně vzděláváni?*
- *Jaké metody výuky používáte? Zásady?*
- *Probíhá čtení přes online učení?*
- *Stále využíváte učebnice vytvořené stážistky nebo máte nějaké jiné, které jsou schválené MŠMT?*
- *Kdo je zpracovává a kontroluje?*
- *Jak probíhá výuka dospělých?*
- *Proč jste se rozhodli založit další českou školu, když už jedna v Londýně existovala?*

5.4 Popis sběru dat a jejich zpracování

Výzkumné šetření bylo realizováno v roce 2019-2020. Sběr dat pro praktickou část výzkumného šetření probíhal od září 2019 do února 2020. Autorka vyjela do Velké Británie díky praktické stáži v rámci Erasmus+.

Autorka působila jako učitelka v České a slovenské škole Okénko CIC se sídlem na Dunraven Primary School, London, SW16 2LG. Zastávala pozici učitelky ve třídě Žabáčků, kteří odpovídají třetí třídě v české škole. Spolu s ní byla ve třídě další učitelka a jedna asistentka pedagoga. Ve třídě bylo sedm dětí, ke konci její stáže přibyly dvě nové děti. Výuka se odehrávala každou sobotu od 10.00 do 12.00, autorka však učila ještě ve třídě starších dětí jménem Vlaštovky od 12.15 do 13.15. Autorčina pracovní doba byla od 9.30 do 16.00 hod. Zároveň se účastnila mimoškolních akcí, jako byl český ples, podzimní tábor ve spolupráci s ČŠBH, Londýn, oslavy 17. listopadu nebo kroužku Fun Fairy Tales opět ve spolupráci s ČŠBH, Londýn.

Případová studie v praktické části bude vycházet z popisu fungování České a slovenské školy Okénko CIC po stránce organizační a v druhé části i po stránce výukové. Popis získaný

pozorováním bude doplněn o informace získané z realizovaného rozhovoru s ředitelkou školy Janou Nahodilovou.

6 Výsledky výzkumných dat

Autorka získané výsledky rozdělila do dvou tematických oblastí, ve kterých je několik podkapitol, které postupně odpovídají na položené výzkumné otázky. Jednotlivé podkapitoly postupně skládají dohromady případovou studii, a tak vzniká obraz samotného Okénka a jeho fungování.

6.1 Organizační oblast

V rámci organizační oblasti autorka předkládá základní informace o Okénku a podmínky k přijetí do školy. Dále rozděluje českou školu do dvou sekcí, na českou a slovenskou. Popisuje, jaké třídy v jednotlivých sekcích jsou a pro koho jsou určené. Dále se zmiňuje o zaměstnancích školy a v neposlední řadě mluví o rodičích a samotných dětech, které do české školy Okénko chodí. Důležitou částí je podkapitola pojednávající o procesu získávání smlouvy s MŠMT o poskytování vzdělávání občanům České republiky v zahraničí.

6.1.1 Obecně o Okénku

Nezisková organizace Okénko se zaměřuje na českou a slovenskou komunitu v Londýně. „*Organizaci jsme založily jako matky dětí, které nejen chtějí, aby si jejich děti udržovaly znalost mateřského jazyka na úrovni rodilých mluvčích, ale abychom společně vytvořily opravdovou komunitu – proto jsou našim cílem nejen aktivity pro děti, ale také pro dospělé.*“ (Okénko.uk, 2017) Hlavní činností organizace jsou pravidelná sobotní setkání s výukou pro děti od narození do 14 let. Organizace Okénko se dělí na českou a slovenskou sekci. Samotná výuka probíhá v anglické škole Dunraven Primary School, London, SW16 2LG.

Organizaci založily kolegyně české národnosti, které chtěly přiblížit domovinu svým dětem už v roce 2011. První rok probíhala výuka pouze jako kroužek, kdy se rodiny střídaly v navštěvování ve svých domovech. Další rok však podepsaly vytvořenou ústavu Okénka a od ledna 2012 začali existovat formálně jako škola. V Londýně je možné nalézt ještě jednu českou školu, a to ČŠBH, Londýn ležící na severu. A to byl důvod, proč se Jana Nahodilová, ředitelka a zakladatelka Okénka, se svými kolegyněmi rozhodla založit školu na jihu Londýna. Chtěla vytvořit českou komunitu na jihu, aby byla možnost potkat se s rodinami z Okénka v podstatě na ulici. Jak Okénko roste, začínají přijíždět i rodiče s dětmi z okolí, kteří nežijí tak blízko.

Dnes ve škole působí celkem 29 učitelů a asistentů pedagoga vyučujících v 10 třídách v české sekci a v pěti třídách sekce slovenské. Kromě školního vyučování nabízí Okénko

množství kroužků, ale také účast na řadě mimoškolních akcí podporujících české zvyky a tradice. Výuka v Okénku probíhá každou sobotu pro děti a dospělé v kurzech češtiny pro cizince.

Jelikož Okénko nemá svou kmenovou školu, ale pronajímá si prostory na sobotu, mají i pronajatý kontejner před školou, kde se nachází centrální sklad. Ve skladu je umístěna knihovna českých a slovenských knih, krabice s veškerým vybavením pro jednotlivé třídy, kostýmy, dekorace, výtvarné a kancelářské potřeby, výukové materiály, hudební nástroje a hračky.

6.1.2 Podmínky k přijetí

K zápisu dítěte je potřeba kontaktovat organizaci na e-mailu info@okenko.uk nebo vyplnit kontaktní formulář. Do kontaktního formuláře je potřebné uvést celé jméno dítěte a jeho datum narození. Datum narození se udává kvůli správnému přiřazení dítěte do tříd, o kterých bude autorka mluvit níže. Po vyplnění formuláře jsou rodiče požádáni o vyplnění přihlášky a zaplacení celého tzv. termu předem. Proto je dobré, aby se rodiče o přihlášení svých dětí do školy rozhodli, před tzv. termem. Dále je možné zapsat své dítě do tanečního kroužku pro nejmenší, který je určen pro děti od tří do pěti let. Zároveň rodiče přihláškou stvrzují, že se dítě bude účastnit příprav a následných vystoupení na Velikonočních a Mikulášských oslavách.

Každý rodič musí zaplatit za své dítě školné. Školné činí 5 £ pro třídy Smolíčci, Chrobačikovia a Kvíteček. Pro třídy Budulínci, Včeličky a Kuriatka je stanoveno školné ve výši 10 £. Školné 15 £ platí pro třídy Broučků, Mravenečků, Krtečků, Žabáčků, Lištiček, Kozliatek a Soviček. Třída Sluníček je realizována bez školného. Výše uvedeného školného je uváděno jako cena za jednu sobotu. Přičemž cena celého tzv. termu se odvíjí od počtu sobot v tzv. termu. Školné se platí minimálně dva týdny před začátkem tzv. termu bankovním převodem, a to za celý tzv. term najednou. Pokud se platba za dítě opozdí, je školné navýšeno o 10 %. V případě, že rodič nezaplatí školné do začátku tzv. termu, je dítě vyloučeno ze školy a jeho místo je nabídnuto dalšímu zájemci z čekacího listu. Okénko také poskytuje slevy na školném, pokud do školy chodí sourozenci. Pokud jsou dva, sleva na školném činí 20 % u druhého dítěte. U třech sourozenců sleva činí 30 % u třetího dítěte a 40 % sleva u školného pro čtvrté dítě. Dále se rodič může zeptat na slevu poskytovanou pro děti ze sociálně slabších rodin.

6.1.3 Česká sekce

V české sekci se učitelé ve výuce zabývají hlavně výukou českého jazyka a literatury, prohlubováním její gramatiky, ale také poslechu, psaní a správné výslovnosti. Hodiny českého jazyka jsou doplněny o hodiny prvouky. Od čtvrté třídy se prvouka mění na dějepis a zeměpis. V těchto předmětech se navazuje na znalosti již získané z anglické školy, které učitelé rozšiřují o slovíčka v českém jazyce nebo o celá témata, se kterými se děti v anglické škole neseťkají. Jsou to témata týkající se české kultury, dějin a zeměpisu České republiky.

Česká sekce je rozdělena do 10 tříd. Třídy jsou pojmenované po zvířatech a jsou homogenní. Jména tříd jsou Sluníčka, Smolíčci, Budulínci, Včeličky, Mravenečci, Krtečci, Žabáčci, Lištičky, Jednorozci, Vlaštovky a Havrani. Každý rok se celá třída spolu se stejnými učiteli a asistenty posune o ročník výše a dostane tak nové pojmenování. Tzn. že stejní učitelé provázejí třídu po celou dobu jejich vzdělávání v Okénku. Níže autorka představí jednotlivé třídy podrobněji.

Sluníčko je skupina pro rodiče s dětmi do 18 měsíců, která probíhá každou sobotu od 11.00 do 13.00 hod. Náplní setkávání ve Sluníčku je hraní si dětí s hračkami na žíněnkách, zpívání, znakování a hraní dětských her. Rodiče si mezitím mohou vychutnat kávu a drobné občerstvení. Tato skupina je otevřená českým i slovenským rodinám.

Do třídy Smolíčků chodí děti od roku a půl do tří let každou sobotu od 10.00 do 10.50. Hlavní náplní sobotní školičky jsou výtvarné aktivity pro malé děti, ale také realizace pohybových básniček a písniček. Jednotlivé části hodiny jsou kratší, aby děti udržely pozornost u jedné aktivity, ale zároveň si zvykaly na cílenou pozornost. Rodiče mohou zpočátku trávit čas s dětmi ve třídě, dokud si děti nezvyknou na nové prostředí a řád. Výuka je podpořena znakováním na podporu bilingvismu.

Skupina Budulínek probíhá jako sobotní školka pro děti ve věku tři a čtyři roků od 11.00 do 13.00 hod. Hlavní záměr školky je tvoření slovní zásoby českých slovíček pomocí písniček, pohádek a říkanek. Každý tzv. term je provázen jednou pohádkou a všechny realizované aktivity jsou jí inspirované. K upevnění slovní zásoby a zrekapitulování tzv. termu slouží výtvarné práce. V této třídě jsou již děti bez rodičů.

Včeličky jsou pro předškoláky do pěti let. Setkávají se každou sobotu od 11.00 do 13.00. V této třídě se navazuje na slovní zásobu získanou v Budulíncích. Ta se prohlubuje a prolíná s dalšími tématy. Každá hodina začíná komunitním kruhem, kde si děti s učitelkami povídají o daném tématu, poté zpívají a pokračují hrami, rozcvičkami, opakováním slovíček, výtvarnými hrami a hraním pohádek. V této třídě jde hlavně o aktivní produkci jazyka.

Mravenečci jsou ekvivalentem k první třídě v České republice. Je určena pro děti ve věku šesti, sedmi let. Vyučování probíhá od 10.00 do 13.00 hod. Mravenečci se řídí školním vzdělávacím plánem (dále jen ŠVP), který odpovídá RVP ZV. Navazují na již získané vědomosti v přípravných třídách.

Zástupcem druhé třídy jsou Krtečci. Krtečci mají stanovenou výuku na každou sobotu od 10.00 do 13.00 hod. pro děti ve věku sedmi až osmi let. Osnovy Krtečků odpovídají českému RVP ZV. Děti se kromě slovní zásoby už učí základní gramatická pravidla pomocí her, pracovních listů a pohybových aktivit. Kromě výuky českého jazyka mají také prvouku, kde si rozvíjí slovní zásobu, ale učí se i českým zvykům a sociokulturnímu kontextu.

Do Žabáčků chodí děti ve věku osmi a devíti let každou sobotu od 10.00 do 13.00 hod. Třída Žabáčků odpovídá třetí třídě v České republice. Jako poslední ročník mají prvouku. V prouce probírají pomocí aktivit, výukových videí a projektů témata týkající se České republiky jako je např. Praha, ostatní města v ČR, české památky, hymna, národní parky a chráněné krajinné oblasti, ale také české tradice dodržované o Vánocích a Velikonocích.

Lištičky je třída určená pro děti od desíti do jedenácti let. Výuka probíhá každou sobotu od 10.00 do 13.15 hod. Zde se prvouka mění na vlastivědu. Třída Lištiček se řídí podle RVP ZV.

Pátá třída se jmenuje Jednorožci, kam chodí děti ve věku desíti a jedenácti let. Šestá třída je pojmenovaná Vlaštovky pro děti ve věku 11–12 let, sedmá třída jsou Havrani pro děti ve věku 12–13 let. V každé třídě je dvě hodiny vyučován český jazyk. Třetí a čtvrtou hodinu se střídá v průběhu roku po tzv. termech dějepis, zeměpis a občanská výchova. Jelikož starších dětí je v uvedených třídách méně, je možné, že třídy budou spojeny a jejich výuka bude probíhat společně. Sobotní výuka začíná v 10.00 hod a končí v 13.15 hod. Třída Lištiček, Jednorožců, Vlaštovek a Havranů již nemá kroužky jako součást výuky.

6.1.4 Slovenská sekce

Okénko také nabízí vzdělání pro rodiny s dětmi ze Slovenska. Jeho součástí je slovenská sekce, která je menší než česká. Slovenská sekce má svou pověřenou osobu, kterou je Stanislava Baníková. To znamená, že učitelé ze slovenských tříd se jí zodpovídají. Mají s ní schůzky ohledně výukových materiálů nebo příprav na hodiny.

První vyučovací skupinou jsou Sluníčka, které jsou jak pro české, tak slovenské rodiny s dětmi do roku a půl. Kromě Sluníček má slovenská sekce dalších sedm tříd. Dvě třídy pro menší děti jsou Chrobáčikovia a Kuriatka. Jsou to předškolní třídy pro nejmenší děti. Poté

následuje klasický první stupeň, tedy třídy od první do páté s názvy Kozliatka, Ovečky, Sovičky, Zajkovia a Kamzíci. V dnešní době nejsou všechny třídy naplněny, a proto jsou třídy sloučené a fungují pouze Sluníčka, Chrobáčikovia, Kuriatka, Kozliatka a Sovičky.

Třídu Chrobáčiků navštěvují děti od roku a půl do tří let s doprovodem svých rodičů. Děti se učí novým písničkám, říkankám a hrám. Spolu s rodiči se věnují i výtvarným činnostem. Všechny činnosti směřují k zábavnému a přirozenému učení a rozvoje slovenského jazyka.

Kuriatka jsou předškolní třídou pro děti ve věku od tří do pěti let. V této třídě jsou děti už bez rodičů a zvykají si věnovat delší pozornost na jednu činnost. Každé sobotní ráno se začíná logopedickou rozvíčkou. Dále si děti pomocí slovenských písniček, básniček a her osvojují nová slovenská slovíčka. Každý tzv. term je zaměřen na jednu pohádku a ta ho celý prostupuje. Na konci tzv. termu děti pomocí výtvarné práce pohádkové téma ukončí.

Kozliatka a Ovečky jsou spojené kvůli malému počtu dětí. Tato třída se po spojení označuje jen jako Kozliatka a je pro děti ve věku od pěti do osmi let. Děti se učí písmena slovenské abecedy a její specifika jako je např. měkkění. V Sovičkách jsou děti od devíti až do 14 roků. V obou třídách je poskytován prostor na vlastní vyjadřování dětí, které si tím trénují sebevědomí v cizím jazyce, ale taky cvičí svou slovní zásobu a způsob vyjadřování. První hodinu mají prvouku, kde rozvíjí už naučená témata z anglické školy ve slovenském jazyce. V druhé hodině je slovenský jazyk a ve třetí hodině je čas na zájmové kroužky. Děti si vybírají z výtvarné výchovy, sportovní výchovy, tance, šifrování nebo stolních her. Jelikož autorka výzkumného šetření působila jenom v české sekci, ve své případové studii se bude zabývat primárně ní. Avšak většina informací je platná i pro slovenskou sekci.

6.1.5 Učitelé

Ve škole vyučuje 23 učitelů a asistentů pedagoga. Počet učitelů ve třídě se odvíjí od několika faktorů. Prvním významným faktorem je účast stážistky/stážisty ve škole. Organizace Okénko spolupracuje přes smlouvu Erasmus+ s několika českými univerzitami a přijímá tak již sedm let stážisty. Jejich hlavním požadavkem je, aby stážista byl z pedagogické fakulty a podle jeho studovaného oboru je přiřazen k určité třídě. Jejich cílem je dát do každé třídy jednoho stážistu. Stážista pro ně představuje nový element přinášející nápady a energii do vyučování. Zároveň je s ním ve třídě stálý učitel, který děti ve třídě zná a také zná pravidla školy. Pokud je ve třídě dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP), je ve třídě přítomný i asistent pedagoga. Asistent pedagoga je dále přiřazován podle potřeby a dostatku personálu.

Větší podíl učitelů pochází z rodin dětí. Důvodem je také to, že rodiče musí čekat na své děti, než jim výuka skončí, proto svůj čas tráví ve škole a někteří se ho rozhodli využít k pomoci při vyučování. I přesto jedna třetina učitelů nepochází z rodin, ale do školy přišli individuálně. Jedná se o bývalé stážistky nebo o osoby přistěhovalé z Čech. Po přijetí smlouvy o poskytování českého vzdělávání s MŠMT musí vyučující v Okénku splňovat určité podmínky. První podmínkou je účast na pravidelném školení. Druhou podmínkou je, že nejméně jeden učitel ze třídy musí mít pedagogické minimum.

Každou sobotu po výuce by se učitel, stážista a asistent pedagoga měli sejít a reflektovat výuku. Sdílet si, co se povedlo, a co naopak ne, co je potřeba do výuky příště zařadit a jak si děti vedou. Zároveň se v sobotu po všech kroužcích odehrávají i setkání všech učitelů, asistentů a stážistů spolu s ředitelkou Janou Nahodilovou. Tyto schůzky neprobíhají pravidelně, ale podle potřeby. Řeší se tam nadcházející události, ale i nové metody či pomůcky ve výuce.

Nově ředitelka Jana Nahodilová zavedla pravidelné pondělní schůzky kabinetu na ZOOMu. Každý učitel si na jedno pondělí připraví školení o tématu, kterému rozumí a chce ho předat dál. Postupně si všichni učitelé prošli deseti různými workshopy na téma ZOOMu, Google disk, Nearpod, Mirror a další. Další možností pro vzdělávání učitelů je dvoutýdenní metodický kurz pro učitele českého jazyka jako druhého konající se v Praze. Každý rok se z Okénka zúčastní dva učitelé.

6.1.6 Děti a rodiče

Důležitým prvkem při fungování školy jsou samotní rodiče a děti. Prvek rodičů je potřeba k samotnému fungování školy. Rodiče tvoří dobrovolníky na kulturní výbor, ale také dobrovolníky při jakýchkoliv akcích, když je potřeba něco přivést, odvézt nebo půjčit. A v první řadě rodiče zastávají funkce učitelů a asistentů pedagoga. Až dvě třetiny učitelů se skládají z rodinných příslušníků. Je to podmíněno také tím, že pokud rodina dojíždí do Okénka, rodiče na své děti musí počkat. Mají možnost strávit vyučovací dobu v tělocvičně, kde je připravené drobné občerstvení, a poznat se tak s ostatními rodiči. Někteří tuto dobu využívají ve prospěch školy a sami učí.

Pro fungování školy jsou důležité i samotné děti. V době působení autorky ve škole nefungoval ještě druhý stupeň. Bylo to z důvodu, že stávající děti do něho nedorostly. Okénko totiž neinzeruje poptávku po dětech mimo školu. Pokud by přišlo starší dítě na druhý stupeň bez předchozí české výuky, nelze s ním pracovat jako s dětmi vzdělávanými už od prvních ročníků. Je pravděpodobné, že jeho český jazyk nebude na potřebné úrovni pro osnovy, které

jsou ve škole zavedené. Zároveň účast dětí druhého stupně na sobotní české výuce klesá. Je to dáno většími požadavky na jejich vzdělání v anglické škole. Když děti přejdou do šesté třídy v Okénku, v anglické škole přecházejí na tzv. secondary school, kde jsou děti vzdělávány každý den od devíti do půl čtvrté a nároky školy se zvyšují. Děti tak často už nemají kapacitu na další víkendové učení. Ředitelka Jana Nahodilová připouští, že by děti neubývaly tolik, kdyby snížili nároky na výuku a česká škola by probíhala jako kroužek.

6.1.7 Smlouva s MŠMT o poskytování vzdělání v zahraničí

Pro podání přihlášky je potřeba splňovat určitá pravidla. Okénko muselo navýšit počet hodin u starších ročníků, je tedy potřeba určitá časová dotace. Dále musí výuka probíhat pravidelně a musí probíhat podle platných RVP ZV. Pracovníci z Okénka tak museli vytvořit svůj školní vzdělávací plán a učební osnovy z něho vycházející. Už v minulých letech výuka běžela podle Rámcového vzdělávacího plánu, ale nespĺňovala všechny požadavky. Dále je potřeba udržovat administrativní věci. Třídní knihy musely být aktualizované a vedené jiným způsobem. Učitelé musí být průběžně školeni a minimálně jeden učitel ve třídě musí mít pedagogické minimum. Největší změnu ve své práci kvůli získané smlouvě učitelé vnímají v hodnocení dětí. Do této doby děti pouze skládaly vyrovnávací zkoušky na konci roku. Teď píšou dva testy, jeden v pololetí, druhý na konci roku. Zároveň je učitelé pozorují a zapisují si jejich aktivitu a odevzdané úkoly. Na základě všech těchto aspektů vypracují slovní hodnocení a udělí klasifikační stupeň, díky kterému děti dostanou oficiální osvědčení srovnatelné s vysvědčením ze základní školy v České republice. Po splnění všech výše uvedených podmínek Okénko muselo vyplnit žádost a následně přijela kontrola MŠMT, aby se ujistila, jak vypadají prostory a jak vypadá samotná výuka.

Spolu se smlouvou musí mít Okénko garanty své výuky. Jejich garantem se stala škola Jiřího Gutha Jarkovského v Praze, se kterou již delší dobu spolupracují. Ředitelka Jitka Kendíková je garantem pro první stupeň a její kolegyně je garantem pro druhý stupeň. Obě mají přístup na Google disk, kde jsou všechny materiály uloženy. Obě garantky jezdí na pravidelné schůze a inspekce. Zároveň přezkouší děti, které jsou u nich zapsány v kmenové škole a na základě přezkoušení získají české vysvědčení.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje finance pouze na žáky mající české občanství. To znamená, že i osvědčení mohou získat pouze oni. Jedním dechem ale ředitelka dodává, že většina zapsaných dětí v Okénku jsou občany ČR. Protože děti chodící

do školy ve starším věku to myslí s českým jazykem vážně a otevírají si tak nové možnosti pro budoucí život.

6.2 Oblast zaměřená na výuku

V druhé části případové studie autorka popisuje oblast zaměřenou na výuku. Vyjmenovává didaktické materiály a pomůcky, které Okénko využívá ve své výuce. Popisuje, jak vypadá vyučovací den z pohledu stážistky, ale také předkládá zásady a metody využívající se ve výuce Okénka. Další podkapitola je věnována mimoškolním aktivitám, které pokrývají značnou část aktivit Okénka. Poslední část analyzuje oblast výuky dospělých a podobu online výuky způsobené pandemií Covid-19.

6.2.1 Výuka

Jako první v sobotu začínají stážisté, kteří se setkají v 9.15 před skladem u školy Dunraven Primary School, kde si najdou krabice svých tříd, která obsahuje náhradní učebnice a sešity, psací pomůcky, didaktické pomůcky, jež potřebují pro výuku. Stážisté, kteří působí ve třídách Mravenečků, Krtečků a Žabáčků, vezmou i knihy z knihovny pro děti. Popřípadě přečtené knihy, které jim děti ve výuce vrátí, vymění o přestávce. Stážisté ze tříd Lištiček a Vlačtovek vezmou své děti do knihovny o přestávce nebo na konci hodiny, aby si mohly knihy vybrat samy podle své chuti.

Poté se stážisté rozejdou do svých tříd, kde mají třičtvrtě hodiny času na přípravu třídy a výuky. To znamená, že mohou přerovnat lavice, uklidit věci dětí, udělat místo na koberci. Důležité je zapnout počítač a interaktivní tabuli, aby se zjistily případné problémy a nefunkčnost techniky, ke kterým občas dochází. Dále mají stážisté za úkol se připravit na výuku a nachystat veškeré materiály. V rozmezí od 9.30 do 10.00 přicházejí do školy učitelé. Pomáhají stážistům s přípravou a probíhá krátká porada o aktuální výuce. Samotná výuka pro děti začíná v deset hodin.

Na začátku každé výuky proběhne komunitní kruh, přičemž si učitelé s dětmi řeknou, jak se mají, co je v následujících dnech čeká nebo co prožily. Také je možno sdělit dětem téma dnešní hodiny a zapojit je do diskuze. Poté následuje logopedická prezentace, která se zaměřuje na určitý problém v dětské mluvě. Po krátké logopedické rozvíčce se učitelé dostávají k samotné výuce daného tématu. Téma hodiny je provázeno hrami, prezentacemi, pracovními listy, čtením a prací v učebnici. Na první hodině je vyučován český jazyk, dokud jsou děti pozorné. Jelikož je to šestý den vyučování pro děti, je důležité, aby výuka byla interaktivní

a zábavná. Učitelé mají k dispozici interaktivní tabule a učebnice. Druhá hodina je prvouka v případě Mravenečků, Krtečků a Žabáčků. V případě Lištiček je to zeměpis a u Vlaštovek se třetí hodinu střídá dějepis a občanská výchova. První až třetí třída končí ve 12.00 hod., a poté pokračují na povinně volitelný školní kroužek. Třída Lištiček a Vlaštovek má prodlouženou výuku o dvě vyučovací hodiny do 13.15. Je zde posílená výuka českého jazyka, která trvá první dvě hodiny, poté následuje vlastivěda, dějepis nebo občanská výchova, a nakonec ve školním roce 2019/2020 probíhala dramatická výchova. Předmět dramatická výchova vznikla nově v tomto školním roce 2020/2021. Děti se učí vyjadřovat své emoce, projevovat se a v neposlední řadě rozšiřují svou slovní zásobu a tvořivost s fantazií. Každý učitel si může sám v rámci časového rozmezí od deseti do dvanácti rozvrhnout, jak dlouho se bude věnovat jakému předmětu a kdy vloží pro děti přestávku do hodiny.

Po výuce každý stážista s učitelem a asistentem uklidí třídu a vrátí všechny věci na místo. Krabice se uklidí zpět do skladu. Následuje schůzka stážisty, učitele a asistenta pedagoga, kde se diskutuje o proběhlé hodině. Reflektuje se účinnost přípravy a popřípadě její změny. Dále se řeší téma další hodiny a jeho zpracování. Některé soboty také probíhají schůzky s ředitelkou školy nebo všech učitelů, asistentů pedagoga a stážistů. Škola se opouští kolem třetí hodiny odpolední s tím, že budova se zamyká o půl čtvrté.

6.2.2 Výukové materiály

Okénko využívá ke své výuce učebnice vytvořené stážisty. Každý stážista dostane přístup na Google disk, kde jsou učebnice a veškeré materiály vložené z minulých let. To znamená, že děti ve výuce používají učebnice vytvořené stážisty, ale zároveň aktuální stážista vytváří další materiály a připravuje novou učebnici na další rok. Děti učebnice dostanou od školy vytištěné. Ve výuce pracují učitelé s nimi, ale také využívají pracovních listů, které sami vytvoří. Součástí každé hodiny je prezentace, práce v učebnici nebo v pracovních listech. Učebnice se každý školní rok obnovovaly. Třída Vlaštovek byla v provozu první rok. To znamená, že pro ně neexistoval ještě vytvořený materiál. K vytváření materiálů pro Vlaštovky byly k dispozici učebnice a pracovní sešity českého jazyka, dějepisu, zeměpisu a občanské výchovy z nakladatelství Fraus. Některé třídy využívají pracovních sešitů do českého jazyka od vzdělávací organizace V lavici.

Dnes již hotové učebnice z minulého školního roku kontroluje sama ředitelka Jana Nahodilová a postupně je chce předložit MŠMT ke schválení, aby se nadále mohly využívat. Tentokrát už by se každý školní rok neobnovovaly. V roce 2021 se chystají nechat schválit

učebnice pro první tři ročníky. Součástí každé učebnice je na začátku dané lekce krátké logopedické cvičení. Cvičení prochází celá třída na začátku výuky českého jazyka. Po každé lekci následuje seznam nových slovíček, které se děti naučily. Slovíčka jsou vybraná ze všech předmětů, které děti mají. Slovníčky slouží k vysvětlení a následnému zapamatování nových pojmů. Zároveň má u sebe každé dítě čtenářský deník. Čtenářský deník je vytvořen z několika stránek papíru, aby představoval knihu. Na titulní straně je jméno dítěte a jeho třída. Uvnitř deníku se nachází tabulka, kam žák vpisuje, jakou knihu čte, počet přečtených stran a rodiče to potvrdí svým podpisem. Na každou sobotní výuku žák přinese svůj čtenářský deník spolu s rozečtenou knihou a učitel se dotazuje, o čem kniha, kterou zrovna čte nebo přečetl, je. K dalšímu procvičování čtení Okénko zakoupilo licenci pro rodiče v aplikaci Včelka, kterou mohou využívat i učitelé ve svých hodinách.

V rámci vlastní stáže autorka zavedla novou pomůcku do tříd. Jednalo se o gramatické kartičky. Jedna karta obsahuje jedno téma z české gramatiky, např. párové souhlásky, vzory podstatných jmen, vyjmenovaná slova, antonyma, synonyma atd. Kartička je obohacena o příklady a obrázky. Všechny kartičky mají děti na kroužku pro rychlé vyhledávání gramatických pravidel. Kartičky mají sloužit jako pomůcka ve škole, ale zároveň i jako pomůcka při domácích úkolech. Další pomůckou, kterou autorka zavedla ve své třídě a později byla zavedena ve všech třídách, byla třídní nástěnka. Nástěnka obsahovala název třídy, její seznam, pravidla třídy, básničku, se kterou se každou sobotu rozcvičovali, ale hlavně třídní soutěž jménem Žabáččí olympiáda. Děti dostávaly papírové žabáčky za různé splněné úkoly – aktivita v hodině, splněný domácí úkol, čtení a zápis ve čtenářském deníku atd. Po získání sedmi žabáčků si žák mohl vybrat odměnu. Na výběr byly papírenské potřeby, ale také sladkosti. Soutěž sloužila k motivaci dětí vypracovávat své úkoly a hlídat si své povinnosti. Zároveň má každá třída svého maskota. Na konci výuky se vybere jeden žák, který si maskota zaslouží vzít domů za projevenou aktivitu v hodině. Spolu s ním dostane i jeho deník. Přes týden do deníku nalepí fotografie, nakreslí obrázek a popíše, co s maskotem dělali. Další sobotu výsledek prezentuje před třídou.

V rámci logopedie je využíváno Logico Piccolo, materiály pro oromotorické procvičování, logopedické hádanky, kartičky k posloupnosti, obrázky na popis a rozmluvení, obrázkové čtení nebo povídací kostky. Tyto pomůcky mohou být využívány i ve výuce. Kartičky k posloupnosti slouží k seřazení obrázků do správného pořadí za sebou a následnému vyprávění příběhu. Obrázkové čtení má stejný cíl – slouží k rozmluvení dítěte. „Povídací“ kostky jsou zábavnou výukovou formou sloužící také k rozmluvení, ale i k navození atmosféry a tréninku udržení linky příběhu a rozvoji fantazie. Dítě hodí kostkami a podle obrázků, které

mu padly, vymýšlí příběh. Některé z uvedených pomůcek si stážistky přivezly samy. Stálou výbavou Okénka je Logico Piccolo, oromotorická procvičování a logopedické prezentace.

6.2.3 Metody výuky

Hlavní metoda a zároveň zásada je mluvit na děti po celou dobu jazykem, který škola učí. V české sekci je to český jazyk a ve slovenské sekci jazyk slovenský. Vedení Okénka se rozhodlo, že je to pro ně jediná přijatelná cesta, a proto odmítají překladovou metodu. Zároveň jsou toho názoru, že i děti, které neumí úplně česky, si přece jen něco z hodin odnesou. Druhou zásadou je podpora aktivní produkce jazyka. Je důležité, aby učitel nepřednášel, ale zapojoval děti do výuky, a oni si tak procvičovaly psaní a čtení. Dále je důležitá zásada komplexnosti. Je důležité, aby si dítě nové slovíčko osvojilo a ono následně prošlo všemi smysly. Je potřeba ho vyslovit a vysvětlit si jeho význam, přečíst ho, vidět napsané na tabuli a samy by si ho měly zapsat. Testy, které děti píšou, jsou známkové, ale učitelé zároveň používají slovní hodnocení.

Je potřeba, aby hodina byla zajímavá. Učitel by měl najít vyváženost mezi hrou, aktivitou, zábavou a naučením se něco nového. Protože Okénko je školou poskytující vzdělání, není to jen kroužek. Velmi dodržovanou zásadou je individuální přístup. Počet dětí je ve třídě menší a díky stážistovi jsou ve třídě minimálně dva vyučující. Proto je možné ke každému dítěti přistupovat individuálně. Další důležitou zásadou je podpora ve čtení. V Okénku kladou velký důraz na čtení. Proto jsou během kroužků děti vždy postupně odvedeny mimo kolektiv a s dobrovolníkem z řad rodičů nebo učitelů čtou. V dnešní době při online výuce děti v české škole nečtou a z průzkumu školy vyplývá, že ani s rodiči čtení netrénují.

6.2.4 Mimoškolní aktivity

V rámci třetí vyučovací hodiny si děti vybírají jeden ze čtyř zájmových kroužků. Na výběr je výtvarná výchova, dramatická výchova, taneční kroužek a sportovní kroužek. Školní kroužky trvají od 12.00 do 13.00 hod. Tento čas platí pro předškolní a školní děti do třetí třídy, tedy pro Včeličky, Mravenečky, Krtečky a Žabáčky. Lištičky a Vlaštovky, tedy čtvrtá, pátá, šestá a sedmá třída mají prodlouženou výuku do 13.15.

Dramatický kroužek vznikl až ve školním roce 2019/2020. Jeho cílem je rozvíjet český jazyk prostřednictvím rozdílných složek než při samotné výuce. Děti hrají hry na rozvoj řeči, vyjadřování, fantazie či improvizace. Výsledkem dramatického kroužku je představení, které hrají děti před rodiči. Děti si s pomocí jedné učitelky a jedné asistentky tvoří vlastní představení od úpravy či převzetí textu přes tvoření rekvizit a kostýmů až po samotné

představení. Cílem dramatického kroužku je secvičené představení hrát na Mikulášské či na Velikonoční oslavě před diváky. Ve sportovním kroužku se děti pod dohledem dvou učitelek a jednoho asistenta učí různé sporty. Hrají fotbal, vybíjenou, honičky, ale také překonávají překážkové dráhy, závodí a rozvíjí si hrubou motoriku pomocí aktivit jako je házení míčem nebo skákání přes švihadlo. Každá hodina sportovního kroužku začíná rozcvičkou. Ve výtvarném kroužku děti pomocí různých technik jako je malba, kresba, koláž, tvoří obrázky či výrobky, které si poté odnesou domů. Téma obrázků a výrobků se odvíjí podle ročního období nebo např. významných výročí či svátků v České republice. Jelikož se Okénko účastní i výtvarných soutěží, zadané téma soutěže děti mohou zpracovat i na výtvarném kroužku. Děti tvoří pod vedením dvou učitelek a jednoho asistenta. Taneční kroužek je rozdělen podle věku dětí do tří skupin. Taneční soubor Kvítek, Kvíteček a Květ má v Okénku velkou tradici. Do školních kroužků patří Kvítek a Kvíteček. Kvíteček je československý taneční soubor pro děti od tří do šesti let, který se koná vždy v sobotu do 10.00 do 11.00 hod. Kvítek je československý taneční soubor pro školní děti, který se koná od 12.10 do 13.00 hod. každou sobotu. Starší děti ze tříd Lištiček a výše mají taneční kroužek po třetí vyučovací hodině v 13.15. Na konci celého vyučovacího dne je na programu ještě taneční kroužek Květ pro dospělé. Na Květ docházejí i učitelé a asistenti pedagoga ze školy. Účastníci tanečních kroužků vystupují na společenských akcích jako jsou Mikulášské a Velikonoční oslavy a další. Tančí v tradičních českých krojích, které byly nově zakoupeny i pro děti.

Kromě kroužků nabízí Okénko pravidelné i nepravidelné společenské akce. Na tyto akce je vytvořen kulturní výbor skládající se z rodinných příslušníků tvořících dobrovolníky. Tento výbor zajišťuje veškeré potřebné úkony spojené se společenskými akcemi, jako je zajištění občerstvení, výzdoba, zařízení programu atd. K pravidelným akcím Okénka patří Mikulášská oslava, Velikonoční oslavy, společný výlet, Noc s Andersenem a Dětský den. Na Mikulášské i Velikonoční oslavy je nutné zakoupit lístek. Na děti čeká spousta soutěží, vyrábění, taneční vystoupení a možnost zakoupit si typické české pokrmy. K pravidelným akcím pro dobrovolníky, učitele, asistenty pedagogy a stážisty patří ples Okénka s různorodými tématy.

Mezi jednorázové akce patří výtvarné soutěže ve spolupráci s leteckými veterány v Anglii, s Britsko-českou a slovenskou asociací nebo s Asociací českých a slovenských škol ve Velké Británii. Jana Nahodilová je zároveň předsedkyní Asociace českých a slovenských škol ve Velké Británii. Společně všechny školy pořádají jednou ročně společnou akci, jako jsou např. oslavy 17. listopadu na české ambasádě. Zároveň Okénko rozjíždí spolupráci s Českou školou bez hranic v Londýně. Společně se v minulých letech podíleli na organizaci podzimního

tábora pro děti z obou škol. Pokud bude mít Okénko dostatek stážistů, je možná spolupráce i na dalších projektech s ČŠBH, Londýn, např. na zájmových kroužcích nebo pomoc při středeční výuce, kterou zajišťuje právě ČŠBH, Londýn. Zároveň se podporují v propagaci svých událostí. V dnešní době Okénko nově pořádá výtvarné dílny s dvěma českými malířkami. Tyto workshopy chtějí udržet a pořádat je nadále. Aby pozvedli zájem o čtení u dětí, připravují v nejbližší době několik besed s českými autory.

Okénko celkově spolupracuje s různými londýnskými organizacemi, autorka se v roli stážistky zúčastnila společenské akce ve spolupráci s Velehradem, plesu od české ambasády nebo nedělního odpoledne v Britském muzeu s programy pro děti.

6.2.5 Online výuka

I na Okénko dolehla dnešní situace způsobená pandemií Covid-19. Proto museli přesunout svou výuku do online prostředí. Jako výhodu vnímají existenci jejich online setkávání, se kterým začali již před změnou výuky. Měli tak již nabyté zkušenosti s platformou ZOOM a zbývalo jim pouze přesunout své materiály. Při online výuce v letním semestru 2020/2021 jim pomáhají dvě stážistky z České republiky, které nevyjely do zahraničí, ale pomáhají jim z domova.

Výuka se celkově zkrátila. Starší děti od Krtečků po Havrany mají namísto tří hodin hodiny pouze dvě. Zatímco nejmenší děti od Smolíčků po Mravenečky mají místo dvou hodin hodinu pouze jednu. Umělecké a sportovní kroužky se zrušily a učivo se zkrátilo do uvedených časových celků. Nově ale Okénko pořádá výtvarné online dílny s českými výtvarnicemi žijícími ve Velké Británii. Do online prostředí také přesunuli některé mimoškolní akce jako jsou Velikonoční oslavy. Zároveň po velikonočních prázdninách v roce 2021 chce Okénko přesunout výuku do kontaktní formy za přísných hygienických podmínek. To znamená hlavně udržení dětí ve svých třídách, aniž by se míchaly. Z čehož vyplývá, že kroužky nebude možné stále obnovit.

6.2.6 Logopedie

Součástí nabízených služeb Okénka je i logopedie. Logopedii nezajišťuje stálá pracovnice z Okénka, ale stážistky. Stážistky dostanou seznam všech dětí v Okénku a postupně si rozplánují jednotlivé návštěvy dětí. Na každé dítě si vyhradí půl hodiny. Rodiče dětí dostanou e-mail o jejich termínu a ten musí následně potvrdit. Pokud se nemohou dostavit, měli by to nahlásit, aby uvolnili místo dalším. Za jedno pololetí by mělo každé dítě absolvovat

dvakrát logopedickou intervencí. Logopedka ho vyzkouší a poté, co ho vyšetří, procvičuje jeho nedostatky v řeči. Na vyšetření by měl být přítomný i rodič. Na konci sezení logopedka sdělí rodiči, jak a co s dítětem trénovat doma. Na logopedii je v Okénku dáván důraz, proto jsou součástí každé hodiny českého nebo slovenského jazyka i krátká cvičení z logopedie.

6.2.7 Výuka dospělých

Nezisková organizace Okénko nabízí i výuku pro dospělé. Nejčastějšími studenty těchto kurzů jsou otcové rodin českých dětí. Jejich hlavním cílem je porozumět českému jazyku na konverzační úrovni v běžných situacích. Jejich motivací je rozumět svému dítěti či partnerovi, pomáhat dítěti v učení českého jazyka a motivovat ho. Proto není výuka vhodná pro zájemce o složení jazykových zkoušek. Výuku dospělých zajišťuje Jana Sýkorová, která si na lekce připravuje individuální materiály podle potřeby studentů. Výuka tedy neprobíhá podle určitých učebnic nebo osnov. Kurzy jsou děleny na začátečníky a mírně pokročilé. Výuka probíhá každou sobotu hodinu a půl, začátečníci začínají v 10.00 hod. a mírně pokročilí začínají od 11.45 hod. Kurzy jsou zpoplatněné 100 £ za pět lekcí. Nově se konají sobotní lekce od 12.35 do 14.05 na platformě ZOOM. Cena lekce je 20 £.

7 Doporučení pro praxi a limity studie

Velký přínos v práci autorka spatřuje pro provozovatele českých škol v zahraničí. České školy mohou získat povědomí o dalších institucích v jejich okolí, a tak navázat spolupráci. Praktická část slouží k inspiraci zejména dalším českým školám. Zjistí, jak funguje Okénko a některé skutečnosti od nich mohou převzít a aplikovat na svoji školu. Mohou se inspirovat ve spolupráci se stážisty, jejich zásady při výuce nebo procesem při získání smlouvy o poskytování českého vzdělání v zahraničí.

Zároveň tato práce slouží zejména rodinám, které se chtějí stěhovat do zahraničí. Najdou zde seznam škol, organizací a kroužků poskytující českou výuku, ale také jejich práva a povinnosti spojené s povinnou školní docházkou jejich dítěte. V praktické části se dozví o české škole v Okénku v Londýně, a mohou tak školu blíže poznat a rozhodnout se, zda se chtějí stát součástí československé komunity jižního Londýna.

Poslední přínos práce autorka vidí v uvedení možností studia českého jazyka na vysokoškolské úrovni. Tyto informace mohou sloužit jak pro bilingvní dospívající společnost v anglicky mluvících zemích, tak i pro samotné poskytovatele české výuky.

7.1 Limity studie

Autorka spatřuje vnitřní limity studie v osobě výzkumníka. Její pozorování mohlo být ovlivněno subjektivním pohledem nebo i momentálním fyzickým a psychickým stavem. Dále se mohly objevovat osobnostní předpoklady při působení v neziskové organizaci Okénko. Druhým limitem je prvotní zkušenost s kvalitativním výzkumem.

Jelikož neexistuje úplný seznam všech poskytovatelů české výuky, autorka vyhledávala jednotlivé organizace bez předchozích dostupných informací sama. Může se stát, že některé organizace nebyly analyzovány, a seznam tak není kompletní. Vnější limity týkající se zkoumaného souboru autorka neshledává. Jelikož působila v organizaci dlouho a jako přímý pracovník, organizace nemohla něco zamlčet. Limity případové studie plynou z prezentování pouze jednoho příkladu dobré praxe.

ZÁVĚR

Autorka se ve své práci snažila podat komplexní přehled na problematiku výuky českého jazyka v anglicky mluvících zemích s podrobnou analýzou případové studie o neziskové organizaci České a slovenské škole Okénko. V rámci analýzy sestavila seznam organizací poskytující výuku českého jazyka ve zkoumaných zemích. V teoretické části seznámila čtenáře s možnostmi plnění povinné školní docházky a podala ucelený přehled o možnostech výuky českého jazyka v pěti zemích – Velké Británii, Spojených státech amerických, Novém Zélandu, Austrálii a Kanadě. Jednotlivé možnosti roztřídila do českých škol, kurzů českého jazyka a výuky češtiny na vysokoškolské úrovni. V poslední kapitole rozdělila učební materiály podle věku studentů na předškoláky, školáky a dospělé. Uvedené materiály jsou tudíž pestré a prochází různými platformami.

V praktické části autorka popsala komplexní případovou studii o neziskové organizaci České a slovenské škole Okénko CIC. Svou studii rozdělila na dvě části, na organizační oblast a na oblast zaměřenou na výuku. Ve své případové studii autorka předkládá osobní zkušenost v Okénku a zjištěné informace od ředitelky Jany Nahodilové. Předkládá jejich zkušenost se získáním smlouvy s MŠMT o poskytování rovnocenného českého vzdělání v zahraničí a dále popisuje jejich aktivity během online výuky. Podává přehled využívaných materiálů a zásady při práci v české škole. Také se věnuje tématu rodičů a jejich dětí, bez kterých by Okénko nemohlo fungovat.

Hlavní cíl práce tedy považujeme za splněný a hlavní výzkumnou otázku za zodpovězenou. Hlavní přínos práce pro pedagogickou praxi spatřujeme ve zmapování možností výuky českého jazyka v zahraničí a také v inspiraci pro učitele českého jazyka v České republice, kteří se mohou inspirovat výukovými metodami a pojetím výuky na příkladu případové studie např. při výuce dětí cizinců v českých školách. Bakalářská práce může ale posloužit i všem zájemcům z řad rodin přemýšlejících o přestěhování do zahraničí, nebo rodinám, které už v zahraničí žijí a přemýšlí, jak svým dětem předat český jazyk. Zároveň může také posloužit i samotným organizacím pro inspiraci a rozšíření si svého obzoru.

SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ

ACNC CHARITY REGISTER. 2021. *Czech School of Brisbane INC.* [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.acnc.gov.au/charity/08076ec34489f1befac28ff353590f42>>. [cit. 24. 2. 2021].

ALBATROS MEDIA A. S. 2014. *Edika*. [online] Dostupné z: <<http://www.edika.cz/-58036/#>>. [cit. 25. 3. 2021].

AMERICAN SOKOL WASHINGTON, DC. 2021. *School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.sokolwashington.org/school/>>. [cit. 26. 2. 2021].

ANNA COOK CZECH COMUNICATION. 2021. *Czech Class over Skype*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.accc.wbs.cz/Czech-Class-over-Skype.html>>. [cit. 27. 2. 2021].

ASOCIACE UČITELŮ ČEŠTINY JAKO CIZÍHO JAZYKA, Z. S. 2020. *O nás*. [online] Dostupné z: <<https://www.auccj.cz/>>. [cit. 28. 3. 2021].

BESEDA MONTREAL. 2021. *České a slovenské kulturní a folklórní centrum*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://besedacanada.tripod.com/cesky/events.html>>. [cit. 22. 2. 2021].

BESEDA, THE CZECHOSLOVAK-AUSTRALIAN ASSOCIATION OF CANBERRA AND REGION, INC. 2021. *Czech Language School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://beseda.org.au/school/>>. [cit. 24. 2. 2021].

BOHEMIAN BENEVOLENT SOCIETY. 2013. *Czech and Slovak Language Center*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://czechandslovaklanguagecenter.org/?q=node/415>>. [cit. 28. 2. 2021].

BOZDĚCHOVÁ, I. 2017. *Čeština ve Velké Británii*. In: Studie z aplikované lingvistiky, roč. 8, č. 2, s. 102-103. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta.

BROWN UNIVERSITY. 2021. *Department of Slavic Studies*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.brown.edu/academics/slavic-studies/>>. [cit. 28. 2. 2021].

CALGARY CZECH SCHOOL. 2021. *Výuka*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://calgaryczechschool.wordpress.com/home/>>. [cit. 22. 2. 2021].

CECHOSLOVÁCI. 2021. *Kontakty na krajanske spolky, spolcnosti a instituce*. [online]. Dostupné z WWW: <[https://www.cechoslovaci.com/topic/15-kontakty na krajanske-spolky-spolcnosti-a-instituce/](https://www.cechoslovaci.com/topic/15-kontakty-na-krajanske-spolky-spolcnosti-a-instituce/)>. [cit. 22. 2. 2021].

COLUMBIA UNIVERSITY. 2021. *Department of Slavic Languages*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.columbia.edu/node/512>>. [cit. 2. 3. 2021].

COMENIUM. 2021. *Czech and Slovak School for Grater Philadelphia*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.comenium.org/>>. [cit. 27. 2. 2021].

COMENIUS SCHOOL UK. 2018. *Česká škola*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://comenius.one/ceska-skola/>>. [cit. 18. 2. 2021].

COMPAS. 2021. *Orion School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.compas.org.uk/orion-school/>>. [cit. 18. 2. 2021].

CORNELL UNIVERSITY. 2021. *Language Resource Center*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://lrc.cornell.edu/sci>>. [cit. 28. 2. 2021].

CS CLUB AUCKLAND. 2013. *Česká škola*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.csclubauckland.org.nz/search/label/%C5%A0kola>>. [cit. 24. 2. 2021].

CSCLUBNZ. 2021. *Czech school*. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.csclubnz.org/skola_cz.html>. [cit. 24. 2. 2021].

CSHA MARYLAND. 2021. *Children's school*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://cshamariland.org/index.php?id=school4kids>>. [cit. 28. 2. 2021].

CSWC. 2021. *Czech School West Coast – Czech School, Orange County*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://cswc.us/index.html>>. [cit. 27. 2. 2021].

CZECH AND SLOVAK ASSOCIATION INC. BOSTON. 2021. *Czech School T. G. Masaryk*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czskboston.org/czech-school/>>. [cit. 26. 2. 2021].

CZECH AND SLOVAK SCHOOL IN SYDNEY. 2021. *Our School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czechandslovaksofhsydney.org.au/classes/>>. [cit. 24. 2. 2021].

CZECH AND SLOVAK SCHOOL OF SOUTH CAROLINA. 2018. *Programs*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechslovaksofhschoolnc.org/programs.html>>. [cit. 28. 2. 2021].

CZECH AND SLOVAK SCHOOL TAURUNGA. 2018. *Children*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.csclubtauranga.nz/en/kids-classes/>>. [cit. 24. 2. 2021].

CZECH AND SLOVAK SOKOL MINNESOTA. *Language Classes*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.sokolmn.org/at-our-hall/language-classes/>>. [cit. 26. 2. 2021].

CZECH LANGUAGE CLUB. 2020. *Czech Courses*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://czechlanguageclub.co.uk/czech-courses/>> [cit. 21. 2. 2021].

CZECH NEWS CENTER. 2021. *ABC*. [online] Dostupné z: <<https://www.abicko.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021].

CZECH SCHOOL ADELAIDE. 2021. *Czech School Adelaide*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://ceskaskolaadelaide.blogspot.com/p/kontakt.html>>. [cit. 24. 2. 2021].

CZECH SCHOOL BERKSHIRE. 2021. *Užitečné informace*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czechschoolberkshire.org.uk/>>. [cit. 18. 2. 2021].

CZECH SCHOOL CHICAGO. 2021. *T. G. Masaryk Czech School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://czechschoolchicago.org/classes/>>. [cit. 26. 2. 2021].

CZECHSCHOOLMANCHESTER.ORG. 2019. *Czech school*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czechschoolmanchester.org/>>. [cit. 18. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF CALIFORNIA. 2013. *Programs*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechschoolofcalifornia.com/o-nas-2/mission/#>>. [cit. 27. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF EDMONTON. 2021. *School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://czechschoolinedmonton.com/>>. [cit. 26. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF LOS ANGELES. 2021. *Programs for children*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://czechschoollosangeles.com/kurzy-pro-deti-a-mladez/>>. [cit. 28. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF MELBOURNE. 2021. *About us*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://czechschool.org.au/>>. [cit. 24. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF PORTLAND. 2020. *Classes*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czechschoolportland.org/classes>>. [cit. 27. 2. 2021].

CZECH SCHOOL OF SEATTLE. 2021. *About*. [online]. Dostupné z WWW: <<file:///C:/Users/Nikola/Downloads/about.html>>. [cit. 27. 2. 2021].

CZECH SCHOOL SAN DIEGO. 2021. *Czech School*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://czechschoolsandiego.com/index.html>>. [cit. 27. 2. 2021].

CZECH SCHOOL WITHOUT BORDERS, LONDON. 2020. *Activities*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechschool.org.uk/activities/>>. [cit. 18. 2. 2021].

CZECH SLOVAK BENEVOLENT ASSOC. 2021. *Czech School*. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.czechslovakbenevolentassoc.ca/html/___czech_school.html>. [cit. 22. 2. 2021].

CZECH SLOVAK SCHOOL ATLANTA. 2021. *Classes*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czechslovaksschoolatlanta.com/services>>. [cit. 28. 2. 2021].

CZECHSTEPBYSTEP. 2021. *Moderní učebnice češtiny*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.czechstepbystep.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021].

CZSKCLUB. 2021. *Czech and Slovak Club UK CIC*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czskclub.co.uk/>>. [cit. 18. 2. 2021].

CZSKCLUB. 2021. *Birmingham*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czskclub.co.uk/birmingham.html>>. [cit. 18. 2. 2021].

CZSKCLUB. 2021. *Nottingham*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czskclub.co.uk/nottingham.html>>. [cit. 18. 2. 2021].

- CZSKCLUB. 2021. *Oxford*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czskclub.co.uk/oxford.html/>>. [cit. 18. 2. 2021].
- CZSVS. 2021. *Česká škola ve světě*. [online] Dostupné z WWW: <<https://czsvs.com/>>. [cit. 25. 3. 2021].
- ČESKÁ CENTRA. 2021. *Česká škola ve VB*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://london.czechcentres.cz/odkazy/ceska-skola-ve-vb>>. [cit. 18. 2. 2021].
- ČESKÁ CENTRA. 2021. *Kurzy českého jazyka*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://london.czechcentres.cz/kurzy-ceskeho-jazyka>>. [cit. 18. 2. 2021].
- ČESKÁ ŠKOLA BEZ HRANIC. 2020. *Spolek Česká škola bez hranic*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://csbh.cz/o-nas/spolek-ceska-skola-bez-hranic/>>. [cit. 18. 2. 2021].
- ČESKÉ CENTRUM NEW YORK. 2021. *Naučte se česky*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://new-york.czechcentres.cz/naucte-se-cesky>>. [cit. 28. 2. 2021].
- ČESKÝ A SLOVENSKÝ SVĚT. 2021. *Česká škola Pittsburgh*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechslovaksschoolpgh.org/contact.html>>. [cit. 27. 2. 2021].
- ČESKÝ ROZHLAS. 2021. *Rádio Junior*. [online] Dostupné z: <<https://junior.rozhlas.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021].
- ČESKOSLOVENSKÝ KLUB V QUEENSLANDU. 2021. *Akce v Československém klubu*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.csklubqld.org.au/Programme.htm>>. [cit. 24. 2. 2021].
- EMBASSY OF THE CZECH REPUBLIC IN WASHINGTON, D.C. 2021. *Czech Studies in the U. S.* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/washington/en/culture_events/education/czech_studies_in_the_u_s/czech_studies_in_the_u_s.html>. [cit. 2. 3. 2021].
- FACEBOOK. 2021. *Ceska a slovenská společnost v Surrey*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.facebook.com/groups/188013754719289>>. [cit. 2. 3. 2021].
- FF UK. 2021. *Bristol stáž*. [online]. Dostupné z WWW: <https://ucjtk.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/Bristol_staz.pdf>. [cit. 19. 2. 2021].

FROGFOOT. 2021. *Rexo*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.rexo.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021].

HARVARD. 2021. *Department of Slavic Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.fas.harvard.edu/language-courses>>. [cit. 28. 2. 2021].

HENDL, Jan. 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4. vydání. Praha: Portál. 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

INDIANA UNIVERSITY, BLOOMINGTON. 2021. *Slavic and East European Languages and Cultures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.indiana.edu/undergraduate/major.shtml>>. [cit. 2. 3. 2021].

INTERNATIONAL SCHOOL OF LONDON. 2021. *International School of London*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.isllondon.org/>>. [cit. 21. 2. 2021].

INTRADO CORPORATION. 2021. *International Languages Program*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://ocdsb.ca/cms/one.aspx?portalId=55478&pageId=214027>>. [cit. 26. 2. 2021].

KAROLINUM. 2021. *Knihy*. [online] Dostupné z: <<https://karolinum.cz/en/books/cvejnova-cesky-prosim-ii-22160>>. [cit. 28. 3. 2021].

KCJL.UPOL. 2016. *Základy češtiny*. [online] Dostupné z WWW: <<http://kcjl.upol.cz/cestinaprocizince/>>. [cit. 25. 3. 2021].

KOL. AUTORŮ. 2021 *Reakce českých škol v zahraničí. E-mailová korespondence*. Dostupné u autorky práce. [cit. 28. 3. 2020].

KRAJÁNEK VE SVĚTĚ. 2021. *Výuka*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.krajanekv esvete.cz/vyuka/>>. [cit. 2. 3. 2021].

LISTEN AND LEARN. 2021. *Czech Lessons*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.listenandlearnusa.com/czech>>. [cit. 2. 3. 2021].

LONDON LANGUAGE STUDIO. 2021. *Learn Czech*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://londonlanguagestudio.co.uk/languages/learn-czech/>>. [cit. 21. 2. 2021].

MASARYK TOWN. 2021. *Czech Language School*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.masaryktown.ca/czech-school>>. [cit. 22. 2. 2021].

META, O. P. S. 2021. *Čeština levou zadní*. [online] Dostupné z WWW: <<https://ceskylevouzadni.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021].

META, O. P. S. 2021. *Inkluzivní škola*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.inkluzivniskola.cz/cdj-ucebnice-materialy>>. [cit. 25. 3. 2021].

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. 2021 *Výuka českého jazyka v zahraničí*. [online]. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/cesi_v_zahranici/cz/skolstvi_a_vzdelavani/vyuka_ceskeho_jazyka_v_zahranici_pro/index.html>. [cit. 18. 2. 2021].

MŠMT. 2021. *Vzdělávání žáků v zahraničí*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/plneni-povinne-skolni-dochazky-v-zahranici-od-1-9-2017>>. [cit. 8. 3. 2021]

NAKLADATELSTVÍ MUTABENE. 2021. *Logico Piccolo*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.mutabene.cz/kategorie/logico-piccolo>>. [cit. 30. 3. 2021].

NEW YORK UNIVERSITY. 2021. *Russian and Slavistic Studies*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://as.nyu.edu/russianslavic/undergraduate/minor.html>>. [cit. 2. 3. 2021].

OHIO STATE UNIVERSITY. 2021. *Department of Slavic and East European Languages and Culture*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.osu.edu/courses/czech>>. [cit. 2. 3. 2021].

OKENKO.CZ. 2017. *Okenko: Empowering Czechs & Slovaks in the United Kingdom*. [online] [cit. 9. 4. 2020]. Dostupné z WWW: <<http://www.okenko.uk/>>. [cit. 28. 3. 2020].

ROZEČTI.SE. 2021. *Včelka*. [online] Dostupné z: <<https://www.vcelka.cz/>>. [cit. 25. 3. 2021]

SKOTSKO.CO.UK. 2020. *Czech School Scotland CIC*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.skotsko.co.uk/czech-school-scotland-cic>>. [cit. 18. 2. 2021].

SLAVIC LANGUAGES AND LITERATURES, UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY. 2021. *Undergraduate program*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.berkeley.edu/undergraduate/>>. [cit. 28. 2. 2021].

SOKOL DALLAS. 2021. *Czech School of Dallas*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.sokoldallas.org/czech-school/>>. [cit. 28. 2. 2021].

- SOKOL SPIRIT. 2021. *Education*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.sokolspirit.org/education/>>. [cit. 26. 2. 2021].
- STANFORD UNIVERSITY. 2021. *Special Language Program*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://language.stanford.edu/programs/slp>>. [cit. 28. 2. 2021].
- STONOŽKA BRISTOL. 2015. *Česká a slovenská škola*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://stonozka-bristol.wixsite.com/stonozka/skola-a-skolka>>. [cit. 21. 2. 2021].
- STUDYCZECH. 2016. *Ahoj. Časopis pro studenty češtiny pro cizince*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.casopis-ahoj.cz/o-nas/>>. [cit. 28. 3. 2021].
- ŠVAŘÍČEK R., ŠEĐOVÁ K. a kol. 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vydání. Praha: Portál, 2014. 377 s. ISBN 978-80-262-0644-6.
- THE DEPARTMENT OF SLAVIC, EAST EUROPEAN & EURASIAN LANGUAGES & CULTURES IS PART OF THE HUMANITIES DIVISION WITHIN UCLA COLLEGE. 2021. *Czech*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.ucla.edu/languages/czech/courses/>>. [cit. 28. 2. 2021].
- THE UNIVERSITY OF CHICAGO. 2021. *Slavic Languages & Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.uchicago.edu/>>. [cit. 28. 2. 2021].
- THE UNIVERSITY OF KANSAS. 2021. *Slavic and Eurasian Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.drupal.ku.edu/why-study-czech-ku>>. [cit. 2. 3. 2021].
- THE TRUSTEES OF PRINCETON UNIVERSITY. 2021. *Department of Slavic Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.princeton.edu/undergraduate-program/undergraduate-courses>>. [cit. 2. 3. 2021].
- UNITED MORAVIAN SOCIETIES. 2017. *Czech School*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.unitedmoraviansocieties.org/index.html#contactus>>. [cit. 26. 2. 2021].
- UNIVERSITY COLLEGE LONDON. 2021. *Czech*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.ucl.ac.uk/ssees/languages/czech>>. [cit. 19. 2. 2021].

UNIVERSITY OF BRISTOL. 2021. *Czech*. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.bristol.ac.uk/study/undergraduate/2021/czech/>>. [cit. 19. 2. 2021].

UNIVERSITY OF EDINBURGH. 2021. *Czech Courses*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.ed.ac.uk/studying/short-courses/subjects/languages-courses/czech-courses>>. [cit. 19. 2. 2021].

UNIVERSITY OF ILLINOIS, URBANA – CHAMPAIGN. 2021. *Department of Slavic Language & Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.illinois.edu/academics/courses>>. [cit. 28. 2. 2021].

UNIVERSITY OF MANITOBA. 2020. *Central and East Europe studies*. [online]. Dostupné z WWW: <https://umanitoba.ca/faculties/arts/departments/european_studies/>. [cit. 22. 2. 2021].

UNIVERSITY OF MICHIGAN. 2021. *Slavic Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://lsa.umich.edu/slavic/undergraduate-students.html>>. [cit. 28. 2. 2021].

UNIVERSITY OF NEBRASCA – LINCOLN. 2021. *Department of modern languages and literatures* [online]. Dostupné z WWW: <<https://modlang.unl.edu/undergraduate>>. [cit. 28. 2. 2021].

UNIVERSITY OF NORTH CAROLINA AT CHAPEL HILL. 2021. *Department of Germanic & Slavic Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://gsll.unc.edu/courses/current-courses/>>. [cit. 2. 3. 2021].

UNIVERSITY OF OXFORD. 2021. *Czech with Slovak*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.mod-langs.ox.ac.uk/czech>>. [cit. 19. 2. 2021].

UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA. 2021. *Russian and East European Studies*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://rees.sas.upenn.edu/language>>. [cit. 2. 3. 2021].

UNIVERSITY OF SHEFFIELD. 2021. *Czech studies*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.sheffield.ac.uk/slc/modules/czech-studies>>. [cit. 19. 2. 2021].

UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN. 2021. *Department of Slavic & Eurasian Studies*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://liberalarts.utexas.edu/slavic/courses/index.php>>. [cit. 28. 2. 2021].

UNIVERSITY OF WASHINGTON. 2021. *Slavic Languages a Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://slavic.washington.edu/>>. [cit. 2. 3. 2021].

UNIVERSITY OF WISCONSIN – MADISON. 2021. *Department of Slavic Languages and Literatures*. [online]. Dostupné z WWW: <<https://guide.wisc.edu/graduate/german-nordic-slavic/slavic-languages-literatures-ma/>>. [cit. 2. 3. 2021].

VELEHRAD LONDON. 2021. *Nedělní kroužky pro děti*. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.velehrad.org.uk/?page_id=7398>. [cit. 18. 2. 2021].

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V LONDÝNĚ. 2018. *České školy ve Spojeném království*. [online]. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/london/cz/kultura_skolstvi/krajane/ceske_skoly_ve_spojenem_kralovstvi.html>. [cit. 18. 2. 2021].

V LAVICI, S. R. O. 2021. *Didaktické pomůcky*. [online] Dostupné z WWW: <<https://vlavici.cz/didakticke-pomucky?t=pracovni-sesity-cj#products>>. [cit. 30. 3. 2021].

WWW.BILINGVNI-VYCHOVA.COM. 2021. *Hravě-naučné weby*. [online] Dostupné z: <<https://www.bilingvni-vychova.com/hrave-naucne-weby/>>. [cit. 25. 3. 2021].

YALE UNIVERSITY. 2021. *Department of Slavic Studies*. [online]. Dostupný z WWW: <<https://slavic.yale.edu/>>. [cit. 28. 2. 2021].

YOUTUBE. 2021. *Čeština online pro děti v zahraničí*. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.youtube.com/channel/UCD7C4ICKoFSJ1R2SGJ1soTA/featured>>. [cit. 25. 3. 2021].

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online] 2004 [cit. 8. 3. 2021] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast3>).

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČŠBH	Česká škola bez hranic
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠVP	Školní vzdělávací program
UK	United Kingdom

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1: Logo české a slovenské školy Okénko CIC
- Příloha č. 2: Asociace českých a slovenských škol ve Velké Británii
- Příloha č. 3: Taneční soubor Květ, Kvítek a Kvíteček
- Příloha č. 4: Oslavy 17. listopadu na české ambasádě
- Příloha č. 5: Nástěnka třídy Žabáčků
- Příloha č. 6: Dramatický kroužek u Lištiček a Vlaštovek
- Příloha č. 7: Učební osnova Žabáčku, rok 2019/2020
- Příloha č. 8: Seznam organizací poskytující výuku českého jazyka
- Příloha č. 9: Přepis rozhovoru s ředitelkou Okénka Janou Nahodilovou

Příloha č. 1: Logo české a slovenské školy Okénko CIC

Zdroj: webové stránky Okénko.uk

Příloha č. 2: Logo Asociace českých a slovenských škol ve Velké Británii

Zdroj: FB České a slovenské Okénko

Příloha č. 3: Taneční soubory Květ, Kvítek a Kvíteček

Zdroj: FB České a slovenské Okénko

Příloha č. 4: Oslavy 17. listopadu na české ambasádě

Zdroj: FB České a slovenské Okénko

Příloha č. 5: Nástěnka třídy Žabáčků

Zdroj: Vlastní archiv

Příloha č. 6: Dramatický kroužek u Lištiček a Vlaštovek

Zdroj: Marie Zimová

ŽABÁČCI 2019 - 2020

Celkový počet sobot **34**

Počet vyučovacích sobot: **30**

Počet vzdělávacích akcí: **4** (*Muzeum, Mikulášská, Velikonoční a Dětský den*)

TÝDEN	DATUM	ČEŠTINA	PRVOUKA
1	7.9.	Úvod – seznámení se spolužáky a paní učitelkou/učitelem Prázdniny	Pravidla ve třídě
2	1.9.	Párové souhlásky	Jsme kamarádi, jak se k sobě chováme
3	21.9.	Věty jednoduché a souvětí, věty rozvinuté	Cesta do školy, jsme chodci
4	28.9.	Význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, podřazená a nadřazená	V naší obci
5	5.10.	Slova citově zabarvená, spisovná a nespisovná	Návštěva ve městě, dopravní ruch ve městě
6	12.10.	Synonyma a opozita, slova příbuzná	Naše vlast, kamarádi z Evropy
7	19.10.	Tvrdé, měkké, obojetné souhlásky. Vyjmenovaná slova po F	Krajina v okolí domova, využití krajiny
8	2.11.	Vyjmenovaná slova po B	Voda v krajině, orientace v krajině
9	9.11.	Vyjmenovaná slova po L	Životní prostředí
10	16.11.	Vyjmenovaná slova po M	Povolání
11	23.11.	Vyjmenovaná slova po P	Moje rodina
12	30.1.	Vyjmenovaná slova po S	Svět kolem nás, projekt Lidské výtvořy
13	7.12.	Hravé opakování před Vánoci	Hravé opakování před Vánoce (Jak slavíme Vánoce)

14	14.12.	<i>Mikuláš</i>	
15	121.1.	<i>Vyjmenovaná slova po V</i>	<i>Voda</i>
16	18.1.	<i>Vyjmenovaná slova po Z</i>	<i>Vzduch</i>
17	25.1.	<i>Druhy slov</i>	<i>Půda, teplo, slunce</i>
18	1.2.	<i>Opakování</i>	<i>Opakování</i>
19	9.2.	<i>Podstatná jména</i>	<i>Vesmír, význam neživé přírody</i>
20	16.2.	<i>Pády</i>	<i>Živé organizmy, houby</i>
21	2.3.	<i>Přídavná jména</i>	<i>Kvetoucí a nekvetoucí, léčivé a jedovaté rostliny</i>
22	9.3.	<i>Zájmena</i>	<i>Užitkové rostliny a části rostlin</i>
23	16.3.	<i>Číslovky</i>	<i>Živočichové (stavba těla)</i>
24	23.3.	<i>Slovesa</i>	<i>Čím se živí živočichové</i>
25	30.3.	<i>Velikonoční oslava</i>	
26	6.4.	<i>Slovesa a časování</i>	<i>Jak rosteme a vyvíjíme se</i>
27	27.4.	<i>Příslovce</i>	<i>Pečujeme o své zdraví, žijeme zdravě</i>
28	4.5.	<i>Předložky</i>	<i>Lidské zdraví a potrava</i>
29	11.5.	<i>Spojky</i>	<i>Společné znaky s ostatními živočichy</i>
30	18.5.	<i>Dětský den</i>	
31	8.6.	<i>Částice</i>	<i>Opakování-Místo, kde žijeme</i>
32	15.6.	<i>Citoslovce</i>	<i>Opakování-Lidé kolem nás</i>
33	22.6.	<i>Souhrnné opakování</i>	<i>Opakování-Rozmanitost přírody</i>
34	29.6.	<i>Srovnávací zkoušky</i>	

Příloha č. 7: Učební osnova Žabáčku, rok 2019/2020

Zdroj: Okénko

Seznam organizací poskytující výuku českého jazyka

Spojené království Velké Británie a severního Irska

České školy

- Česká škola bez hranic Londýn (Czech school without borders)
- Czech Language Club
- Comenius School in United Kingdom
- Česká škola a komunita Manchester (Czech School & Community Manchester)
- Czech School Scotland CIC
- Czech School Berkshire
- Stonožka (Czech and Slovak School Bristol)
- Czech and Slovak Club UK CIC
- Velehrad London
- International School of London

Kurzy českého jazyka

- Compas
- Česká a slovenská společnost v Surrey
- České centrum Londýn (Czech Centre London)
- London Language Studio

Vysokoškolské vzdělání

- Univerzita v Oxfordu (University of Oxford)
- Univerzita v Sheffieldu (University of Sheffield)
- Univerzita v Glasgow (University of Glasgow)
- Univerzita v Bristolu (University of Bristol)
- University College London

Kanada

České školy

- Česká škola v Calgary (Calgary Czech School)
- Česká škola v Edmontonu (Czech School Edmonton)
- Česká škola v Ottawě (Czech school of Ottawa)
- Česká doplňovací škola Masarykova ústavu Toronto
- Farnost sv. Václava

Kurzy českého jazyka

- Beseda Montreal

Vysokoškolské vzdělání

- Univerzita v Torontu (University of Toronto)
- Univerzita v Manitobě (University of Manitoba)

Nový Zéland

České školy

- Český a slovenský klub Taurunga (Czech and Slovak Club Taurunga)
- Česká škola v Aucklandu (Czech school Auckland)
- Český a slovenský klub ve Wellingtonu (Czech and Slovak Club in Wellington)

Austrálie

České školy

- Česká škola Adelaide (Czech school Adelaide)
- Česká škola v Brisbane (Czech School Brisbane)
- Česká škola Canberra (Czech School Canberra)
- Česká škola Melbourne (Czech School of Melbourne)
- Česká a slovenská škola v Sydney (Czech and Slovak School in Sydney)
- Česká a slovenská asociace v Západní Austrálii (Czech & Slovak Association in Western Australia, Inc.)

Spojené státy americké

České školy

- Česká škola T. G. Masaryka – Boston (Czech School T. G. Masaryk)
- Czech and Slovak School Twin Cities, Minnesota
- T. G. Masaryk Czech School Chicago
- United Moravian Society
- Česká škola kardinála Berana při kostele sv. Cyrila a Metoděje
- Česká a slovenská škola – Americký Sokol, Washington, DC (Czech and Slovak School – American Sokol, Washington, DC)
- Česká škola v Seattlu (Czech School of Seattle)
- Česká škola v Portlandu (Czech School of Portland)
- Česká škola v Kalifornii (Czech School of California)
- Česká škola Západní pobřeží (Czech School West Coast)
- Česká škola San Diego (Czech School San Diego)
- Česká škola v Pittsburghu (Czech School of Pittsburgh)
- Česká a slovenská škola ve Filadelfii (Czech and Slovak School for Greater Philadelphia)
- Česká škola v Astorii (Czech School of Astoria)
- Česká škola Los Angeles (Czech school of Los Angeles)
- Česká a slovenská škola v Atlantě (Czech and Slovak School of Atlanta)
- Česká škola v Dallasu (Czech school of Dallas)
- Česká a slovenská škola v Severní Karolíně (Czech and Slovak School North Carolina)
- Česká a slovenská jazyková škola pro děti (The Czech and Slovak Language School for Children)

Kurzy českého jazyka

- České centrum New York
- ACCC – Anna Cook Czech Communication
- Sokol Spirit

Vysokoškolské vzdělání

- Kalifornská univerzita Berkeley (University of California at Berkeley)
- Veřejná škola v Austinu, Texas (The University of Texas at Austin)

- Chicagská univerzita (University of Chicago)
- Brownova univerzita (Brown University)
- Kolumbijská univerzita v New Yorku (Columbia University in the City of New York)
- Univerzita Yale (Yale University)
- Harvardova univerzita (Harvard University)
- Cornellova univerzita (Cornell University)
- Univerzita v Bloomingtonu, Indiana (Indiana University Bloomington)
- Stanfordská univerzita (Stanford University)
- Univerzita Illinois v Urbana Champaign (University of Illinois at Urbana – Champaign)
- Michiganská univerzita (University of Michigan)
- Univerzita v Chapel Hill, Severní Karolína (University of North Carolina at Chapel Hill)
- Univerzita v Lincolnu, Nebraska (University of Nebraska-Lincoln)
- Univerzita v Kansasu (University of Kansas)
- Univerzita v Kalifornii Los Angeles (University of California Los Angeles)
- Pensylvánská univerzita (University of Pennsylvania)
- Washingtonská univerzita (University of Washington)
- Univerzita v New Yorku (New York University)
- Univerzita v Madisonu, Wisconsin (University of Wisconsin, Madison)
- Univerzita v Colombusu, Ohio (Ohio State University)
- Univerzita v Princetonu (Princeton university)

Jiné vzdělávání

- Listen and Learn
- Krajánek ve světě
- Česká škola ve světě

1. Organizační oblast

A: Co je to term?

JN: „*To je vlastně, celý ten školní rok je rozdělený na šest takových bloků vyučovacích sobot, kdy vlastně my to organizujeme přesně podle školního vyučování v anglických školách. Oni teda nazývají term celý vlastně celý ten blok i s přestávkou, tím jakoby half termem, tam je vždycky týden uprostřed, ale my to vlastně rozdělujeme tak, že to máme rozdělený na těch šest, ne na tři. Jo, takže vlastně tu sobotu jakoby uprostřed, ten half term my vynecháváme, nenazýváme to half termem, ale je to další... přechod na další term.*“

A: Kolik je ve škole učitelů a AP?

JN: „*Celkem tak...já jsem to teď někde počítala. Ale když se podívám, vydrž chvíli, zrovna jsem si tady psala přehled. Tady mám přímo napsaný lidi, který tam mám. Tak ti to řeknu. Takže 23 učitelů a asistentů.*“

A: A jsou tvořeni převážně z rodičů nebo rodinných příslušníků dětí, co tam chodí?

JN: „*Z větší části. Teď už asi třetina, skoro třetina je z lidí, kteří nejsou rodiče. Takže jsou víceméně... někdo tady třeba zůstává. Máme několik stážistek, který zůstaly dřív v Británii. A pak máme několik učitelek, které se k nám přidaly. Nevím, jestli si pamatuješ Katku Jašicovou ve slovenský sekci. Takže jsou prostě nějaký, někteří jsou, kteří jsou jako jakoby nejsou rodiče. Ale z větší části jo. Dvě třetiny jsou to rodiče.*“

A: Co jste museli udělat pro to, abyste se stali poskytovatelem vzdělávání uznané i v ČR?

Jaký to byl proces?

JN: „*Proces... první, jsme museli splňovat určité podmínky, to znamená třeba, je určitá datová, časová relace, kterou musí splňovat, že ty děti musí mít výuku určitý počet hodin. A musí výuka probíhat pravidelně. Musíme mít RVP, který jsme museli vypracovávat vlastně víceméně, my ten RVP vypracováváme a vypracovávaly jsme už tak jako, ale teď jsme museli opravdu to vypracovat do detailu, takže my jsme museli připravit RVP, ŠVP náš a splňovat takový administrativní věci. Jako třeba třídní knihu jsme sice udržovali, ale v jiným jakoby v jiným rozpisu. Jinak to vypadalo. Naši učitelé musí splňovat určité podmínky. Musíme mít garanty své výuky. Což je naše spolupracující škola v Praze, Jiřího Guta Jarkovského. A musí to být... ta výuka musí být pro děti, kteří mají české občanství. Protože ta výuka pokud by byla, my vlastně dostáváme podporu jenom na ty české občany. Jenom na ty, kteří mají české občanství.*“

Pokud tam jsou děti, které jenom přichází, i když splňují podmínky vyučování, tak přesto nemůžou, nám nepošlou pro ně, Ministerstvo školství. Takže vlastně na ně příspěvky nedostáváme, takže záleží, zda jsou občané nebo ne. Ono většina těch lidí jsou občané. Ono potom víceméně v tom určitým věku, kdy ty děti začnou chodit opravdu do školy, tak to berou vážně hlavně ty, kteří dali těm dětem nebo zařídili těm dětem občanství. A potom vlastně přijeli na kontrolu. Musela se podat dlouhosáhlá přihláška, žádost vlastně, museli jsme splnit všechny ty podmínky a přijeli na osobní kontrolu. Aby si prošli celou tu školu, aby viděli, jak to probíhá a tak dále. Ne že by počítali, kolik máme každé třídy žáků. To vůbec ne. Spíš, aby viděli naše prostory a věděli, že to, co tvrdíme, že budeme splňovat je vůbec možné. V našem zázemí, které máme.

A: Co konkrétně se změnilo přijetím smlouvy od MŠMT? Musí dělat učitelé něco jinak než doteď nebo navíc?

JN: Ted'ka vlastně učitelé musí vypracovávat hodnocení. To je asi to největší. Docházku tu museli vyplňovat předtím a upravovat ty materiály, jak jste museli vy, to musíme pořád. Ale ještě se dělá, že nějakým způsobem se to musí obměňovat, aby se to hodilo a tak dále. Ale co je důležité je to, že musí vypracovávat hodnocení. Protože na základě té smlouvy, na základě, které jsme se teda staly poskytovatelem vzdělání v zahraničí, tak my máme právo vydávat osvědčení. Oficiální osvědčení na tom tiskopise. Takže vlastně na základě toho právě proto osvědčení, oni musí vypracovávat hodnocení. Takže právě proto musí každý, musí ty děti hodnotit v průběhu roku, my jsme se dohodli, že jeden test, jak je na konci roku, tak bude i v polovině roku. Ale shodli jsme se v tom, že vlastně nechceme je hodnotit jen na základě jednoho testu, a proto oni musí ty učitelé hodnotit, jaký domácí úkoly dělají, jak se zapojují do výuky nebo tak. Takže oni si to musí zapisovat. A udržovat tady ty věci a potom na konci pololetí a na konci školního roku oni musí vypsát hodnocení. Ale to hodnocení nemáme jako známkové. Jako máme i známku, ale máme slovní hodnocení. Takže to vypracovávají ti učitelé ze všech tříd. Protože to my nemůžeme jako centrálně vypracovat, protože ty děti neznáme.“

A: Mě zaujalo, že máte tu školu v Praze, která je garantem. Mě zajímá, jak to teda probíhá? Jestli vás... máte nějaké schůzky?

JN: „Jo. Vlastně my s nimi spolupracujeme už dlouhá léta, kdy vlastně k nám, já nevím, jestli si tady byla na konci roku, když přišla... nebo přijela ředitelka. Jitka Kendíková. Ty děti naše přezkoušela a na základě toho, ty děti, který u ní měli byly zaregistrovaní u ní jako na základní

škole, tak na základě toho u nás jim vydala oficiální český vysvědčení. A takže jsme s ní spolupracovali už dlouhý léta a teď se stala naším garantem tady té smlouvy. Takže nadále, v plánu bylo... my jsme vlastně uzavřeli smlouvu v lednu loňského roku. Od ledna loňského roku, my jsme ji teda uzavřeli na podzim, ale v platnost vstoupila až v tom lednu, od pololetí. A samozřejmě v plánu bylo, že Jitka i se svojí kolegyní přijede sem na návštěvu a inspekci, no a to už jako nepřijela. Tak vlastně cílem je, že oni sem budou jezdit na pravidelné inspekce a pravidelné schůze a my jim poskytujeme všechny naše materiály a vlastně mají přístup k našemu drivu, kde máme všechny věci zapsané a kde to je tam připravené. A s tím, že vlastně jedna z nich je garantor prvního stupně a druhá je garantor druhého stupně.“

A: Chtěla jsem se zeptat na stážisty. Jak dlouho již spolupracujete s univerzitami?

JN: „My už asi.. to je dobrá otázka. Dobrých sedm let. Myslím si, že asi sedm let. Asi sedm let.“

A: Kdy jste školu založili?

JN: „V roce 2012 jsme oficiálně podepsali naši ústavu a začli jsme fungovat jako oficiální škola. My jsme ještě rok předtím vlastně běželi jako kroužek, který jsme organizovali po našich domovech. Že jsme se scházeli doma. Takže existujeme už od roku 2011, ale oficiálně od ledna 2012.“

A: Máte daný počet kolik stážistů chcete přijmout?

JN: „Záleží kolik se přihlásí a aby trošku splňovali to, co my potřebujeme. Aby nebyl někdo kdo jeden... já nevím, studuje úplně něco jiného. Takže z pedagogického hlediska, a tak dále, co se týče vzdělání a zkušeností na logopedii. A my jsme dokonce uvažovali o tom, že bychom přijali někoho, kdo má ekonomickou školu, nebo někoho takového prostě na oblast administrativní, ale tam se nám, musím říct nepodařilo žádnou spolupráci navázat. Ale celkově my jsme to postupně zjišťovali, co to znamená, protože my jsme samozřejmě vděční za to, když nám přijeli stážistky, že v každé té třídě jsme měli stážistku. To je potom ideální v tom případě z toho hlediska, že je tam někdo, kdo má ty nové nápady, a tak dále. Ale zároveň tam máme tu stálou osobu té učitelky nebo asistentky. Takže jako odpověď, víc než máme třídy, bychom nevzali. Tak asi. Pak by to už bylo naprosto zbytečný.“

A: Proč nemáte druhý stupeň? Je to kvůli nezájmu starších dětí nebo že nedorostly ty mladší děti?

JN: „Jojojo, my jsme teď už vlastně začali druhý stupeň. Takže máme teďka šestou, sedmou třídu. Ale tím, že je to vyloženo tak, přesně jak říkáš. My prostě neotvíráme, dokud nám nedorostou ty děti, které tam jsou. My bychom neotevřeli třídu tak, že inzerujeme ven do té devítky. A myslím si, že v té době, kdy by ty děti spadaly do té deváté, nebo osmé třídy, tak buď už někde studují anebo by ten jejich jazyk nebyl na té dost dobré úrovni, abychom s něma pracovali. Tím nemyslím, že bysme s něma nechtěli spolupracovat, ale bylo by těžké po nich chtít, aby splňovaly, prostě výuku té osmé nebo deváté třídy, tak jak to máme naplánované. Protože pokud si neprošly něčím, v nějaké jiné škole, když ne u nás, tak prostě to nezvládnou. Takže jsme se toho vyvarovali. Myslíme, že by to byl jeden, dva studenti maximálně, kterých by se to týkalo zatím. Takže dva roky a budeme tam.“

A: Pořád ty starší děti chodí nebo je odliv?

JN: „Je odliv, protože oni vlastně, v té, když přechází do šesté třídy české, tak vlastně přechází do sedmé třídy anglické, a to je už začínají na secondary school. Takže oni v té sedmé anglické, což jsou děti, které chodí k nám, když přijdou na secondary school a většina těch secondary school, teď je to trošku jiný, jo, protože během toho, během covidu a po tom nástupu zpátky si myslím, že hodně škol polevilo v nárocích. Ale prostě ty nároky na secondary school jsou už daleko citelnější pro ty děti. Takže hodně dětí potom odpadá. Jsme to zjišťovali, vlastně jsem se o tom bavila už před lety se Zuzkou z české školy bez hranic, tam to taky vysledovali, že kdo se dostane, ono to jde vidět, protože ty třídy se nám tenčí. Ty starší. Protože my sledujeme ten rámcový vzdělávací program a opravdu ty děti jako není to kroužek, opravdu musí splnit tu určitou obsah ty výuku, tak je to jako náročnější. Takže ty děti, který jako by tam chodili, ale kdyby to byl spíš kroužek.“

A: Jaké mimoškolní aktivity nabízíte?

JN: „Letos nenabízíme vůbec nic. My jsme na podzim, my jsme se teda pokusili o prezenční výuku a měli jsme prezenční výuku až do začátku listopadu, že jsme měli ten první term, těch osm týdnů jsme měli prezenční výuku. A potom jsme vlastně celou dobu až do teďka jsme online. S tím, že doufáme, že na poslední dva termy, což bude, teďka v sobotu máme online poslední výuku, pak budou velikonoční prázdniny jsou tři týdny a potom 24 dubna nastupujeme zpátky, a to se chystáme prezenčně. Takže my jsme si to teďka v kabinetě odhlasovali, že většina učitelů by chtěla, protože na těch učitelích to závisí, jestli si troufnou přijít. No a ... samozřejmě během té online, tam vůbec, tam jsme zkrátily to vyučování. Pro y starší ze třech hodin na dvě a pro ty mladší, třeba i druhou třídu, od druhé třídy níž dokonce na jednu hodinu týdně. Protože to bylo

online a je to strašně náročný. Takže jsme to sfoukli ta témata do menšího, do menší časový relace. Tak když jsme nastoupili, tak my jsme museli splňovat strašně moc hygienických podmínek, takže věci jako kroužky, my jsme tam museli udržovat všechny ty třídy v těch svých bublinách, takže jsme nemohli mít zkoušky, které normálně na tom prvním stupni máme. Takže taneční, sportovní, výtvarný nebo to drama. Takže jsme to vůbec letos nerozjeli. My dokonce, je nám to strašně líto, my jsme letos objednali dokonce kroj pro děti ještě k tomu. Takže mají takový, ty starší děti hodně podobný, skoro stejný jako máme my dospělí a ty mladší mají krásně vyšívaný a nikdo to nevyužil, protože prostě nemůžeme je propojit ty jednotlivý bubliny. Ale jinak určitě doufáme, že prostě v budoucnu, bůh ví, jestli to půjde od září, taky si myslím, že je pravděpodobný, že ještě ani od září to nepůjde. Pokud bude situace taková jako je jakž takž zatím. Takže, ale doufáme, že to zpátky rozjedeme. Že v těch... bylo by to jenom pro ty, a to bylo už myslím za tebe, že vlastně ty... My jsme se rozhodli, že ten druhý stupeň opravdu ty tři nebo čtyři vyučovací hodiny potřebuje a rozhodli jsme se, že nebudou mít už ty kroužky. Že potom si můžou dát nějakou pauzu nebo to, ale ty kroužky už mít nebudou. Takže ty kroužky budou vyloženy pro ten první stupeň školní od těch Mravenečků nahoru. Ono možná, když tam potom chodí ty starší děti a mají se spojit s těma úplnějma prátama z těch Mravenečků tak je to takový neúměrný a nedá se tam nic kloudnýho stejně vymyslet. Takže stejně ale plánujeme ty podobný, doufáme že podobný, co bylo. Sportovku, výtvarku, drama a ten tanec, v tom pokračovat.“

A: S kým spolupracujete na ostatních českých akcích mimo školu?

JN: „No, já jsem předsedkyní asociace českých škol a teď nás už je 12 českých škol v UK. A my se snažíme aspoň jednou ročně pořádat nějakou akci kulturní dohromady. Takže třeba, měli jsme sametovou revoluci, letos jsme neměli nic a bohužel jsme se shodli na tom, že...zrovna teďka jsme měli minulej tejden schůzi, jsme se shodli na tom, že pravděpodobně se na nám nepodaří nic ten příští akademický rok nic pořádat. Ale jinak my spolupracujeme úzce, nebo úzčeji s ČŠBH, protože jsme se před několika lety shodli na tom, že určitý věci. Ale ty si myslím, že přes to, tos byla vlastně ty, že jsme vlastně, můžeme se spolu podílet na určitých věcech. A potom jsme se dohodli, že jakýkoliv akce rezidenční, nebo ty který budou oni pořádat, my budeme inzerovat mezi našema rodičema a pokud máme stážistky, že se na tom budeme podílet organizačně, a tak dále. Samozřejmě letos to bylo spíš vyloženy na propagaci online věci. Ale doufáme, že zase se to nějak vrátí do toho prezenčního, tak budeme se navzájem podporovat nějakým způsobem. A myslím si, že i skrz to... když se nám někdo nabídne. Já jsem teď rozjela výtvarné dílny. A s jednou výtvarnicí z Birminghamu a jednou výtvarnicí z Bristolu z české

a slovenské školy. Takže organizujeme takhle společně ty československý výtvarný dílny a v tom vlastně plánujeme pokračovat asi pořád, asi budeme mít výtvarný dílny. Tak jako různě, no. Dále s BCCA, British Slovak and Czech Association... s téma organizacema, který jsou tady. S organizacema MMCA, to jsou vlastně ti, veteráni, letečtí veteráni, takže s něma spolupracujeme, že jezdíme na ty jejich akce a snažíme se zorganizovat nějaký výtvarný soutěže. Tak co se nám daří a co se vyskytne. “

2. Oblast zaměřená na výuku

A: Jsou učitelé průběžně vzdělávání?

JN: „My jsme zavedli, vlastně od té doby, že půjdeme online, takže od prvního, od první naší vyučovací soboty jsme zavedli, že se v kabinetě, kabinet schází každý týden v pondělí na zoomu. A vlastně vždycky někdo připravil nějaký školení o tom, co uměl. Což byla strašná výhoda, protože tím jsme prošli všechny ty online platformy a tak dále a v průběhu toho září, října, když potom padl lockdown, když nás zavřeli, tím pádem my jsme byli připravení. My jsme jenom strávili jeden týden, že jsme všechno házeli online, ale víceméně všichni učitelé byli připraveni. Ale potom pravidelně, když se vyskytne někdo, kdo ví něco nového, ale ty učitelé si už na to víceméně zvykli, ž jsou to. Vždycky někdo přijde na něco nového, někdo je průbojnější, někdo e. Nejlepší je Lucka Roberti, ta vyzkouší vždycky něco nového, chce se o to podělit. Takže je to... kdybych to měla spočítat, tak měli minimálně deset různých workshopů ty učitelé. Kde jsme probírali od google drive, po zoom, po nearpod, mirror, prostě různé věci, který potom oni využívali na tu online výuku. Vlastně součástí toho jako té jejich účasti v okénku ni můžou jet na dvoutýdenní metodický kurz do Čech. Letos se bohužel zase bude konat online, ale vždycky tam jeden jedna nebo dvě učitelky. Letos teda se nikdo nepřihlásil, takže nikdo nemíni a pravděpodobně ani nebude moct cestovat. Zase nám oznámili, že žádný cestování nebude probíhat. Takže se snažíme. “

A: Jaké metody výuky používáte? Zásady?

JN: „První zásada je, že na děti mluvíme tím jazykem, který se učíme. Takže český děti česky, na slovenský děti slovensky. A my jsme tady tím prošli hodně, protože opravdu nechceme nějakou překladovou metodu. I ty děti, který prostě se nechytají, tak prostě něco pochyti jako jo. Samozřejmě pokud bysme přijali, ale my bysme nepřijali do nějaké třídy dítě, které nerozumí, to je už zbytečné. Protože když nerozumí česky nedokáže najít předmět, podmět a přísudek. To už by bylo zbytečné. Takže to je první a hlavní zásada. Druhá a která platí online tak

pro prezenční výuku, je vlastně to, že by museli, že by měli co nejvíc, v těch hodinách, co nejvíc podporovat aktivní produkce toho jazyka. Takže buď teda čtení anebo psaní. Teda čtení. Promiň, mluvení nebo psaní. Jo, že snažíme se, aby ty učitelé nepřednášely, ale aby to bylo hodně interaktivní. Jedna z věcí je to, že ty děti k nám chodí šestý den v sobotu, potom, co mají dlouho výuku v anglické škole. Mají prostě od devíti od rána do tří třiceti minimálně. Takže ta sobota je pro ně náročnější. Tak je důležité, aby to pro ně bylo zajímavé. Není to, abychom si tam přišli hrát, je to přece jen škola, ale ideálně, aby to bylo něco na hraně. Aby to bylo interaktivní a relativně zajímavé, ale zároveň aby se opravdu něco naučili. Takže nějaký.. něco na hraně toho. Takže to je další velká jako zásada. A potom aby se v každé té hodině, jak v češtině, tak ve vlastivědě, v prvouce pro ty mladší, aby se tam vždycky nějakým způsobem, procvičily všechny ty schopnosti. Že vlastně poslech to mají v průběhu, ale opravdu to mluvení a čtení a psaní je prostě každé... každý to dítě, každý ten žák se učí trochu jinak. Někdo to potřebuje vidět desetkrát, než si to zapamatuje někdo si to musí napsat, aby si to pamatoval, a tak dále. Takže pokud se učí nějaké nové slovíčko a vidí ho, pak ho musí přečíst, pak to řeknou, že jo jako když to přečtou nahlas a řeknou to, ještě si to napíše, tak si to mnohem víc, a stejně to je u nějakých gramatických jevů. Daleko se to líp zapamatuje. Takže aby tam došlo k tomu. procvičování všech těch schopností. Narážíme trošinku na problém, že ty anglický děti píšou jinak, že my třeba nedbáme tak nebo netrváme tak, jakým způsobem píšou, hlavně, že píšou čitelně. Protože v různých školách se praktikují jiné způsoby psaní. No a to já nevím. Myslím si, že je to všechno. Děláme věci, co se týče obsahu, ale to víš. Nejdříve děláme věci, které jsou jiný od anglického, co znají v angličtině. V té vlastivědě děláme vlastně jenom jiné věci. Tam není ni, co se dělá stejně. Takže tak.“

A: Probíhá čtení přes online učení?

JN: „Vůbec ne, vůbec jsme to v tom nepokračovali, protože jsme cítili, že ty děti mají té online prezence docela dost. A doufáme, že nějakým způsobem čtou s rodiči. A rozhodně zjišťujeme, že to tak není. A právě abychom je v tom podporovali, tak se snažíme nějak rozvíjet ten vztah k češtině a českým knihám. Teďka připravujeme na příští rok chystáme velký projekt literárních dílen, kdy pozveme české a slovenské autory, kteří právě představí své knížky, které my jsme přidali do knihovny, nebo jsme je objednali. Vlastně na polovinu května jsem teďka uzavřela dohodu s třem různými autory, českých knih, kteří za námi přijdou a budou nám povídat jak a proč píšou. A vlastně hodně rozšiřujeme knihovnu. To čtení snažíme se podporovat, ale teď to vlastně bylo jenom na ty rodiče. A teď se budeme snažit. My jsme vlastně zakoupili členství nebo ne členství, nebo zakoupili jsme Včelku. To se snažíme s dětmi používat. A zaklikli jsme

tam tu licenci na celý rok. Takže to by nám mělo vyjít někdy do ledna, nebo kdy jsme to uzavřeli. Takže doufáme, že to děti využívají. Nevím, teď jsem vůbec neměla zpětnou vazbu od učitelů, jestli to oni používají. Ale doufám, že jo, je to hodně zábavný. My jsme to vlastně používali, proto jsem se s nima spojila, my jsme to používali s mojima holkama během prvního lockdownu a je to strašně bavilo. Potom jsem je zkontaktovala a říkala jsem jim, že bych to chtěla pro celou naši školu. Takže to vlastně používáme.“

A: Stále využíváte učebnice vytvořené stážistky nebo máte nějaké schválené MŠMT?

JN: „My vlastně teďka pořád zpracováváme tyhle učebnice a doufáme, že ty budou potom schválené ministerstvem. A my si je budeme moct používat na tu naši výuku. Tak letos doufám, že uzavřeme minimálně tři, čtyři ročníky, s tím, že potom budeme postupně zpracovávat další a další.“

A: A kdo to zpracovává a kontroluje?

JN: „Teďka to procházím já. Začala jsem s Broučkama. A je to týden po týdnu jedno cvičení za druhým.“

A: Jak probíhá výuka dospělých?

JN: „Tu dělá vlastně Jana Sýkorová, jestli si ji pamatuješ, teďka. Mají hodinu a půl. Jsou to začátečníci a mírně pokročilí. A vyučuje se podle různých materiálů, nemáme žádnou speciální učebnici, která se používá. A je to na základě té potřeby těch studentů. Že se nejede podle nějakýho kurzu, že se to musí splnit, ab museli splnit zkoušku. Protože to jsou tatínkové, které se učí ze zájmu než kvůli nějaké zkoušce. Tak se to dělá podle toho, jak a co potřebují. Co chtějí připravit, aby uměli.“

A: Proč jste se rozhodli založit další českou školu, kdy tam už jedna byla?

JN: „Protože my jsme viděli Okénko nejenom jako školu, ale jako komunitní organizaci. A on Londýn je strašně velký. Já jsem s naší Aničkou jezdily do české školy bez hranic, od té doby se známe se Zuzkou a s lidma tam odsud. Ale pro mě bylo strašně těžký to, že to byla komunita úplně na severu Londýna. Že to nebyla komunita tady na jihu ve Streathamu. A tak vyloženě jsme založili s kamarádkama, které jsem potkala tady. Že se budeme scházet a tak. A to se nám na tom strašně líbilo. Že někoho potkáš na ulici. Že vyloženě to jsou lidi, kteří žijí tady okolo tebe než někde, kde musíš vlastně hodinu, hodinu a půl cestovat tam a zpátky. V dnešní době, že jo k nám někteří ty lidi cestujou hodinu a půl jako jo? Což je paradoxem, což jsme nechtěli.“

My jsme chtěli tu komunitu místní, kde všichni, ne že by přišli pěšky, ale že to budou mít relativně blízko. „

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nikola Havránková
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Hana Marešová, Ph.D., MBA
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Výuka českého jazyka v anglicky mluvících zemích
Název v angličtině:	Teaching Czech language in English speaking countries
Anotace:	<p>Bakalářská práce se zabývá možnostmi výuky českého jazyka v anglicky mluvících zemích. V teoretické části autorka popisuje plnění školní povinné docházky, konkrétní organizace poskytující výuku českého jazyka ve Velké Británii, Austrálii, Kanadě, Spojených státech amerických a Novém Zélandu. Také se zabývá materiály vhodnými k výuce. Práce si dává za cíl zmapovat současnou situaci výuky českého jazyka v anglicky mluvících zemích a na příkladu případové studie popisuje fungování českých škol v zahraničí. Pro svou případovou studii si autorka vybrala neziskovou organizace Okénko CIC působící v Londýně. Zaměřuje se na spolupráci s rodiči, organizační oblast, jak škola funguje a na realizovanou výuku. Dále zjišťuje, co vše musí česká škola v zahraničí splnit, aby získala smlouvu s MŠMT o poskytování rovnocenného vzdělání v ČR.</p>

Klíčová slova:	český jazyk, výuka českého jazyka, české školy, Velká Británie, Austrálie, Nový Zéland, USA, Kanada, Okénko CIC, Londýn, bilingvismus, povinná školní docházka, výukové materiály
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with possibilities of teaching the Czech language in English speaking countries. In the theoretical part describes the fulfillment of school compulsory attendance, organization providing a teaching the Czech language in Great Britain, Australia, Canada, USA and New Zealand. You find materials suitable for teaching, too. The main goal of this thesis is describing the current teaching situation in the English speaking countries. In case study is describing non-profit organization Okenko CIC London. Author is focusing on cooperation school and parents, organizational part, functioning of school and teaching. At the last it shows, what Czech school in foreign country must to do for obtaining a contract with Ministry of Education, Youth and Sports.
Klíčová slova v angličtině:	Czech language, teaching czech language, czech school, Great Britain, Australia, New Zealand, USA, Canada, Okénko CIC, London, bilingualism, compulsory school attendance, teaching materials
Přílohy:	Příloha č. 1: Logo české a slovenské školy Okénko CIC Příloha č. 2: Logo Asociace českých a slovenských škol ve Velké Británii

	<p>Příloha č. 3: Taneční soubory Květ, Kvítek a Kvíteček</p> <p>Příloha č. 4: Oslavy 17. listopadu na české ambasádě</p> <p>Příloha č. 5: Nástěnka třídy Žabáčků</p> <p>Příloha č. 6: Dramatický kroužek u Lištiček a Vlaštovek</p> <p>Příloha č. 7: Učební osnova Žabáčku, rok 2019/2020</p> <p>Příloha č. 8: Seznam organizací poskytující výuku českého jazyka</p> <p>Příloha č. 9: Přepis rozhovoru s ředitelkou Okénka Janou Nahodilovou</p>
Rozsah práce:	80 s.
Jazyk:	Český jazyk